

INFORMATOR OŚWIATOWY

BIULETYN OŚRODKA DOSKONALENIA NAUCZYCIELI W SŁUPSKU

EDUKACJA MORSKA

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

W biuletynie m.in.:

- Przepisy prawne, decyzje, zalecenia i wyjaśnienia...
- Informacje o placówkach oświatowych
- Innowacje i poszukiwania w nauczaniu i wychowaniu
- Propozycje doskonalenia nauczycieli
- Informacje o konkursach i olimpiadach dla uczniów
- Recenzje, nowości wydawnicze
- Komunikaty

ODN
S Ł U P S K

JEDNOSTKA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

INFORMATOR OŚWIATOWY

• Nr 2/21 (194) • Rok XXXI • KWIECIEŃ - CZERWIEC 2021 • ISSN 1505-0904 •

Bożena Żuk: *Na dobry początek lata i wakacji* 3

INFORMACJE, OPINIE, PROPOZYCJE

Dorota Granoszevska-Babińska: <i>Dlaczego warto rozwijać działania w obszarze edukacji morskiej i żeglarskiej na Pomorzu?</i>	4
Iwona Poźniak: <i>Pomorski Program Edukacji Morskiej – kalejdoskop zdarzeń</i>	6
Jacek Goreński: <i>Choć burza huczy wokół nas. Rzecz o Patronie i edukacji morskiej</i>	9
Aleksandra Wesołek-Radzikowska: <i>Ratownictwo wodne w Szkole Podstawowej nr 10 w Rumi ..</i>	11
Wioletta Kowalewska, Karolina Woszczewska: <i>Morze, nasze morze...</i>	12
Renata Zajdel: <i>Historia pewnego dyplomu. Jak żeglarstwo łączy przeszłość z teraźniejszością i przyszłością</i>	15
Agata Rojak: <i>Tematyka morska na zajęciach edukacyjnych dla dzieci i młodzieży</i>	16
Magdalena Gliszczyńska: <i>Ahoj przygodo!</i>	19
Olga Chojnowska: <i>Morskie przygody w Zespole Kształcenia i Wychowania w Lubiewie Gdańskim</i>	20
Agnieszka Wojtal: <i>Quo vadis edukacja? O zintegrowanym systemie kwalifikacji oraz kwalifikacjach rynkowych w szkole branżowej i technikum</i>	21
Natalia Kaczmarczyk: <i>Zawody przyszłości</i>	23
Joanna Pawlak-Jęczewska: <i>Rynek pracy – scenariusze przyszłości</i>	26
Karolina Tarnowska, Alina Bacic: <i>Aspiracje edukacyjno-zawodowe uczniów klas ósmych szkół podstawowych miasta Słupska i powiatu słupskiego</i>	27
Joanna Pętko: <i>Predyspozycje zawodowe</i>	29
Mateusz Weiland, Barbara Zakrzewska: <i>Zawodowe innowacje w słupskim Mechaniku</i>	31
Halina Stępień-Grajewska: <i>Szkoła na miarę czasów. Zespół Szkół Zawodowych im. St. Staszica w Barlewiczkach</i>	34
Marzena Osuch: <i>Kompetencje, zaangażowanie, empatia. Wojewódzki Zespół Szkół Policealnych w Słupsku</i>	36
Aneta Grzegorzczak: <i>Klasa wojskowa w ZSMiL – dlaczego warto ją wybrać?</i>	38
Anna Żyłka: <i>Dojrzewam do swojego miejsca na ziemi</i>	39
Kamil Trzebiatowski: <i>Kontynuacja dobrej tradycji, czyli budowanie przyszłości. Technikum nr 2 w Chojnicach</i>	40

DOSKONALENIE NAUCZYCIELI

Władysława Hanuszewicz: <i>Rola i znaczenie doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</i>	43
Joanna Pawlak-Jęczewska: <i>Doradź mądrze. Doradca zawodowy towarzyszem w zmianie. Konferencja dla doradców zawodowych</i>	44
Mariusz Domański: <i>Eduinnowacje XXI wieku. Etapy pracy w Design Thinking</i>	45
Marek Wróblewski: <i>Jak oswoić algorytm Euklidesa? Lekcja programowania w szkole podstawowej</i>	48
Emilia Motyka: <i>Każda kropla jest ważna. Kilka aktywności dydaktycznych do wykorzystania w przedszkolu</i>	50

OLIMPIADY, IMPREZY, KONKURSY

Iwona Poźniak: <i>Konkurs dla nauczycieli na scenariusz zajęć edukacyjnych o tematyce morskiej „Zajęcia na fali”. Podsumowanie</i>	53
Zdzisława Głowienka: <i>Moja Ojczyzna – Pomorze</i>	54
Marta Radziejewska: <i>Port morski. Zabawy z wodą – eksperymenty i doświadczenia</i>	59
Iwona Poźniak: <i>Ale jajo! Konkurs na morską pisanekę</i>	61
Monika Skwarek: <i>Własny projekt społeczny</i>	63
Iwona Poźniak: <i>VI Pomorski Konkurs o Tytuł Mistrza Nawigacji</i>	66

KSIĄŻKI, CZASOPISMA, MULTIMEDIA

Jolanta Betkowska: <i>Nauczyciele do piór – czyli VII edycja konkursu literackiego w PBW w Słupsku</i>	68
Dorota Czapiewska: <i>PBW poleca. To warto przeczytać</i>	69
Jolanta Janonis, Agnieszka Stolarczyk: <i>Tematyczne zestawienie bibliograficzne na podstawie kartoteki zagadnieniowej PBW w Słupsku</i>	70

Na dobry początek lata i wakacji

Obecny numer *Informatora Oświatowego* oddajemy w Państwa ręce na dobry początek lata i wakacji. Na jego łamach poruszane są problemy związane z kształceniem zawodowym oraz te, które są bliskie nauczycielom i uczniom Pomorza – zarówno pasjonatom morza, przyszłym wytrawnym wilkom morskim, jak i tym, którym rzadko dane jest postawić stopę na pokładzie.

Co znalazło się w tym wydaniu *Informatora Oświatowego*? Trochę historii, m. in. *Historia pewnego dyplomu*; inspirujące relacje z zajęć edukacyjnych realizowanych w ramach Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej; rozważania o kondycji i przyszłości kształcenia zawodowego, m.in. o kompetencjach wymaganych w postępowaniu kwalifikacyjnym, które kształtowane są w szkołach nauczających zawodu oraz informacje o projekcie Departamentu Edukacji i Sportu Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego pn. *Pomorskie Żagle Wiedzy*.

Zachęcam także do zapoznania się z ciekawymi tekstami dotyczącymi doskonalenia zawodowego nauczycieli, które z pewnością zainspirują każdego, kto interesuje się trendami i kierunkami zmian edukacyjnych, nowymi metodami pracy z dziećmi i młodzieżą. Wśród nich znajdują się: *Eduinnowacje XXI wieku*, przykłady aktywności dydaktycznych do wykorzystania w przedszkolu.

Nasz kwartalnik zawiera także artykuły podsumowujące konkursy i olimpiady, które warto czytać nie tylko z perspektywy dobiegającego końca roku szkolnego. Można je traktować jako przyczynek planowania kolejnych działań rozwijających pasję i zainteresowania uczniów m.in. w obszarze matematyki, biologii, ochrony środowiska, przedmiotów artystycznych.

Póki co, zachęcam Państwa do planowania wakacyjnych rekreacji na Pomorzu. Mamy to szczęście, że mieszkamy w regionie sięgającym po morza brzeg i obfitującym w liczne akwenty słodkowodne. Proszę sprawdzić, czy rację mają nasi rodacy mieszkający w głębi kraju, którzy twierdzą, że kto choć raz dotrze nad polskie morze, zachowa w sercu i pamięci szum fal, zachwyty zachodem słońca, zapach morskiej bryzy, znalezione muszelki i bursztyny.

Bożena Żuk
Dyrektor

Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku

*W morze,
tam, gdzie mieszka wiatr
księżyc niesie ciszę.
Płynie czas.
W kołysce fal
śpi strudzony lipiec...*

*W takie noce, córeczko, właśnie
w białych muszelkach
rodzą się baśnie...*

*Chodź, córeczko,
pójdziemy przez plażę
jak przed laty
dawni żeglarze
szli przez nowo odkryty ląd.
Niech nam gwiazdy
świecą te same,
morze szumi jak przed wiekami,
że daleko,
daleko
jest dom...*

*Nim wrócimy do portu, do mamy,
białych muszli jej nazbieramy.*

*Spójrz!
Na mokrym piasku lśni
ślad stopy odbitej.
Ktoś
szedł tędy tak jak my,
przez noc,
baśń,
przez życie...*

Piotr Łosowski, *Przez noc, baśń i życie...*

Dorota Granoszevska-Babiana

Dlaczego warto rozwijać działania w obszarze edukacji morskiej i żeglarskiej na Pomorzu?

Województwo pomorskie, z racji swojego geograficznego położenia i pięknej tradycji, nieodłącznie związane jest z wodą: zarówno z morzem, jak i z bogatym układem wód śródlądowych. Bardzo zależy nam na tym, by w pełni wykorzystać ten unikalny potencjał regionu, tak aby Pomorze rozwijało się w zgodzie z historią i tradycją. Jednym z ważniejszych filarów budowania naszej regionalnej tożsamości jest edukacja morska i żeglarska. Warto też pamiętać, że edukacja morska i żeglarska służy nie tylko upowszechnieniu wśród dzieci i młodzieży wiedzy o Bałtyku, pokazaniu uroków żeglarstwa czy przygotowania do bezpiecznego zachowywania się na wodzie, ale przede wszystkim jest **wyśmienitym narzędziem wspierającym kształtowanie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów**. To właśnie dzięki wykorzystaniu atrakcyjnych dla młodych ludzi treści **możliwe jest osiągnięcie wielu celów wychowawczych** i choćby nauka takich umiejętności jak: współpraca, samodzielność oraz odpowiedzialność za siebie i kolegów. Włączenie do programów nauczania treści związanych z edukacją morską i żeglarską pozwala również na przybliżenie pomorskiej młodzieży potencjału kluczowej dla rozwoju regionu branży morskiej, a tym samym promuje wśród młodych ludzi zawody, które są związane z szeroko rozumianą gospodarką morską. Jednocześnie edukacja morska i żeglarska młodych Pomorzan to szansa na pełniejsze **wykorzystanie infrastruktury żeglarskiej, która w znacznej mierze powstała dzięki środkom unijnym** zaangażowanym w realizację takich przedsięwzięć jak: „Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej Etap I” oraz „Rozwój oferty turystyki wodnej w obszarze Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej” czy „Pomorskie Szlaki Kajakowe”.

Doświadczenia Samorządu Województwa Pomorskiego w edukacji morskiej i żeglarskiej

W latach 2012-2015 Samorząd Województwa Pomorskiego realizował projekt systemowy pod nazwą: „Pomorskie – dobry kurs na edukację. Kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów w regionie poprzez edukację morską” współfinansowany ze środków Priorytetu IX PO KL 2007-2013. Projekt ten pokazał potencjał lokalnych środowisk, w tym organizacji pozarządowych w realizacji działań związanych z edukacją morską. W ramach projektu:

- objęto wsparciem 8951 uczniów klas V z 269 szkół podstawowych z terenu województwa pomorskiego (z 88 gmin);
- objęto wsparciem 1994 uczniów klas II z 24 gimnazjów z terenów Delty Wisły i Zalewu Wiślanego;

- zorganizowano jednodniowe praktyczne zajęcia żeglarskie, edukacyjne pikniki żeglarskie oraz obozy żeglarskie dla 924 uczniów;
- uczniowie klas V przygotowali prawie 500 projektów związanych z morzem i morskimi tradycjami.

W projekcie uczestniczyła duża grupa szkół z terenów wiejskich i słabych strukturalnie, często były to szkoły uzyskujące niskie wyniki egzaminów zewnętrznych. Doświadczenia te wskazują, że zaproponowane nowoczesne oraz atrakcyjne formy pracy rzeczywiście pomagają w przełamywaniu niechęci do nauki i pomagają kształtować wiarę w swoje możliwości także wśród uczniów z kłopotami edukacyjnymi. Pierwszy projekt edukacji morskiej pokazał też jak łączyć wiedzę teoretyczną z praktyką, jak twórczo wykorzystywać formy edukacji pozaszkolnej i jak mądrze wspólnie pracować nad rzeczywistym wyrównywaniem szans edukacyjnych wszystkich pomorskich uczniów, także tych mieszkających w małych, oddalonych od Trójmiasta miejscowościach.

Wyniesione z realizacji projektu pozytywne inspiracje zaowocowały powołaniem przy Pomorskiej Radzie Oświatowej zespołu roboczego ds. edukacji morskiej, a także uruchomieniem koordynowanego przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej (PPEM). Celem głównym PPEM jest wszechstronny rozwój młodych Pomorzan poprzez wykorzystanie dorobku projektu. „Złap wiatr w pomorskie żagle wiedzy”, morskiej tradycji regionu oraz zasobów gospodarczych i możliwości wynikających z położenia geograficznego województwa pomorskiego. Do udziału w PPEM mogą zgłaszać się szkoły i placówki oświatowe z terenu całego województwa pomorskiego zainteresowane włączeniem tematyki morskiej i żeglarskiej do swojej oferty edukacyjnej. Po roku aktywnego udziału w PPEM szkoły mogą przystąpić do procesu certyfikacji, którego zwieńczeniem jest przyznanie szkole lub placówce tytułu Lidera Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej.

Pomorskie Żagle Wiedzy

Mając na uwadze wzmocnienie działań związanych z upowszechnieniem edukacji morskiej i żeglarskiej Zarząd Województwa Pomorskiego rozszerzył zakres tematyczny przedsięwzięcia strategicznego „Kompleksowe wsparcie szkół i placówek” o dotyczące się tego obszaru tematycznego, a następnie w dniu 5 marca 2020 roku przyjął uchwałę w sprawie ogłoszenia konkursu na identyfikację koncepcji organów prowadzących szkoły podstawowe dotyczących kształtowania kompetencji kluczowych uczniów poprzez edukację morską i żeglarską w ramach realizacji ww. przedsię-

wzięcia strategicznego. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs **zostało przygotowanych 21 koncepcji** opisujących zarówno potrzeby, jak i potencjał ludzki oraz infrastrukturalny możliwy do wykorzystania przy realizacji działań związanych z edukacją morską i żeglarską. **W opracowanie koncepcji zaangażowało się 43 gmin z terenu całego województwa pomorskiego.** Wszystkie przygotowane przez organy prowadzące koncepcje zostały przeanalizowane i ocenione przez Komisję Konkursową, w skład której weszli m.in. przedstawiciele Pomorskiej Rady Oświatowej, Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, Pomorskiego Związku Żeglarskiego, Ligi Morskiej i Rzecznej, Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. Dodatkowo – poza posiedzeniami Komisji Konkursowej – odbył się cykl spotkań z poszczególnymi organami prowadzącymi, poświęcony szczegółowemu omówieniu każdej ze zgłoszonych koncepcji. Ze względu na obowiązujące obostrzenia związane ze stanem epidemii COVID-19 wszystkie spotkania odbywały się w trybie zdalnym.

Wynikiem prac Komisji Konkursowej było wypracowanie we współpracy z zainteresowanymi gminami – organami prowadzącymi szkoły podstawowe – uszczegółowionego zakresu działań związanych z kształtowaniem kompetencji kluczowych uczniów poprzez edukację morską i żeglarską. Efekty prac Komisji Konkursowej zostały przedstawione Zarządowi Województwa Pomorskiego, który w dniu 23 grudnia 2020 roku ustalił zakres przedsięwzięcia strategicznego „Kompleksowe wsparcie szkół i placówek” w obszarze edukacji morskiej i żeglarskiej.

Określenie zakresu przedsięwzięcia strategicznego umożliwiło organom prowadzącym ubieganie się o dofinansowanie realizacji planowanych działań ze środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (Poddziałanie 3.2.1) - RPO WP 2014-2020.

W projektach realizowanych przez gminy zaplanowane zostały takie działania jak:

1) w zakresie wsparcia uczniów:

- zajęcia pozalekcyjne prowadzone metodą projektów (kształtowanie kompetencji kluczowych z wykorzystaniem tematyki morskiej i żeglarskiej),
- doradztwo zawodowe (tematyka odnosząca się do branż i zawodów związanych z nadmorskim położeniem regionu),
- praktyczne zajęcia żeglarskie oraz obozy żeglarskie,
- wyjazdy edukacyjne do miejsc związanych z edukacją morską i żeglarską (np. Stacja Morska na Helu, Akwarium w Gdyni, porty i mariny),
- festyny/pikniki związane z tematyką morsko-żeglarską;

2) w zakresie wsparcia nauczycieli:

- szkolenia związane z przygotowaniem do prowadzenia zajęć metodą projektu,
- szkolenia związane z przygotowaniem nauczycieli do prowadzenia praktycznych zajęć żeglarskich nauczycieli posiadający patent żeglarski.

Jednocześnie z projektami gminnymi zostanie uruchomiony projekt koordynacyjny realizowany przez Samorząd Województwa Pomorskiego w partnerstwie z Akademią Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku. Celem projektu koordynacyjnego jest wsparcie i wzmocnienie prowadzonych w gminach działań poprzez:

1) w zakresie wsparcia uczniów:

- regionalny konkurs projektów edukacyjnych związanych z tematyką morską i żeglarską realizowanych przez zespoły uczniowskie powołane w ramach projektów gminnych,
- subregionalne i regionalne żeglarskie pikniki edukacyjne, służące m.in. promocji branż i zawodów związanych z nadmorskim położeniem regionu oraz wymianie doświadczeń;

2) w zakresie wsparcia nauczycieli:

- przygotowanie nauczycieli do prowadzenia praktycznych zajęć na wodzie służących kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów, w tym szkolenia standaryzujące dla nauczycieli - instruktorów sportów wodnych, szkolenia przygotowujące do zdobycia uprawnień instruktorskich i żeglarskich)
- kurs online wspierający w pracy metodą projektu edukacyjnego,
- sieci współpracy dla nauczycieli i dyrektorów szkół wdrażających edukację morską i żeglarską
- konsultacje z ekspertami z zakresu pracy metodą projektu, włączania treści morskich i żeglarskich do oferty edukacyjnej szkoły oraz z zakresu prowadzenia praktycznych zajęć żeglarskich,
- materiały dydaktyczne wspierające edukację morską i żeglarską oraz wymianę doświadczeń w ramach konferencji regionalnych.

Wszystkie wymienione powyżej działania zaplanowane w ramach projektu koordynacyjnego w pierwszej kolejności dedykowane będą uczniom i nauczycielom zaangażowanym w projekty gminne. Poza Akademią Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku – będącą partnerem Samorządu Województwa Pomorskiego, w realizację projektu będą także zaangażowane regionalne placówki doskonalenia nauczycieli: Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku.

Warto podkreślić, iż wszystkie projekty realizowane będą pod wspólnym hasłem „Pomorskie żagle wiedzy”. Łączna wartość wydatków merytorycznych związanych z edukacją morską i żeglarską możliwych do sfinansowania w ramach RPO WP 2014-2020 wynosi ponad 12 340 000 zł. W ramach tych projektów wsparciem zostanie objętych ponad 7 600 uczniów pomorskich szkół podstawowych oraz 750 nauczycieli.

Dorota Granoszewska-Babiańska

Kierownik Referatu aktywizacji zawodowej i społecznej w Departamencie Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Patent sternika motorowodnego, umożliwiający pływanie po wodach polskich i międzynarodowych zdobyty! Supernagroda w V Pomorskim Konkursie o Tytuł Mistrza Nawigacji 2020, właśnie została wykorzystana. Dziękujemy fundatorowi, czyli Miroslawowi Lamkowskiemu. Dziękujemy również wszystkim organizatorom Konkursu, za to, że jesteście wzorem dla opiekunów i młodzieży. Było ekstra – dużo wiedzy, nowych umiejętności i wrażeń. Myślałyśmy, że nie damy rady, ale jednak – dzięki determinacji i profesjonalnej kadrze instruktorskiej – UDAŁ SIĘ! Mamy wodne „prawo jazdy”!

Wolni od uzależnień – zajęcia żeglarskie w Gowidlinie

Zadanie polegało na organizacji przez Uczniowski Klub Sportowy Florek zajęć rozwijających zainteresowania, stanowiące alternatywę dla zachowań ryzykownych. Celem działania była profilaktyka i promocja zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy Sierakowice. Podczas zajęć realizowano program profilaktyczny i socjoterapeutyczny. Zajęcia trwały 5 godzin dla pięciu 19-24 osobowych grup. Łącznie uczestniczyło w nich ponad 120 osób. Miejszem realizacji projektu była działka w Gowidlinie z bezpośrednim dojściem do jeziora, użyczona Gminnemu Klubowi Sportów Wodnych KILWATER przez Urząd Gminy Sierakowice. Zajęcia miały związek z ratownictwem wodnym, sportem motorowodnym, a najwięcej z żeglarstwem i stanowiły tzw. „profilaktykę wyprzedzającą”. Były nastawione na kształtowanie odpowiednich postaw: szacunku do innych i samego siebie oraz wskazanie ciekawych możliwości spędzania wolnego czasu.

Adresatami projektu byli członkowie Klubu UKS FLOREK oraz uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 w Sierakowicach. Projekt trafił do pokolenia „dzieci sieci”, czyli do osób przepływających między światem realnym i światem wirtualnym, w którym zaspokajają swoje dziecięce i młodzieńcze potrzeby, spędzają czas wolny, poszukują akceptacji i budują poczucie przynależności. Uczestnicy poznali nowe formy aktywności społecznej, nauki, aktywnego wypoczynku, higieny osobistej oraz zdrowego trybu życia. Zajęcia na świeżym powietrzu były skuteczną alternatywą dla sieciorholizmu, a rodzice znaleźli wsparcie w nierównej walce o swoje dzieci z internetem, zapisując niektóre na dalsze zajęcia sportowe, związane między innymi z żeglarstwem.

Piknik żeglarski

Uczniowie klasy 7e Szkoły Podstawowej nr 2 w Ustce mieli przyjemność uczestniczyć w Pikniku Żeglarskim organizowanym przez Centrum Sportów Wodnych „OPTY Ustka”, który odbył się we wrześniu 2020 roku. Impreza miała miejsce na terenie bazy Centrum przy ul Westerplatte, w porcie Ustka oraz na usreckim akwenu portowym. Przy zachowaniu procedur związanych z Covid-19, uczestnicy wydarzenia przeżyli niebywałą przygodę żeglarską. Impreza rozpoczęła się od wciągnięcia flagi na maszt, po czym Hanna Kostrzevska – nauczycielka SP 2 w Ustce wygłosiła wykład na temat: „Linii brzegowej Powiatu Słupskiego”.

W porcie odbył się pokaz ratownictwa wodnego z wykorzystaniem skuterów wodnych, szybkiej łodzi ratowniczej oraz desek typu SUP. W bazie CSW „OPTY Ustka” uczniowie zapoznali się z budową łodzi typu „Optimist” i klasy 420 oraz nauczyli się wiązać podstawowe węzły żeglarskie. W kanale portu pływali Optymistami i łodziami motorowodnymi, a na plaży odbyły się zawody sprawnościowe.

Największą frajdą, ale i wyzwaniem był godzinny rejs jachtem ENIF. Cudownie było poczuć wiatr we włosach na otwartym morzu, choć niektórzy musieli walczyć dzielnie z dolegliwością choroby morskiej. Po tak wielu interesujących pokazach i emocjonujących atrakcjach, nastąpiła konsumpcja kiełbasek z grilla i piekarniczych wypieków w bazie CSW. Na zakończenie pikniku, tradycyjnie opuszczono flagę z masztu. Każdy z uczniów dostał pamiątkowy dyplom uczestnictwa w wydarzeniu.

Zakodowane latarnie morskie

Uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wierzychucie, którzy uczestniczą w zajęciach z kodowania, robotyki i matematyki, prowadzonych przez Arkadiusza Szymańskiego, wykonali zдалnie w programie Minecraft Education projekty wszystkich czynnych latarni morskich polskiego wybrzeża. Uczestnicy zajęć samodzielnie stworzyli wirtualne latarnie, a cała wirtualna mapa wybrzeża została zgrana na pendrive. Każda osoba dysponująca licencją Minecraft Education, może wirtualnie wędrować i podziwiać nadmorskie budowle nawigacyjne.

Morscy „Milionerzy”

W czasie zajęć Koła Edukacji Morskiej w Szkole Podstawowej w Korzeniewie uczniowie stworzyli na platformie LearningApps aplikację „Morze Bałtyckie – edukacja morską”. Przygotowana gra pt. „Milionerzy” wiosną posłuży do przeprowadzenia konkursu dla klas IV-VIII pod hasłem „Morze Bałtyckie bez tajemnic”. Koło Edukacji Morskiej z SP w Korzeniewie zaprasza do nauki poprzez zabawę!

Makieta oczyszczalni wody

W Zespole Kształcenia i Wychowania w Lubiewie Gdańskim uczniowie stworzyli projekt makiety dotyczący oszczędzania wody i jej ekologicznego pozyskiwania. Dzieci podczas zajęć rozmawiały na temat wody, jej dostępności na świecie, występowania na kuli ziemskiej w postaci rzek, jezior, mórz, oceanów, a także opadów czy wód podziemnych. Zapoznały się z obiegiem wody w przyrodzie. Uświadamiały sobie potrzebę oszczędzania wody i niezanieczyszczania wód.

Morskie mapy skarbów

W Szkole Podstawowej nr 12 w Gdyni na zajęciach Koła Morskiego poznaliśmy niezwykły świat map morskich – obejrzelśmy na żywo, jak wygląda prawdziwa mapa morska, porozmawialiśmy o tym, co można na niej znaleźć. Zobaczyliśmy także mapy dostępne online, prześledziliśmy zaplanowane trasy widocznych na nich statków. Po takiej podróży po mapie, uczniowie

zasiedli do malowania i przygotowali wspaniałe mapy skarbów.

Książki o morzu

Uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Żukowie brali udział w Ogólnopolskim Dniu Głośnego Czytania, ustanowionego z inicjatywy Polskiej Izby Książki w 2001 roku. Czytanie na głos ma dla dzieci ogromne znaczenie. Wpływa m.in. na rozwój dziecka, wzbogaca słownictwo, pomaga w budowaniu więzi pomiędzy rodzicami i dziećmi, rozbudza wyobraźnię, ćwiczy pamięć i poprawia koncentrację. Dzieci oraz młodzież Ośrodka przystąpili do tej fantastycznej inicjatywy. Podczas wydarzenia wykorzystano z książek o tematyce morskiej.

Morskie pasowanie na ucznia

W Szkole Podstawowej nr 9 w Słupsku odbyło się tradycyjne – jak co roku zorganizowane w morskim klimacie – pasowanie na ucznia. Najpierw uczestnicy wydarzenia musieli wykazać się wiedzą, odwagą i wytrwałością w wielu przygotowanych dla nich próbach, a następnie na plaży w Ustce, Posejdon i Amfitryta uroczystie przyjęli pierwszoklasistów do społeczności uczniowskiej SP 9. Każdy pierwszak otrzymał marynarski kołnierz, który jest częścią galowego stroju Szkoły i Certyfikat Pasowania.

Iwona Poźniak

Konsultant ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych w ODN w Słupsku, koordynator Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej.

WSZYSTKIE ZDJĘCI Z ARCHIWUM PPEM.

Jacek Goreński

Choć burza huczy wokół nas RZECZ O PATRONIE I EDUKACJI MORSKIEJ

Kiedy w marcu 2019 roku Szkoła Podstawowa w Objeździe oficjalnie otrzymała imię Ludzi Morza, a wraz z nim sztandar, mało kto przypuszczał, że patron, choć pozornie ogólny i bezimienny, może mieć wpływ na dalsze losy całej społeczności szkolnej.

Jak echo zaczęły wybrzmiewać słowa, które zdarzyło mi się wypowiedzieć na owej uroczystości: „Ludzie Morza to ludzie z charakterem, odważni i nieustępliwi, twardzi. To ludzie, którym nie straszne są żywioły, potrafiący sprawnie poruszać się w obliczu sztormów i burz, potrafiący sprawnie nawigować wśród mielizn i raf”.

Kolejny rok szkolny był dla szkoły w Objeździe nowym otwarciem. Kolejna kadencja dyrektora, nowa koncepcja ukierunkowana na realizację szeroko pojętej Edukacji Morskiej, nowe plany pracy, nowe siły. Wszystko zostało zaplanowane z uwzględnieniem szeroko pojętego dobra wszystkich uczestników procesów dydaktycznych i wychowawczych. Tak nam się wydawało do czasu, kiedy w listopadzie przyszedł pierwszy sztorm. Splot nieszczęśliwych wypadków (w głównej mierze komunikacyjnych) sprawił, że koniec roku kalendarzowego przyszło nam spędzić w nie najlepszych nastrojach. Ze szkolnej rzeczywistości „wypadło” nam ośmioro nauczycieli, którzy nierzadko byli liderami głównych projektów i przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji. Był to okres niezwykle trudny i nierzadko obfitujący w sytuacje nieprzewidywalne, stresujące i deprymujące. Tylko dzięki zawziętości, niezwykle zaangażowaniu i determinacji udało nam się doczekać ferii zimowych. Po raz pierwszy wtedy dał o sobie znać duch naszego Patrona – Ludzi Morza. W obliczu nad-

chodzącej burzy organizacyjnej hasło: „Wszystkie ręce na pokład!” pozwoliło nam utrzymać pierwotny kurs na sukces.

Pierwszą rocznicę nadania imienia i Sztandaru szkole obchodziliśmy 8 marca 2020 r. Wokół słychać już było zwiastuny kolejnej, nadchodzącej burzy, ale i tak zamknięcie szkoły 11 marca było dla nas dużym zaskoczeniem. W ciągu kilkunastu dni nasza koncepcja, plan pracy i pozostałe projekty rozsypały się jak domek z kart. Bardzo szybko wdrożyliśmy jakikolwiek system nauczania na odległość, z czasem coraz bardziej doskonalony na jednej platformie edukacyjnej. W miarę upływu czasu, działając spójnie i wspólnie, potrafiliśmy wyprowadzić szkołę na spokojniejsze wody nauczania. Niestety, realizacja planu pracy, konkursów, komunikacji społecznej została przeniesiona do sfery multimedialnej. W niedługim czasie okazało się, że w dłuższej perspektywie komunikowanie się jedynie za pomocą video lekcji zaburza relacje społeczne, odizolowuje ucznia od nauczyciela, a rodzicom przysparza dodatkowych problemów. Na pół roku szkoła została tylko budynkiem, bez gwaru dzieci i młodzieży, bez nauczycieli i rodziców. Mogłoby się wydawać, że taka sytuacja wprowadzi nas w niekontrolowany dryf ku najbliższym mieliznom. Nic takiego się jednak nie stało, jak przystoi Ludziom Morza i tym razem udało nam się wyprowadzić naszą łódź na właściwy kurs.

Rok szkolny 2020/2021 znów otworzył nam nowe możliwości. Opracowane nowe zasady organizacji pracy szkoły, zgodne z wytycznymi epidemiologicznymi, pozwalały na realizację wszystkich naszych planów. Znowu w szkole był gwar, byli uczniowie, nauczyciele oraz rodzice.

W związku z tym, że w poprzednim roku szkolnym, szczególnie w drugim semestrze, brak było możliwości realizacji programu Edukacji Morskiej w formie stacjonarnej, od razu przystąpiliśmy do nadrabiania tych zaległości.

Edukacja Morska w Szkole Podstawowej im. Ludzi Morza w Objeździe jest wypadkową działań realizowanych w ramach PPEM, współpracy ze Słowińskim Parkiem Narodowym oraz inicjatyw nauczycieli, którzy świadomie wybierają projekty odpowiednie dla każdej grupy wiekowej.

W ramach współpracy ze Słowińskim Parkiem Narodowym we wrześniu i październiku w naszej szkole odbywały się spotkania w ramach programu edukacyjnego „Nawigacja w Przyszłość, czyli lekcje z klimatem w SPN”. W czasie zajęć omawiano zależność występowania gatunków wędrownych od zróżnicowania klimatycznego Ziemi, przedstawiono skalę zjawiska wraz z najciekawszymi przykładami gatunków migrujących w zależności od strefy klimatycznej czy kontynentu. Przedstawiony został temat ochrony naszych bałtyckich ssaków: foki szarej oraz morświna, omówione zostały inne zwierzęta morskie, a także bogactwa Bałtyku. Dzieci mogły odszukać kawałki bursztynu, nauczyły się, jak je odróżnić od innych kamieni. Uczestnicy zajęć oprócz przekazanej wiedzy otrzymali również materiały promujące projekt.

Kolejnym elementem realizacji Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej, tym razem przez najmłodszych wychowanków w szkole – przedszkolaków – był udział w konkursie plastycznym organizowanym przez SPN „Prezentacja roślin i zwierząt w Muzeum SPN”.

Niestety, i w obecnym roku szkolnym kolejne obostrzenia i nauka zdalna wyeliminowały większość uczniów z realizacji naszych zamierzeń. Od listopada 2020 r. w szkole zostały przedszkolaki, po feriiach na krótko wróciły dzieci z klas I-III. Nieuchronnie zbliżała się druga rocznica nadania szkole imienia. Nie wiem kiedy, nie wiem jak, ale wybrzmiało już przytoczone przeze mnie hasło: „Wszystkie ręce na pokład!”. Idea zainicjowana przez zespół nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej padła na podatny grunt. Jeżeli tylko maluchy są w szkole, to czemu nie właśnie one mogą przygotować nasze święto? Odnośnikami były wcześniejsze działania grup przedszkolnych, dzięki którym została przeprowadzona na żywo transmisja z Jasełek, udostępnione zostały rodzicom w Internecie nagrania z przeprowadzanych działań poszczególnych grup. Zaangażowanie nauczycielek, rodziców, a wreszcie samych wychowanków i uczniów klas młodszych przerosło najśmielsze oczekiwania. Dzieci nauczyły się piosenek marynistycznych i szant, wystąpiły w prawdziwej gali marynarskiej, rodzice zapewnili słodki poczęstunek w postaci babeczek udekorowanych motywami morskimi, a i nauczyciele na koniec zaśpiewali dzieciom szantę. Mimo ograniczeń, szalejącej wokół burzy pandemicznej, nasza załoga dowiodła, że choć niewielka, to jest zgrana.

Obecnie nasze dzieci biorą udział w kolejnych przedsięwzięciach w ramach Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej, szkoda tylko, że online. Jest to konkurs organizowany przez PPEM pt. „Ale jajo” na pisanek Wielkanocną z elementami marynistycznymi. Przedszkolaki nagrywają piosenki morskie i żeglarskie na konkurs wokalny. Żeglujemy dalej!

Na rewersie naszego sztandaru widnieje Róża Wiatrów, zwana także różą kompasową, będąca pierwowzorem busoli i kompasu. Dzięki niej każdy, nawet mało wprawiony żeglarz, jest w stanie wyznaczyć kierunek rejsu. Dla nas jest swoistą busolą wyznaczającą kierunek, w którym zmierza nasza szkoła. Znajduje się tam także koło sterowe, symbol wprawnego sternika, który jest w stanie przeprowadzić okręt poprzez mieliźny, wzburzone fale i konsekwentnie dotrzeć do portu przeznaczenia. Kotwica osadzona jest w księdze symbolizującej wiedzę, naukę, w tym również znajomość historii i swoich korzeni, bo przetrwać jest w stanie tylko ten naród, który szanuje swoją tradycję, zna historię i kultywuje pamięć o niej. Orzeł Marynarki Wojennej przypomina nam o tych, którzy swoją własną krwią napisali chlubną, znaczącą chwałą historię obrony wybrzeża, tych z roku 1939, z lat wojny i z czasu pokoju. Wreszcie Herb gminy Ustka, znak naszej Małej Ojczyzny, w której się rodzimy, uczymy i pracujemy. Symbole te pomagają nam zachować naszą tożsamość i jedność. Pozwalają podążać właściwym kursem i z wczesności dostrzegać niebezpieczne rafy i mieliźny.

Jacek Goreński

Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Ludzi Morza w Objeździe. Nauczyciel dyplomowany z 35 letnim stażem. Absolwent Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Z zamiłowania turysta, żeglarz i pasjonat historii.

Aleksandra Wesolek-Radzikowska

Ratownictwo wodne w Szkole Podstawowej nr 10 w Rumi

Przygoda z ratownictwem wodnym w SP 10 w Rumi rozpoczęła się w 2016 roku. Początkowo była to realizacja innowacji pedagogicznej „Bezpieczna woda”, która przeznaczona była dla uczniów klas 5. Młodzież zapoznawała się z bezpieczeństwem nad wodą, zasadami udzielania pierwszej pomocy, wykonywanych było wiele ćwiczeń i prac tematycznych. W szkole powstawały wystawy, odbywały się konkursy o tematyce ratowniczej. Istotnym elementem przy realizacji zagadnień ratownictwa były ćwiczenia na pływalni. Uczniowie nauczyli się pływać stylami ratowniczymi (kraul ratowniczy, żabka ratownicza), poznali zasady bezpiecznego wejścia do wody, skoki ratownicze, style holowania poszkodowanego oraz zasady posługiwania się sprzętem ratowniczym.

Na plaży miejskiej w Gdyni odbyły się warsztaty ratownicze dla naszych młodych adeptów. Wykonano szereg ćwiczeń, które pozwoliły dzieciom poczuć się, jak zawodowi ratownicy. Zaangażowanie naszych uczniów w wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa, dało nam impuls do dalszych działań. Postanowiliśmy zorganizować dla wszystkich chętnych 12-latków z naszej szkoły kurs na stopień Młodszego Ratownika Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Wszyscy, którzy uczestniczyli w kursie, zdali egzamin bezbłędnie, wykonując wszystkie zadania.

Wola kontynuacji i dalszego rozwoju młodych adeptów ratownictwa przyczyniła się do powstania Szkolnej Grupy Ratownictwa Wodnego. Władze miasta Rumi oraz kierownictwo Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (MOSiR) w Rumi, wspomogło nasze działania, udostępniając tory na pływalni, dzięki czemu nasza szkolna grupa młodszych ratowników mogła kontynuować ćwiczenia oraz doskonalić swoje umiejętności.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczności miasta Rumi, nasi ratownicy zaczęli pokazywać się „na zewnątrz”. Początkowo, były to udziały w festynach organizowanych na terenie naszej szkoły, ale z biegiem czasu byliśmy zapraszani również do innych rumskich szkół oraz na imprezy organizowane przez miasto. Nadszedł czas, kiedy w placówce nastąpiły duże zmiany, które miały ogromny wpływ na działalność szkolnej grupy ratowniczej. Wraz z objęciem stanowiska dyrektora przez Beatę Kędzierską, nastąpił szybki rozwój działań ratowniczych w szkole. Nowa Pani Dyrektor dała nam dużo motywacji i energii do dalszych działań. Wzrosła liczba zagadnień związanych z ratownictwem, które były realizowane na zajęciach lekcyjnych oraz dodatkowych. Uczniowie zapoznawali się z zasadami bezpieczeństwa nad wodą, poznawali zasady udzielania pierwszej pomocy. Członkowie Szkolnej Grupy Ratowniczej organizowali pokazy i pogadanki dla swoich młodszych kolegów.

W 2019 roku Szkoła Podstawowa nr 10 w Rumi podpisała porozumienie o współpracy z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym (WOPR) Wejherowo, dotyczące przede wszystkim wspólnych działań i przedsięwzięć. Odbywały się wspólne ćwiczenia nad jeziorem, braliśmy też udział w ćwiczeniach w aquaparku w Redzie. Nasi młodszy ratownicy zdobyli dużo nowej wiedzy oraz doświadczenia. Zaczęliśmy tworzyć w placówce klasy o zainteresowaniach ratowniczych. Uczniowie z tych oddziałów zapoznają się z tematyką ratownictwa wodnego na dodatkowych zajęciach pod nazwą ratownictwo wodne. Zostały nam również przydzielone przez miasto dodatkowe godziny na pływalni, dzięki którym uczniowie mogą odbywać ćwiczenia ze sprzętem ratowniczym, poznawać techniki potrzebne w ratownictwie. Rozwój ratownictwa w naszej szkole trwa nadal, jesteśmy kolebką rumskiego ratownictwa, przynależącego do wejherowskiego WOPR. Nasza działalność rozszerzyła się na całe miasto. Ze Szkolnej Grupy Ratownictwa Wodnego powstała Rumska Drużyna WOPR, skupiająca młodszych ratowników oraz ratowników wodnych z Rumi. Działamy i rozwijamy się przez cały czas. Prowadzimy kursy i szkolenia. Zajmujemy się profilaktyką bezpie-

czeństwa nad wodą oraz zasadami udzielania pierwszej pomocy. Bierzymy udział w ćwiczeniach ratowniczych na różnych akwenach, startujemy w zawodach.

Pomagamy innym, bierzemy czynny udział w akcjach charytatywnych i imprezach w mieście. Jesteśmy inicjatorami Mistrzostw Szkół Podstawowych w Pływaniu z Elementami Ratownictwa Wodnego, w których co roku bierze udział coraz większa liczba uczniów z podstawówek województwa pomorskiego.

Aleksandra Wesolek-Radzikowska

Nauczyciel dyplomowany z 20-letnim stażem pracy. Od wielu lat ratownik wodnym a od kilku – Instruktor Ratownictwa Wodnego. Prowadzi zajęcia z wychowania fizycznego oraz z ratownictwa wodnego w Szkole Podstawowej nr 10 w Rumi. Zajmuje się również profilaktyką wśród dzieci i młodzieży, prowadzi zajęcia z bezpieczeństwa nad wodą. Założycielka i kierownik Rumskiej Drużyny WOPR, która jest oddziałem WOPR Wejherowo, skupiającej ratowników z miasta Rumi i okolic. Prowadzi treningi dla ratowników oraz kursy i szkolenia na stopnie ratownicze. Koordynator Programu Edukacji Morskiej w Szkole Podstawowej nr 10 im. Jana Brzechwy w Rumi.

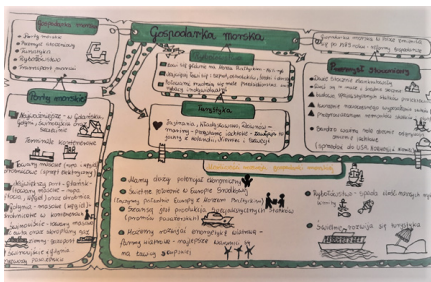
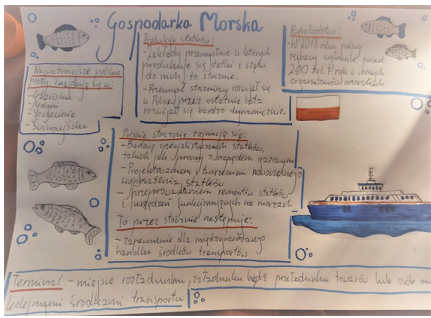
Wioletta Kowalewska
Karolina Woszczevska

Morze, nasze morze ...

Morze, nasze morze... to nie tylko słowa refrenu polskiej pieśni patriotycznej powstałej na przełomie lat 20. i 30. XX w., ale również tytuł programu edukacji morskiej realizowanego w Szkole Podstawowej nr 1 w Słupsku. Skąd pomysł na taki tytuł? Powstanie pieśni związane było z tworzeniem Polskiej Marynarki Wojennej, budową miasta i portu Gdynia¹, ale przecież nie tylko to miasto jest ściśle związane z Morzem Bałtyckim. Słupsk, co prawda nie jest typową miejscowością nadmorską, jednak należy do najbardziej wysuniętego na północ mezoregionu fizycznogeograficznego², którego dużą część stanowi Pobrzeże Koszalińskie. Nieopodal znajdują się miejscowości wypoczynkowe, m.in. Ustka, Łeba, Darłowo czy Mielno mające kąpieliska i piękne plaże, które są atrakcją turystyczną nie tylko dla mieszkańców naszego kraju, ale przede wszystkim dla mieszkańców Słupska i okolic.

Realizacja PPEM w Szkole Podstawowej nr 1 w Słupsku opiera się na powiązaniu podstaw programowych z zagadnieniami wynikającymi z nadmorskiego położenia naszego regionu. Specyfika zadań dydaktycznych, możliwych do realizacji w ramach programu, sprzyja zdobywaniu wiedzy w sposób praktyczny oraz twórczemu rozwiązywaniu problemów, wpływa na kształtowanie postaw i budowanie tożsamości młodych Pomorzaniek.

Edukacja morska, którą uwzględnili nauczyciele naszej szkoły w swoich programach nauczania, dotyczy wszystkich akwenów i jest interdyscyplinarnym narzędziem integrującym wiedzę i umiejętności z wielu obszarów. W jej zakresie mieszczą się elementy regionalizmu, zagadnienia przyrodnicze, ekologiczne, matematyczne, fizyczne, chemiczne, a także artystyczne i humanistyczne oraz uprawianie różnorodnych aktywności wodnych na morzu, jeziorach, rzekach, po-

zwalających w sposób wszechstronny, ciekawy i kreatywny kształtować kompetencje kluczowe uczniów i ich pomorską tożsamość.

Celem projektu jest rozwinięcie kompetencji kluczowych uczniów, a także nabycie praktycznych umiejętności korzystania ze zbiorników wodnych w bezpieczny sposób. Zastanawiając się nad realizacją tego projektu w naszej szkole zwróciłam przede wszystkim uwagę na to, aby nauczyciele, realizując założenia programu, uwzględniali w swoich projektach i scenariuszach następujące cele:

- powiązanie podstaw programowych poszczególnych przedmiotów szkolnych z zagadnieniami wynikającymi z nadmorskiego położenia naszego regionu,
- wykorzystanie kontaktów uczniów z morzem, jeziorami i rzekami w celu kształtowania pożądaných cech ich osobowości,
- otwieranie młodych Pomorzaków na formy spędzania wolnego czasu związane z nadmorską specyfiką regionu,
- zaznajomienie młodzieży z możliwościami rozwoju zawodowego związanego z morzem,
- upowszechnianie dostępu uczniów do bazy klubów i szkółek żeglarskich,
- upowszechnianie żeglarskiego kwalifikowanego, wyczynowych sportów wodnych,
- wzmacnianie kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie edukacji morskiej,
- pogłębianie poczucia przynależności do Pomorza,
- nabywanie umiejętności bezpiecznego i proekologicznego przebywania nad wodą,
- kształtowanie kompetencji kluczowych oraz świadomości morskiej uczniów z naszego regionu.

Rok szkolny 2020/2021 był bardzo trudny dla uczniów i nauczycieli ze względu na ograniczone możliwości realizacji programu w takim wymiarze, jak został zaplanowany. Pomimo wielu niedogodności wynikających z wprowadzenia edukacji zdalnej nie ograniczył nauczycieli i uczniów SP 1 w Słupsku. Wychowawcy, nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotowcy oraz uczniowie wykazali się kreatywnością i zaangażowaniem w realizację programu. W szkole przeprowadzono szereg lekcji, projektów i konkursów związanych z edukacją morską.

Uczniowie klas 1-3 wzięli udział w lekcjach poświęconych faunie i florze Bałtyku oraz na temat środowiska wodnego. W ramach zajęć śpiewali szanty i dowiadywali się, jak wygląda praca marynarzy. Poznali także budowę rzeki, poszerzyli swoją wiedzę o żeglarskim i budowie jachtu, wzbogacili zakres słownictwa związanego z morzem. Projekty zwieńczyły: gazetka *Pod wodą*, własne modele żaglówek, skonstruowane przez uczniów filtry wody czy wykonane w programie Scratch³ animacje o tematyce morskiej.

O zawodach związanych z sektorem morskim mogli posłuchać uczniowie klas siódmych, którzy w ramach doradztwa zawodowego uczestniczyli w streakingu *Praca w branży morskiej*. Inacio Golebski oraz Dominika Werdecka-Latarska opowiedzieli siódmoklasistom o branżach związanych z sektorem morskim oraz wskazali kompetencje, jakie powinni rozwijać w sobie zainteresowani omawianymi zawodami.

Nauczyciele języka polskiego wykorzystali tematykę morską przy okazji lekcji ortografii. Czwartoklasiści mieli okazję wzbogacenia słownictwa związanego z morzem, a także przećwiczenia zasad ortograficz-

nych przy wykorzystaniu leksyki nawiązującej do mórz, jezior i rzek. Na zakończenie zmagania językowych zredagowali dyktanda z wykorzystaniem poznanych na lekcji słów i przeprowadzili konkurs na najlepszą pracę.

Słownictwo związane z morzem i jego ochroną uczniowie poznawali także na języku angielskim. W ramach projektu *Save the Sea* szóstoklasiści nagrali pięć odcinków czytanki o tym samym tytule.

Podczas zajęć z historii uczniowie klasy szóstej mogli przypomnieć sobie, że morza stawały się niejednokrotnie polem spektakularnych bitew. Przygotowali wspaniałe projekty prezentujące przebieg bitwy morskiej pod Oliwą. Podczas wykonywania zadania wykazali się dużą kreatywnością. Wykorzystali takie materiały jak: klocki lego, rolki papieru toaletowego, plastikowe rurki, wykałaczkę, a nawet cukierki. Zadbali również o wierne odtworzenie samej bitwy. W jednym z filmików rolę morza odegrała wanna, a w innym cały pokój przeistoczył się w miejsce starcia wrogich flot.

Zagadnienia związane z edukacją morską szczególnie rozwijane były na zajęciach przyrodniczych. Czwartoklasiści przypomnieli sobie informacje o stanach skupienia wody oraz poznali zjawiska fizyczne, jakim ulega woda przy zmianach stanów. Wykonali również doświadczenie imitujące obieg wody w przyrodzie. Dowiedzieli się, czym jest filtrowanie wody i mogli samodzielnie stworzyć chmurę w butelce.

Uczniowie starszych klas dowiedzieli się wiele o rybach – poznali ich przystosowania do życia w wodzie, zgromadzili informacje o rozmnażaniu się i rozwoju ryb, zróżnicowaniu budowy i trybu życia poszczególnych gatunków. Przygotowali także schematy budowy zewnętrznej ryby. Nasz szkolny pasjonat wędkarstwa, Adam Sujka opowiedział uczniom

o ochronie ryb przed niepożądanym działaniem człowieka.

Aktywnie włączyliśmy się również w akcję WWF *Godzina dla Ziemi*, której tegoroczne hasło brzmiało *Ocalmy Bałtyk, nim zatęsknimy*. W jej ramach godziny wychowawcze poświęcone były problemom ekologicznym Morza Bałtyckiego, młodzież wrzucała na portale społecznościowe zdjęcia opatrzone hasztagiem *#godzinadlabaltyku*⁴, a klasa 6b zaadoptowała nawet fokę.

Znalazło się też coś dla pasjonatów fotografii, którzy mogli pochwalić się zdjęciami skarbów znalezionych w morzu w ramach Szkolnego Konkursu Fotograficznego *Muszelki, kamyczki, bursztyнки*.

Realizacja PPEM bez wątplenia pozwoliła uczniom zdobyć nie tylko wiedzę związaną z ogólnie pojętą tematyką morską, ale przede wszystkim dała szansę na wszechstronny rozwój umiejętności, zainteresowań i pasji. Ponadto pozwoliła uzmysłowić uczniom, jak ważne jest *morze, nasze morze!*

Przypisy:

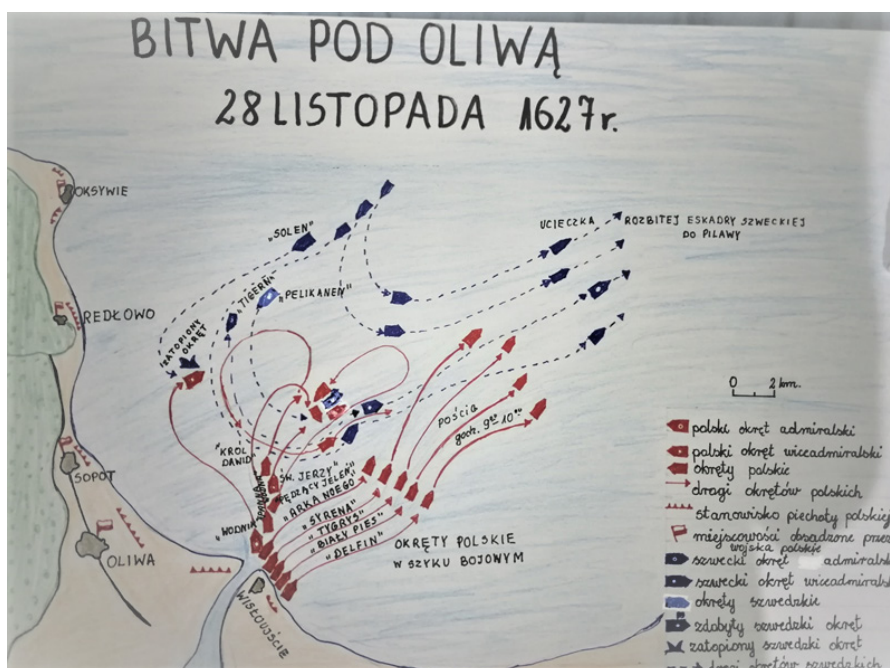
1. https://pl.wikipedia.org/wiki/Morze,_nasze_morze
2. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Mezoregion>
3. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Scratch_\(j%C4%99zyk_programowania\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Scratch_(j%C4%99zyk_programowania))
4. https://www.wwf.pl/godzina-dla-ziemi-2021?gclid=EAIaIQobChMlpZLspdiH8AIVxtmyCh14VwxAEEAAYASAAEgK0SfD_BwE

Wioletta Kowalewska

Nauczyciel geografii i historii w Szkole Podstawowej nr 1 im. H. Sienkiewicza w Słupsku.

Karolina Woszczewska

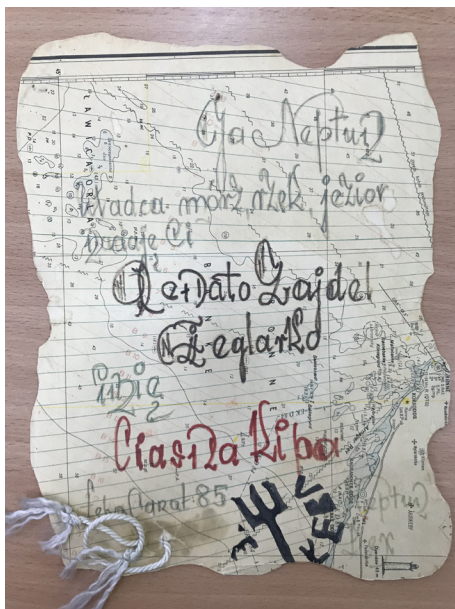
Nauczyciel języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 1 im. H. Sienkiewicza w Słupsku, absolwentka Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Renata Zajdel

Historia pewnego dyplomu...

JAK ŻEGLARSTWO ŁĄCZY PRZESZŁOŚĆ Z TERAŹNIEJSZOŚCIĄ I PRZYSZŁOŚCIĄ

Czy po 30 latach pracy w zawodzie nauczyciela przychodzi czas na wypalenie zawodowe? Nie, nie bardziej mylnego! To czas powrotów do przeszłości, z której można czerpać garściami, bo pewne wartości są ponadczasowe...

Przy porządkowaniu w domu szafek wpadł mi w ręce patent żeglarski jachtowego, dyplom chrztu żeglarskiego... i wróciły wspomnienia. Rok 1985 – obóz żeglarski w Łebie. To tam przekazano mi wartości, zasady zachowania, które okazały się być nadal aktualne! To był czas moich relacji z nauczycielami – autorytetami, którzy mieli wpływ na kształtowanie mojego charakteru oraz postaw życiowych.

Pomyślałam, że może nadszedł czas, żebym i ja przekazała ponadczasowe mądrości życiowe swoim dzieciom – uczniom klasy 3b, które mam przyjemność uczyć w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Głobinie.

Postanowiłam na grunt szkolny wnieść odrobinę łopotu żagli...

Pierwszym krokiem było napisanie innowacji w zakresie edukacji morskiej „Ahoj przygodo”. W praktyce realizacja tematyki morskiej w klasie trzeciej okazała się możliwa w zakresie wszystkich edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej, muzycznej, plastycznej, technicznej, informatycznej, a przede wszystkim społecznej. Realizacja treści dydaktycznych nie przebiega przecież nigdy w izolacji z treściami wychowawczymi. Sprawy dnia codziennego, problemy rówieśnicze są nieodłącznym elementem procesu dydaktycznego.

Okazało się, że żeglarstwo i inne treści związane z edukacją morską mogą w naturalny sposób posłużyć do realizacji procesu wychowawczego. Kodeks ucznia i zasady zachowania ustalane są w każdym roku szkolnym, a następnie spisywane i umieszczane w widocznym miejscu w klasie. Wspólnie więc tym razem stworzyliśmy kodeks zachowania żeglarskiego, bo jesteśmy jedną załogą. Okazało się, że w dużej części etykieta żeglarska pokrywa się z „lądowymi” zasadami kulturalnego zachowania. Bycie koleżeńskim, uprzejmym, pomaganie sobie nawzajem są szczególnie ważne, kiedy grupa ludzi spędza ze sobą dużo czasu na małej przestrzeni. Spisaliśmy wszystkie zasady i kodeks żeglarskiego zachowania zawisł w naszej klasie, aby codziennie mógł wszystkim przypominać, że załoga jest jak rodzina.

Żeglarstwo to nie jest sport, to styl życia. Ma wspaniałe walory wychowawcze: uczy samodzielności, współpracy w grupie, konsekwencji, utrzymuje w dobrej kondycji fizycznej, odbywa się na świeżym powietrzu, uczy dbałości o środowisko. Kształtuje więc charakter dzieci, które w przyszłości będą pracownikami, autorytetami, rodzicami...

U współczesnego pracownika firmy cenione są tak zwane kompetencje miękkie. Zaliczyć do nich można komunikatywność, umiejętność pracy w grupie, szybkość w działaniu, otwartość na nowe pomysły oraz wyzwanie, elastyczność i umiejętność dostosowywania się do nowych, zmieniających się warunków.

Czy przeszłość łączy się z terażniejszością i przyszłością?

Większość zasad etykiety żeglarskiej jest niepisana i przenoszona z ust do ust. Może to właśnie jest nasze zadanie – animatorów edukacji morskiej – przenieść je na grunt szkolny? Etykieta żeglarska nie jest przecież skomplikowana. Warto zadbać o to, jakimi kapitanami jesteśmy i jakich żeglarzy wychowujemy, nie tylko pod względem umiejętności i wiedzy żeglarskiej, ale też prawdziwego żeglarskiego ducha. W tym roku szkolnym wykorzystałam w procesie dydaktycznym etykietę żeglarską w ramach wdrażania innowacji, ale jestem przekonana, że w przyszłości stanie się ona moim codziennym – efektywnym narzędziem wychowania i kształtowania młodych charakterów.

Renata Zajdel

Nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Głobinie.

Agata Rojak

Tematyka morska na zajęciach edukacyjnych dla dzieci i młodzieży

„Piękny słoneczny świt, rozkołysane morze, silny wiatr.
To wszystko, co jest potrzebne do doskonałego życia”

Leonid Teliga

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Malborku uczestniczy w Pomorskim Programie Edukacji Morskiej od początku istnienia programu. Zarówno w szkole podstawowej w klasach 1-8, jak i w oddziałach przedszkolnych realizowane są założenia programu. Jednym z nich jest realizacja tematyki morskiej na zajęciach edukacyjnych. W tym artykule pragnę podzielić się dobrymi praktykami, które zostały podjęte, aby przybliżyć uczniom tematykę morską. Były one realizowane podczas nauki zdalnej w szkole podstawowej oraz na zajęciach stacjonarnych w oddziałach przedszkolnych.

Grupa sześciolatków „Stokrotki” uczestniczyła w zajęciach *Muzyka morza*, które przeprowadziła Pani Barbara Wojtasik. Dzieci tworzyły muzykę: emitowały dźwięki, dmuchając w butelkę, chlapiąc wodą w misce, wykorzystując słoiki wypełnione różną ilością wody i uderzając w nie łyżeczkami. Okazało się, że odgłos nadmorskiego wiatru można usłyszeć, trzepocząc chustą animacyjną. Po zagranie koncertu dzieci zaczęły wykonywać wspólną pracę plastyczną pt.: *Nasze morze*. Przy pomocy widelczyków na podkładzie gęstej farby tworzyły fale morskie, następnie nakleili wykonane przez siebie rybki i muszle. Podczas tworzenia pracy dzieciom towarzyszyła muzyka odzwierciedlająca szum morza. Stworzona praca plastyczna stała się imitacją morza i udekorowała korytarz przedszkolny.

Grupa „Niezapominajek” cyklicznie uczestniczy w zajęciach, gdzie poruszana jest tematyka morska. Tym razem Pani Jola Zwierz przeprowadziła zajęcia, dzięki którym przedszkolaki doskonaliły umiejętność słuchania ze zrozumieniem i wnioskowania. Dzieci zostały zaproszone do obejrzenia przedstawienia pt. *O rybaku i złotej rybce*. Uczestnicy zajęć w zupełnej ciszy

i skupieniu obejrzeni tę mądrą bajkę, a następnie opowiadali o tym, co zobaczyli i usłyszeli. Zadaniem dzieci było też opisanie cech charakteru rybaka oraz jego żony. „Niezapominajki” starały się swoimi słowami opowiedzieć, co to znaczy być dobrym oraz co to znaczy mieć zły charakter. Następnie przedszkolaki przy muzyce relaksacyjnej *Szum morza* wykonały pracę plastyczną odnoszącą się do obejrzanego przedstawienia. Dzieci bawiły się doskonale i oprócz wiedzy o tematyce morskiej, utrwaliły wiadomości o różnych cechach ludzkich: zarówno tych dobrych, jak i tych złych.

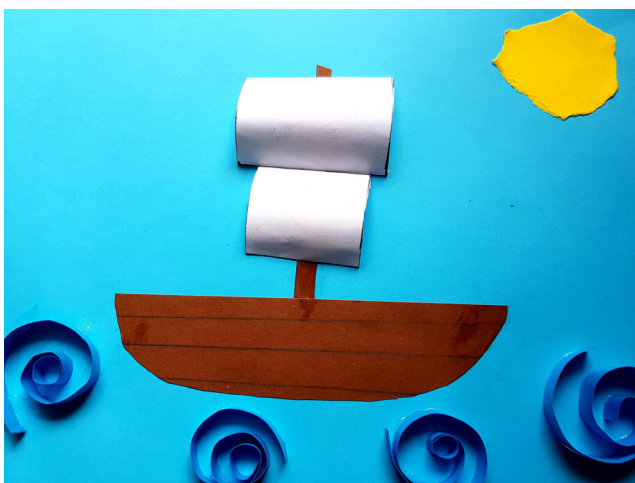
Uczniowie klas 1-3 oraz 4-8 poznają i utrwala ją tematykę morską podczas nauki języka obcego. Uczniowie klas drugich razem z Moniką Gierszewską realizowali temat *Can you see a seahorse in The Baltic Sea?* Podczas krótkiej podróży multimedialnej w głąb morza, dzieci podziwiali morskie zwierzęta, poznając jednocześnie ich nazwy, które ukryte były w rebusach. Przy rytmicznej piosence miały okazję naśladować ruchy zwierząt morskich: meduzy (jellyfish), konika morskiego (seahorse), rozgwiazdy (starfish), kraba (crab), ośmiornicy (octopus), rekina (shark), płaszcz-

ki (stingray). Zainspirowani mocą piktogramów, uczniowie przygotowali swoje własne rebusy, które z pewnością ułatwią zapamiętanie nowego słownictwa. Na zakończenie uczniowie, na interaktywnej karcie pracy, posprzątały dno morza (seabed) z plastikowych śmieci, przeciągając je do żółtego kontenera.

Zajęcia z języka angielskiego w klasach czwartych i piątych poświęcone były Morzu Bałtyckiemu. Uczniowie na początku dowiedzieli się, jak wymawia się Morze Bałtyckie w języku angielskim, a następnie uczestnicząc w burzy mózgów podawali swoje skojarzenia z morzem. Pojawiły się m.in. *fish and chips, birds, shells, sand, beach, swimming, water, sand castles, wind*. Następnie uczniowie obejrzyli prezentację multimedialną na temat Morza Bałtyckiego, przygotowaną przez nauczycielkę j. angielskiego Małgorzatę Szumską. Uczniowie odczytywali nazwy i omawiali kolory flag krajów, które znajdują się w obrębie Morza Bałtyckiego np. *Poland, Latvia, Germany, Russia*. Poznali najważniejsze porty nad Bałtykiem np. *Saint Petersburg* i *Gdańsk*; czytali krótki tekst o Morzu Bałtyckim, z którego dowiedzieli się, że: Bałtyk jest morzem o małym zasoleniu, a rzeka Wisła (*Vistula River*) i około 250 innych rzek wpływa do Bałtyku. Następnie poznali nazwy niektórych gatunków ryb zamieszkujących Morze Bałtyckie np. *cod, seal, herring, Baltic salmon, Baltic shrimp*. Uczniowie po obejrzeniu i omówieniu prezentacji wykonali quizy na platformie Wordwall oraz Learning Apps, w których sprawdzali opanowanie nowego słownictwa, dopasowywali flagi krajów nadbałtyckich do ich nazw, drużynowo zagraли w teleturniej *What do you know about the Baltic Sea?* na platformie Baamboozle. Na zakończenie zajęć, w ramach podsumowania, uczniowie stworzyli chmurę wyrazową w programie Mentimeter złożoną ze słówek, które zapamiętali podczas lekcji. Zajęcia prowadzone były metodą CLIL – Content and Language Integrated Learning, w której łączy się treści językowe oraz przedmiotowe.

Uczniowie klas siódmych na zajęciach z informatyki prowadzonych przez Panią Joannę Jasnoch tworzyli morską prezentację multimedialną. Na początku zajęć nauczyciel przypomniał uczniom narzędzia do tworzenia prezentacji w programie PowerPoint. Uczniowie mieli za zadanie stworzyć prezentację, używając poznanych funkcji programu, a tematyka prezentacji miała zawierać zagadnienia związane z tematyką morską, które zostały poruszane przez nauczycieli na różnych zajęciach edukacyjnych w ciągu ostatniego roku szkolnego. Po wykonaniu prezentacji uczniowie przedstawiali ją w swoich klasach.

Statek marzeń to temat, który pojawił się na zajęciach techniki w klasach czwartych. Pani Katarzyna Sopyło podczas zajęć pokazała uczniom, jak można wykonać różnymi technikami plastycznymi swój sta-

tek marzeń. Po zaprezentowaniu przez nauczycielkę statków stworzonych różnymi technikami, każdy uczeń mógł wybrać, z jakiej techniki chce skorzystać, aby stworzyć swój statek marzeń. W czasie tworzenia prac dzieci słuchały szantów, aby mogły się poczuć, jak pasażerowie statku.

Jedne z zajęć geografii zostały poświęcone pierwszym podróżom geograficznym. Uczniowie klasy piątej razem z Panią Agatą Rojek w czasie nauki zdalnej podróżowali po akwenach morskich. Uczniowie, korzystając z przygotowanej przez nauczyciela na platformie Genially planszy interaktywnej, odkrywali trasy pierwszych odkryć geograficznych. Odkrywaniu trasy towarzyszyły zadania do wykonania stworzone w Wordwall. Dzieci dowiedziały się, jakie znaczenie miały wyprawy geograficzne dla rozwoju nauki i świadomości ludzi o otaczającym ich świecie. W ramach podsumowania dzieci wspólnie z nauczycielem stworzyły notatkę graficzną na platformie Canva. Najważniejsze informacje z zajęć zostały zapisane na przygotowanym przez nauczyciela rysunku statku.

Podczas lekcji języka polskiego uczniowie klas siódmych zastanawiali się, co musi przeżywać rozbitek na bezludnej wyspie. Pani Katarzyna Buła odczytała fragment powieści Daniela Defoe *Robinson Crusoe* oraz wyemitowała fragment filmu *Cast away* – poza

światem. Nastolatki zwrócili uwagę, że obecna sytuacja pandemiczna, życie ograniczone do czterech ścian własnego pokoju, przypomina im sytuację rozbitka. Podczas lekcji uczniowie utrwalali zasady pisania listów. Aby podzielić się swoimi refleksjami, uczni-

wie pisali listy w butelce, mające przynieść ukojenie zarówno im, jak i rozbitkowi. Gotowe listy wkładali do butelek, mając nadzieję, że będą mogli wymienić się tymi nietypowymi przesyłkami.

Mam nadzieję, że przedstawione powyżej sposoby realizacji tematyki morskiej na zajęciach edukacyjnych będą inspiracją do działania dla wielu osób. Być może taka realizacja treści uwarząli dzieci na piękno otaczającego nas świata i zauważą one potrzebę dbania o naturalne środowisko.

Agata Rojak

Absolwentka Uniwersytetu Gdańskiego na wydziale Oceanografii i Geografii, kierunku Geografia. Dodatkowo, w ramach rozwoju i poszerzania wiedzy, ukończyła studia podyplomowe w zakresie edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej w Wyższej Szkole Nauk Pedagogicznych w Warszawie. Od dziesięciu lat pracuje z dziećmi i młodzieżą na różnych etapach edukacyjnych. Uwielbia podróżować. Bliski jej sercu jest region, w którym mieszka – województwo pomorskie, gdzie odkrywa i realizuje swoje pasje. Największą z nich jest praca z dziećmi. Obecnie uczy geografii w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Malborku. Utożsamia się z myślą Alberta Einstein'a „Wielkim kunsztem wykazuje się nauczyciel, który potrafi sprawić, że twórcze wyrażanie siebie i nabywanie wiedzy staje się źródłem radości”.

Etykieta żeglarska czyli savoir-vivre w porcie i na wodzie

Żeglarze to społeczność, która ma swoje zasady postępowania i zachowania w określonych sytuacjach. Etykieta obejmuje zarówno wygląd załogi i jachtu jak i tradycje oraz obyczaje żeglarskie. Wywodzi się z tradycji i kultury żeglarstwa morskiego, a na śródlądziu stanowi zbiór dobrych zwyczajów. Chcąc należeć do społeczności żeglarskiej etykiety koniecznie trzeba zaakceptować i przestrzegać.

- Na jachcie powinieneś być dobrym członkiem załogi, na którym można polegać.
- Głową wyprawy jest kapitan – nie ma demokracji.
- Każdy członek rejsu mówi sobie po imieniu.
- Klar, czyli porządek na jachcie jest konieczny.
- Pomoc drugiemu wodniakowi jest sprawą honoru.
- Zakaz gwizdania na pokładzie.
- Honorowa burta – jest nią burta nawietrzna, dla statku żeglującego, a dla stojącego na kotwicy bądź w porcie – burta prawa. To właśnie na tej burcie powinniśmy witać i żegnać gości.
- Toasty – zawsze wznosi się na siedząco.
- Rozpoczynanie rejsu w piątek przynosi pecha.
- Sposoby na męczący brak wiatru – drapiąca maszt dziewica, wyrzucenie butów kapitana za burtę.

Ze strony: <https://twojezagle.pl/etykieta-zezlarska/>

Magdalena Gliszczyńska

Ahoj przygodo!

W ramach działań związanych z realizacją Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Obrońców Wybrzeża w Żukowie mieli możliwość zapoznania się z tematyką morsko-żeglarską w procesie edukacyjnym.

Uczniowie poznali specyfikę sportów wodnych podczas wychowania fizycznego, zwłaszcza takich dyscyplin, jak żeglarstwo i kajakerstwo. Na lekcjach geografii zaznajomili się z państwami nadbałtyckimi, rozszerzyli swoją wiedzę o walory kulturowe regionu Bałtyku. Wybranych przedstawicieli bałtyckiej fauny i flory poznali na lekcjach biologii.

Uczniowie wykorzystywali do obliczeń matematycznych podstawową jednostkę długości wykorzystywaną w nawigacji. Przeliczali powierzchnię jachtów o różnych kształtach. W ramach planowania aktywnego wypoczynku na czas wakacji przygotowali plany tras turystycznych nad morzem. Nie zabrakło oczywiście piosenek opowiadających o morzu i codziennym życiu na statku. Uczniowie śpiewali, grali na instrumentach i tworzyli własne kompozycje o morzu. Wspólnie z nauczycielką muzyki – Justyną Belgrau – nagrali utwory: „Hej, me Bałtyckie Morze” oraz „Chociaż każdy z nas jest młody”. Na Szkolnym Konkursie Piosenki z okazji Święta Szkoły, także śpiewano szanty i piosenki żeglarskie.

Uczniowie zmierzali się z modelarstwem, budując modele latarni morskich, a także wykazali się dużą pomysłowością przygotowując inne prace plastyczne związane z tematyką morską. Marynistyczne klimaty były też inspiracją do twórczości literackiej wychowanków. Wiktoria Charenza, uczennica szóstej klasy jest autorką pięknego wiersza pt. „Zachód Słońca nad morzem”:

*Zachód Słońca nad morzem
Lubię to niezwykle zjawisko
Na niebo wówczas z zachwytem spoglądam,
Gdy kolorowym horyzontem hen w oddali
Do snu układa się dzień w promieniach Słońca.
Szczególnie piękny jest zachód nad morzem,
Gdzie odbijające się promienie słoneczne w wodzie
Współtworzą cudowną paletę barw,
A obraz nieba wygląda jak kwiecisty gaj.
Kula Słońca jakby z ognia, w głąb morza się zanurza
Nagle spadła chcąc w objęciach morza zasnąć
Fala lekko Słońcem buja, czyżby chciała wskrzeszać tę jasność?
Widok ów myśli me rozpala i w piersi mej oddech zapiera.
Gdzieś w dali na spokojnej wodzie statki widać
Czekają na swoją kolej, kiedy będą do portu wpływać
Są piękne, ogromne, duże, małe
Kolorowe, pasażerskie i towarowe.
Nagle spokój zapada i cisza na morzu, ustały już ptasie krzyki
Zdaje się, że ta cisza całkowitą władzę nad Ziemią objęła
Delikatny zmrok ją zasłania ciemnymi chmurami
Oto nastala pora odpoczynku dla Ziemi. (...)*

W najbliższym czasie będziemy świętować Dzień Dziecka i z tej okazji planujemy wspólne budowanie statku. Tematyka morska to niezwykle bogactwo inspiracji do różnych aktywności kształtujących kompetencje kluczowe naszych uczniów.

Magdalena Gliszczyńska

Nauczycielka w Szkole Podstawowej nr 1 im. Obrońców Wybrzeża w Żukowie.

Olga Chojnowska

Morskie przygody

W ZESPOLE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA W LUBLEWIE GDAŃSKIM

Nasza placówka, Zespół Kształcenia i Wychowania w Lublewie Gdańskim, w roku szkolnym 2020/2021 bierze udział w Pomorskim Programie Edukacji Morskiej. Poszerzając ofertę edukacyjną przedszkola, postanowiłam zorganizować dla dzieci zajęcia plastyczno-muzyczne o tematyce morskiej. Grupa dzieci 6-letnich, której jestem wychowawczynią bardzo chętnie w czasie zabaw dowolnych wybiera twórczość plastyczną i wspianiale się przy tym bawi.

Twórczość plastyczna jest jedną z ważniejszych form działalności dziecka w wieku przedszkolnym, jednocześnie łączy się idealnie z muzyką, dlatego stworzyłam program edukacji morskiej „Morskie przygody”. Podczas realizacji programu dzieci mogą rozwijać swoje uzdolnienia i zainteresowania plastyczno-muzyczne oraz teatralne, a także poszerzać wiedzę o morzu i regionie.

Dzieci są kreatywne z natury, dlatego tę wspaniałą zdolność należy w nich pielęgnować i rozwijać. Jak pokazuje praktyka, kształcenie i rozwijanie umiejętności artystycznych stanowi podstawę rozwoju twórczości dziecięcej. Rozbudzanie zainteresowania sztuką, muzyką, odkrywanie w sobie naturalnych predyspozycji i uzdolnień, skłania dziecko do samodzielnej twórczości i działania. Jeśli dodamy do tego ciekawą tematykę morską – sukces gwarantowany.

Zajęcia koła edukacji morskiej odbywają się dwa razy w miesiącu przez około 45 minut, uczestniczy w nich 24 dzieci w wieku 6 lat. Właściwą realizację planu pracy koła edukacji morskiej wyznacza baza dydaktyczna przedszkola, którą stanowi dobre wyposażenie, odpowiednie do zajęć artystycznych i potrzeb dziecka. Przy współpracy z rodzicami zorganizowano kąpek morski (wyposażony w muszle, czapki marynarskie, węzły żeglarskie).

Podczas zajęć wprowadzających w tematykę morza dzieci nauczyły się piosenek: „Szanteczka dla dziecka”, „Żegluj Żeglarzu”, „Bum cyk, cyk”, „Płyną statki z bananami”, „Ocean nam nie straszny”. Dowiedziały się z jakich części składa się mundur marynarza, wykonały prace plastyczne o tematyce morza z wykorzystaniem różnych technik. Podczas zajęć zwracano uwagę dzieci na rolę morza w gospodarce, handlu, turystyce. Przeprowadzono zabawy ruchowe: „Piraci”, „Łodzie podwodne” z wykorzystaniem Chusty Klanzy i Wiatraka matematycznego. Zapoznano dzieci z budową jachtu (nazewnictwo części jachtu i jego osprzętu). Nasze przedszkolaki dowiedziały się również, jakie zwierzęta oraz rośliny zamieszkują Bałtyk. Dbając o kształtowanie postaw pro-ekologicznych dzieci wykonały prace plastyczno-techniczne z wykorzystaniem butelek, sznurków, skrawków materiału.

Zajęcia o tematyce morskiej cieszą się dużym zainteresowaniem wśród dzieci. Oprócz zdobywania wiedzy nt. morza, moi wychowankowie czerpią radość ze współpracy z rówieśnikami, wspólnej zabawy oraz samodzielnego poszukiwania w różnych źródłach odpowiedzi na nurtujące ich pytania.

Olga Chojnowska

Nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, wychowawca kl. „0” w Zespole Kształcenia i Wychowania w Lublewie Gdańskim. Od kilkunastu już lat z pasją i sercem podchodzi do edukacji najmłodszych, w codziennej pracy z dziećmi kieruje się przede wszystkim sercem i potrzebą pomagania innym. Wprowadza dzieci w świat wartości moralnych, dokładając wszelkich starań, aby wychowankowie wyrosli na mądrych i szczęśliwych ludzi.

Agnieszka Wojtal

Quo vadis edukacja?

O ZINTEGROWANYM SYSTEMIE KWALIFIKACJI ORAZ KWALIFIKACJACH RYNKOWYCH W SZKOLE BRANŻOWEJ I TECHNIKUM

Edukacja zmierza tam, gdzie efektywnie i innowacyjnie łączy się z potrzebami pracodawców. Do miejsca, w którym pozwala uczniom rozwijać i „przekuć” w kwalifikacje wszystkie efekty uczenia się. Drogowskazem jest Zintegrowany System Kwalifikacji.

Pandemia wymusiła sytuację, w której edukacja zawodowa w szkołach branżowych i technikum prowadzona jest zdalnie, a uczniowie realizują podstawę programową nie wychodząc z własnych domów. Choć jesteśmy trochę zmęczeni tym rozwiązaniem, to pokazało nam ono ważną rzecz – możliwe jest uczenie się nie tylko w murach szkoły. Samouczenie poprzez aktywność życiową, rozwój zainteresowań i formy on-line, prowadzi do nabywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Odpowiednio ukierunkowane, mogą stać się kwalifikacjami pożądanymi na rynku pracy.

W przypadku uczniów szkoły branżowej i technikum, a więc osób przygotowujących się bezpośrednio do wejścia na rynek pracy, ukierunkowanie to powinna zrealizować szkoła, do której uczęszczają. To ona, prowadząc współpracę z lokalnymi pracodawcami w zakresie praktycznej nauki zawodu, orientuje się najlepiej, które kwalifikacje zapewnią jej absolwentom skuteczny start zawodowy.

Lepsza edukacja, lepsza praca

Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK) klasyfikuje i porządkuje wszystkie kwalifikacje możliwe do uzyskania w Polsce. Potwierdzające je dokumenty (świadectwa ukończenia szkół, dyplomy i certyfikaty) zawierają oznaczenie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK). Oznaczenie to odpowiada poziomom Europejskiej Ramy Kwalifikacji, co pozwala porównać polskie kwalifikacje z kwalifikacjami możliwymi do uzyskania w innych krajach Unii Europejskiej. Dzięki temu polscy absolwenci i pracownicy stają się równoprawnymi uczestnikami europejskiego rynku pracy. ZSK jest narzędziem realizacji polityki uczenia się przez całe życie, które wynika z zaleceń Parlamentu

Europejskiego, a za jego wdrażanie odpowiada Instytut Badań Edukacyjnych.

Jak to wygląda w praktyce?

Ukończenie każdej szkoły, w tym branżowej i technikum, daje pełne kwalifikacje. W ZSK są też kwalifikacje rynkowe. Stanowią one odpowiedź na realne potrzeby rynku i trafiają do systemu z inicjatywą podmiotów rynkowych.

To ukłon w stronę pracodawców, którzy mogą kreować potrzebne w ich branżach kwalifikacje, a zarazem docenienie roli uczenia się nieformalnego w naszym życiu. W ubieganiu się o kwalifikację rynkową nie ma znaczenia, jaką drogą nabyliśmy określone dla niej efekty uczenia się. Możemy to zrobić poprzez kurs, szkolenie, ale równie dobrze poprzez naukę własną – połączenie tego, czego uczyliśmy się w szkole ze zgłębianiem tego, co nas interesuje. Uczymy się podczas praktyk zawodowych, pracy wakacyjnej, interakcji społecznych, czy surfowania w Internecie. Potem musimy przejść proces walidacji, który sprawdza, czy rzeczywiście opanowaliśmy zakres wiedzy i umiejętności pozwalający uzyskać kwalifikację rynkową. Po jego pozytywnym zaliczeniu, otrzymamy certyfikat potwierdzający posiadanie kwalifikacji wraz z odpowiednim poziomem PRK. Jest to rozwiązanie pozwalające szkołom branżowym i technikum ukierunkowywać uczniów w świadomym „przekuwaniu” efektów uczenia się na certyfikaty, uzupełniające kwalifikacje pełne zgodnie z bieżącymi potrzebami rynku pracy.

Analogia takiego podejścia do kwalifikacji z sytuacją uczenia się zdalnego w dobie pandemii jest dość wyraźna, co stwarza szanse na celowe doskonalenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przy wsparciu szkoły.

Od września 2019 r. zmiany w prawie oświatowym umożliwiają dyrektorowi szkoły zawarcie umowy z instytucją certyfikującą. Dzięki temu uczniowie oraz absolwenci mogą jednokrotnie nieodpłatnie przystąpić do walidacji wybranej kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w ZSK.

Z perspektywy szkoły – Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Zdzeszowicach

– Nasza szkoła nadaje kwalifikacje pełne rozumiane jako zawód i jest to absolutna podstawa we współczesnym świecie. Niemniej dynamika rynku pracy jest bardzo duża, co wynika z rozwoju technologicznego i zmian gospodarczych, a teraz też tych wymuszonych przez COVID-19 – przekonuje **Małgorzata Nogalska, dyrektor Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Zdzeszowicach**. – Od lat kształcimy na potrzeby lokalnego rynku pracy w ścisłej współpracy z wiodącymi pracodawcami Opolszczyzny, ale chcemy też pomagać uczniom w elastycznym budowaniu ścieżki zawodowej już od pierwszych dni nauki w naszej szkole. Kwalifikacja rynkowa jest sygnałem z branży, jakich fachowców „na już” w niej potrzeba. Nie można pozostawić takiego sygnału bez reakcji, tym bardziej, będąc placówką kształcenia zawodowego – tłumaczy dyrektor Małgorzata Nogalska. I jak dodaje: – W przyszłości chcielibyśmy, aby równoległe z wykształceniem formalnym uczniowie nabyli, przy naszym pełnym wsparciu dydaktycznym, dodatkowy atut na rynku pracy w postaci kwalifikacji rynkowej.

Pierwszym krokiem jest zwiększenie rozpoznawalności ZSK przez społeczność uczniowską oraz pokazanie dostępności oferowanych w nim rozwiązań dla osób młodych.

– Od roku szkolnego 2020/2021 uczniowie klas pierwszych będą uczyć się o ZSK w ramach innowacji pedagogicznej opracowywanej we współpracy z Instytutem Badań Edukacyjnych. Dowiedzą się, czym jest ZSK, co daje Polska Rama Kwalifikacji i walidacja, a przede wszystkim jak wykorzystać tę wiedzę w praktyce. Od 2017 roku absolwenci mają na świadectwie oznaczenie poziomu PRK kwalifikacji pełnej, jaką uzyskali zdając egzamin i kończąc szkołę. Chcemy, żeby nasi uczniowie bez problemu rozszyfrowywali ten skrót, a co więcej, żeby wiedzieli jak budować karierę zawodową w Polsce i innych krajach UE, w oparciu o ZSK i ramę kwalifikacji. Naszą intencją jest, aby pomóc im wybrać, a następnie uzyskać te kwalifikacje, które wynikają z ich zainteresowań, jednocześnie odpowiadając lukom kompetencyjnym identyfikowanym przez pracodawców, którzy realizują z nami kształcenie praktyczne w zawodzie – wyjaśnia **Justyna Raszczyk, Kierownik Kształcenia Praktycznego w ZS im. Jana Pawła w Zdzeszowicach**.

– Mamy pomysły na interaktywne metody nauczania o ZSK, także w formach on-line. Dokładamy wszelkich starań, aby nasza młodzież płynnie wchodziła na rynek pracy. Dlatego warto rozważyć ofertę ZS im. Jana Pawła II wybierając szkołę średnią - dodaje.

Z perspektywy pracodawcy – Multiserwis Sp. z o.o.

Multiserwis Sp. z o.o. z siedzibą w Krapkowicach zatrudnia ponad 3500 pracowników. Przynależy do jednego z największych na świecie koncernów działających w branży serwisu przemysłowego jakim jest Koncern Bilfinger SE. Posiadając wykwalifikowaną kadrę inżyniersko-techniczną oraz specjalistów w dziedzinie organizacji, nadzoru i prowadzenia budowy, z powodzeniem realizuje szereg zadań w Polsce i poza jej granicami. Priorytetem wszelkich działań firmy jest jakość, którą zapewniają kwalifikacje kadry pracowniczej.

– Jesteśmy zainteresowani wspieraniem uczniów z woj. opolskiego w zdobywaniu kwalifikacji pełnych i efektów uczenia się umożliwiających uzyskiwanie kwalifikacji rynkowych. W ZSK widzimy ogromną szansę na precyzyjne kompletowanie zespołu o wiarygodnych kwalifikacjach. Przełoży się to na skuteczną realizację zadań i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa w postępowaniach przetargowych w kraju i zagranicą dzięki ujednoczeniu systemu z podobnymi systemami w innych krajach europejskich. Zdajemy sobie sprawę, że człowiek uczy się przez całe życie i edukacji tej nie kończy na szkole, ale to już w niej należy wskazać mu drogi dalszego rozwoju zawodowego. ZSK to realne narzędzie łączenia edukacji i biznesu, a dzisiejsi uczniowie to nasi przyszli pracownicy – mówi **Joanna Bochenek, Młodszy Specjalista ds. Młodocianych Pracowników**.

Z perspektywy ucznia

– Uczę się na grafika komputerowego i oczywiście jest, że potrafię obsługiwać komputer, edytor tekstów oraz arkusz kalkulacyjny. Cały czas się w tym doskonalę, zwłaszcza teraz, kiedy szkołę mam w formie e-lekcji. Jeżeli będę mógł uzyskać dokument, który to potwierdzi, to moje portfolio będzie bogatsze. Na pewno pracodawcy wolą zatrudniać osoby, które mają w CV oprócz świadectwa ukończenia szkoły dodatkowe dokumenty. Myślę, że taki dokument zwiększa moje szanse na rozmowie kwalifikacyjnej – wyjaśnia **Patryk, uczeń III klasy Technikum w ZS im. Jana Pawła w Zdzeszowicach**.

Już teraz, dzięki ZSK, w którym funkcjonuje kwalifikacja rynkowa „Certyfikat umiejętności komputerowych – poziom podstawowy” każdy uczeń może poddać się walidacji i zdobyć certyfikat, który pomoże mu w zdobyciu pierwszej pracy.

W dalszych latach edukacji Patryk może zdobyć kolejne certyfikaty. Przykładowo: „Obsługiwanie i projektowanie procesu druku 3D”, „Odzyskiwanie danych z dysków twardych HDD”, czy „Content marketing”.

Informację o tym, jak to zrobić oraz jaką wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi powinien wykazać się na walidacji, znajdzie w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji. To publiczna baza danych obejmująca wszystkie kwalifikacje włączone do ZSK dostępna pod linkiem: www.rejestr.kwalifikacje.gov.pl.

Dowiedz się więcej o ZSK

Wszystkich zainteresowanych kwestią funkcjonowania ZSK, jak również angażowaniem się w prowadzone działania, zachęcamy do kontaktu z regionalnymi liderami w woj. pomorskim: Dorota Heiza, tel. 573 444 571, e-mail: d.heiza@ibe.edu.pl lub Aleksandra Chlebowicz, tel. 573 444 570, e-mail: a.chlebowicz@ibe.edu.pl. Od liderów uzyskać można również infor-

macje na temat bezpłatnych seminariów regionalnych lub webinarów przybliżających ZSK. Więcej informacji na: <https://kwalifikacje.edu.pl/zsk-w-regionach/> oraz www.kwalifikacje.edu.pl.

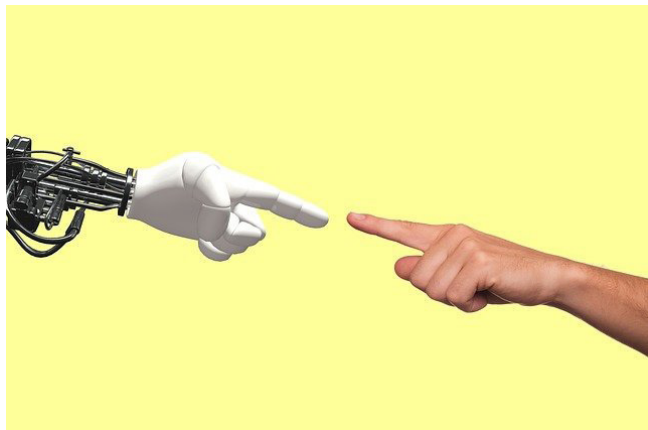
Agnieszka Wojtal

Absolwentka Uniwersytetu Opolskiego, pedagog, wychowawca, trener biznesu, specjalista ds. projektów UE i kształcenia ustawicznego, główny analityk w Instytucie Badań Edukacyjnych. Regionalny lider ds. Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w województwie opolskim.

Natalia Kaczmarczyk

Zawody przyszłości

„To nie jest wyścig przeciwko maszynom. Jeżeli będziemy się ścigać, przegramy. To jest wyścig z maszynami. W przyszłości będziesz wynagradzany za to, jak dobrze współpracujesz z robotami”¹.

Technologie informacyjno-komunikacyjne i kreatywne umysły

Automatyzacja i technologie stoją na czele znaczących zmian współczesnego życia. Ekspertki prognozują szeroki udział maszyn na gruncie rynku pracy, jednakże nie wykluczają roli człowieka. Wręcz przeciwnie, dostrzegają potrzebę modyfikacji posiadanych kompetencji i umiejętności przyszłych pracowników.

1. Kelly K., Nieuniknione. Jak nowe technologie zmieniają naszą przyszłość. Warszawa 2018, Wyd. Poltext.

Obecna rzeczywistość charakteryzuje się nieustannymi zmianami i ciągłymi przeobrażeniami w praktycznie wszystkich sferach naszego życia. Szczególnie wyróżnia się dynamikę przemian gospodarczych i społecznych. W ujęciu społecznym dostrzega się reorientację systemu wartości, w odniesieniu do zachowania zarówno poszczególnych jednostek, jak i całego społeczeństwa. Społeczeństwo XXI wieku nazywane jest społeczeństwem sieciowym, społeczeństwem wiedzy², w związku z czym posiadane kwalifikacje stanowią główny wyznacznik atrakcyjności pracownika. Poszczególne jednostki, jak i całe społeczeństwo, dążą do zdobycia i poszerzenia kwalifikacji zawodowych w celu ukierunkowania i zaspokojenia wymagań obecnego rynku pracy. Obecnie bardzo dużo mówi się również o silnie postępujących procesach globalizacji.

Rozwój wszelkich technologii, w tym informacyjno-komunikacyjnej, wprowadza silną rotację w środowisku pracy, systemach jej organizacji oraz procesie i formach wykonywania danego zawodu³. Stanowiska gwarantujące dotychczas stabilne źródło utrzymania oraz kwalifikacje zdobyte na etapie kształcenia szkolnego, już jutro mogą być niewystarczające i nieuży-

2. Stachowicz-Stanusch A., Sworowska A.: „Wyłaniające się sieci innowacji – metoda analizy sieci.”, „Cejsz”, 2016, online: <http://cejsz.icm.edu.pl/cejsz/element/bwmeta1.element.cejsz-2c5d9357-187c-4c18-963c-7c9074941377>, dostęp: 01.04.2020.

3. Więcej na ten temat w: Stachowicz-Stanusch A., Aleksander A., „Kompetencje przyszłości”, „Yadda”, 2018, online: <http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-dbd28af1-702a-485a-970e-8d-4132cf0bb6>, dostęp 01.04.2020.

teczne. Posiadane kwalifikacje i umiejętności z upływem czasu stają się fragmentaryczne w zestawieniu z zapotrzebowaniem i wymaganiami aktualnego rynku. Dlatego też istotna staje się nauka przez całe życie. Coraz częściej zauważamy, że obrany przez nas zawód w dzisiejszych czasach nie tworzy stabilności i gwarancji utrzymania pracy. W chwili obecnej wielu młodych ludzi posiada więcej niż jedną profesję, gdyż sami dostrzegają rotację na rynku i starają się wyjść jej naprzeciw, by zapewnić sobie stabilność i komfort życia.

Zatem jaką rzeczywistość zastanie młody człowiek wkraczający na przyszły rynek pracy? Jakie trendy zawodowe? A w efekcie końcowym, jak zmieniają się kluczowe kompetencje i zapotrzebowania rynku, przy tak dynamicznych zmianach, jakim aktualnie podlega rynek pracy?

Jednym z wyjściowych aspektów wpływających na przyszły rynek, jest fakt, że będzie on bez wątpienia otwarty na ciągłe modyfikacje. Dlatego też nieunikniony rozwój technologii gwarantuje już dziś pracę w branży IT. Zatem przyszli pracownicy w branży technologii informacyjnej mogą być spokojni o swoją przyszłość. Wirtualny świat, sztuczna inteligencja i robotyka to elementy, które zajmą znaczące miejsce w przyszłości i tym samym doprowadzą do zmian na rynku pracy. Konsultanci szacują, że aktualnie rozwój nowych technologii przyczynił się do powstania 21 mln nowych miejsc pracy. Co za tym idzie? Zobligowanie przyszłego pracownika do nabycia nowych kompetencji zawodowych. Według danych szacowanych przez ekspertów, w roku 2020 powstało około 1 miliona nowych miejsc pracy w samej branży IT.

Jak już wspomniałam, aktualnie posiadane kwalifikacje i umiejętności często stają się niewystarczające, w związku z czym komplikuje się sytuacja młodych ludzi na rynku pracy obecnym i przyszłym. Nie mogą zakończyć kształcenia na jednym kierunku, są wręcz zobligowani do poszerzania własnych kompetencji. Trend atrakcyjności posiadania kilku kwalifikacji zawodowych z całą pewnością będzie się utrzymywał na rynku pracy w przyszłości. Coraz trudniejsze, a wręcz niemożliwe, stanie się podjęcie pracy w jednym zawodzie i kontynuowanie jej do okresu emerytury.

Przechodząc do głównego tematu, jakim są zawody przyszłości, należy przyjrzeć się sytuacji społeczno-ekonomiczno-gospodarczej naszego kraju. Niewątpliwie zauważalny jest fakt, że nasze społeczeństwo starzeje się. Szacuje się, że w roku 2026/2040 liczba osób w wieku 80 lat i więcej wzrośnie z 1.7 miliona do 3.4 miliona, co oznacza podwojenie liczby osób starszych w naszej społeczności. Taka sytuacja przyczyni się do zwiększonego zapotrzebowania na kierunki z branży medycznej: lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci oraz opiekunowie osób starszych. Czynnikiem kształtującym zapotrzebowanie na branżę medyczną

z zakresu psychiatrii, psychologii stanowi fakt, iż żyjemy coraz szybciej. Presja czasu, ciągłe zmęczenie i regularny stres przyczyniają się do wzrostu zapotrzebowania na specjalistów z tej dziedziny. Warto dodać, że nasze społeczeństwo staje się coraz bogatsze i znacznie wzrasta świadomość dbania o własne zdrowie, dlatego też nie zabraknie pracy dla kosmetyczki, diabetologa czy trenera osobistego. Jedną ze szczególnie atrakcyjnych branż będzie biotechnologia, która już w dzisiejszych czasach stanowi jedną z najszybciej rozwijających się dziedzin. Zatem w przyszłości znajdą pracę: weterynarze, biotechnolodzy, architekci, lekarze, trenerzy, handlowcy oraz nauczyciele kształcenia zawodowego.

Wobec tego warto postawić pytanie: „Co z humanistami i osobami cechującymi się kreatywnymi umysłami?”. Specjaliści szacują, że w ciągu najbliższych 10 lat na rynku pracy zaskakująco wzrośnie zapotrzebowanie właśnie na pracowników z wykształceniem humanistycznym. Owa hipoteza warunkowana jest faktem, iż wraz z rozwojem technologii i sztucznej inteligencji, kiedy uzyskamy wszystkie niezbędne dane, informacje i wariacje, pojawi się zasadniczy problem. Na tym etapie maszyny staną się niewystarczające, a praca umysłowa człowieka stanie się niezastąpiona, ponieważ to właśnie człowiek, dzięki umiejętnościom wnikliwej analizy i syntezy danych, będzie potrafił sprawnie połączyć uzyskane informacje tworząc jeden pełny obraz. Według badań przeprowadzonych przez McKinsey&Company zawody, które z całą pewnością są zagrożone i ulegną całkowitemu zautomatyzowaniu w przyszłości to: telemarketer, kasjer, kierowca takśówki oraz kucharz w fast-food¹.

Wspomniany na początku artykułu silny postęp procesów globalizacyjnych, którego potencjalnym efektem jest stworzenie „jednego państwa” skutkuje zapotrzebowaniem na branżę z zakresu językoznawstwa, filologii i kulturoznawstwa. Na rynku pracy zdecydowanie wzrośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających umiejętność władania nie jednym, a kilkoma językami obcymi. Świat się rozwija, coraz częściej podejmujemy współpracę z innymi krajami, zagranicznymi firmami, a to obliuguje pracodawcę do zatrudnienia fachowca, który zapewni porozumienie się i pozwoli zrozumieć pewne zachowania i zwyczaje kulturowe panujące w innych krajach. Bez wątpienia warto wspomnieć o dynamicznie rozwijającej się dziedzinie, jaką są nowe media. Zdaniem cenionego australijskiego filozofa i dziennikarza Davida Huntera Towa, od 2030 r. prężnie będą rozwijać się dwa nurty: dziennikarstwo niezależne i korporacyjne tzw. brand

1. McKinsey & Company, Forbes Polska, „Rewolucja AI Jak sztuczna inteligencja zmieni biznes w Polsce”, 2017, online: https://www.mckinsey.com/pl/~/_media/McKinsey/Locations/Europe%20and%20Middle%20East/Polonia/Raporty/Rewolucja%20AI%20Jak%20sztuczna%20inteligencja%20zmieni%20biznes%20w%20Polsce/Raport-AI_Forbis_PL.pdf, dostęp: 02.04.2020

journalism. Jego zdaniem niezwykle ważną pozycję zajmie dziennikarstwo obywatelskie, oparte na blogach i kanałach w social mediach. Taka tendencja przyczyni się do tworzenia niezależnych i nowatorskich stylów przekazywania informacji i dużego zapotrzebowania na zawody takie jak: dziennikarz, specjalista video marketingu czy social media manager.

Warto również przyjrzeć się, jakim przeobrażeniem uległ rynek pracy w dobie pandemii. Kiedy decyzją premiera z dnia 11 marca 2020 r. wprowadzono pierwszy lockdown w Polsce, w wyniku czego niemal cała gospodarka została wprowadzona w stan „zamrożenia”, nastąpiły gwałtowne zmiany. Nastąpiły masowe zwolnienia, a tym samym liczba bezrobotnych wzrosła o jedną dziesiątą w stosunku do początku roku. Taki stan rzeczy przewartościował obecny rynek pracy i zaburzył stabilną sytuację. Powszechna stała się praca zdalna – praca wykonywana na odległość za pomocą urządzeń mobilnych i platform wirtualnych. Taka sytuacja dowodzi, że popyt wzrośnie również na szkoleniowców i fachowców z zakresu e-learningu. Już teraz cały system edukacji został postawiony przed wyzwaniem jakim jest nauczanie zdalne. W chwili obecnej popularne staje się również kształcenie za pomocą webinarów i szkoleń online. Ten trend z pewnością będzie prężnie rozwijał się w przyszłości.

Z perspektywy nauczyciela

Z perspektywy nauczyciela okres kształcenia jest istotny w nabyciu odpowiednich kwalifikacji oraz umiejętności przez uczniów. Kluczowe staje się wprowadzanie preorientacji zawodowej już na etapie wczesnoszkolnym. Bardzo często spotykamy się z pytaniem stawianym dzieciom: „Kim będziesz jak dorosnie?”, na które nie oczekujemy oczywiście znaczącej odpowiedzi, gdyż nie jest to etap decyzyjności w ich życiu. Jednakże wprowadzanie młodego pokolenia w tematykę zawodoznawstwa jest istotnym elementem. Okres wczesnoszkolny jest etapem szerokiego zainteresowania młodego pokolenia otaczającym światem i fascynacją rzeczywistością. Jako wychowawcy i nauczyciele mamy świadomość, że jedną z metod przyswajania wiedzy jest naśladowanie innych. Każdego dnia dzieci przyglądają się zawodom wykonywanym przez rodziców i ich najbliższych. Bardzo często swoje obserwacje odzwierciedlają w zabawach tematycznych. Jako nauczyciel świetlicy spotykam się bardzo często z prowadzonymi przez uczniów zabawami tematycznymi – zawody. Pojawiają się m.in. zabawy w nauczyciela, sprzedawcę, policjanta, lekarza, kucharza, strażaka. Poprzez zabawę nabywają wiedzę, z jakimi czynnościami powiązany jest dany zawód, na czym w ogólnym rozumieniu polega praca nauczyciela czy też sprzedawcy. Taka orientacja rozwija się i przekłada na dokonanie świadomego wyboru zawodu

w przyszłości. Należy zaznaczyć, iż wybór zawodu nie należy do łatwych decyzji, lecz wymaga czasu i stanowi pewien proces. Wraz z wiekiem uczniowie dostrzegają głębię i sens danego zawodu.

Mając na uwadze tak ważną rolę preorientacji zawodowej zrealizowaliśmy w Szkole Podstawowej w Kowalach różnego rodzaju działania w celu przybliżenia uczniom elementów wiedzy zawodowej już na etapie wczesnoszkolnym. W ramach święta Dnia Kobiet inspiracją do rozmów w świetlicy szkolnej stała się tematyka zawodowa, a szczególnie zawody wykonywane głównie przez kobiety. Uczniowie chętnie brali udział w dyskusji na temat zawodów typowo kobiecych oraz formach ich realizacji. Nabyli wiedzę, z jakimi konkretnie atrybutami wiążą się dane zawody wykonywane przez kobiety. My, nauczyciele świetlicy, przedstawiliśmy również inną ciekawą propozycję zajęć otwartych o tematyce zawodów. Zajęcia także odbyły się w świetlicy szkolnej, w której miło było nam gościć wszystkich uczniów zainteresowanych tematyką spotkania. Cele zajęć zostały ukierunkowane na rozwijanie zainteresowań i poznawanie zawodów. Zajęcia oparte były na rozmowie kierowanej przez nauczyciela. Dzieci bardzo chętnie włączały się i zabierały głos, dzieląc się własnymi spostrzeżeniami i refleksjami. Szczególnie aktywnie wypowiadały się na temat swojego wymarzonego zawodu w przyszłości. Zajęcia podsumowaliśmy ekspresją plastyczną mieszczącą się w powyższej tematyce zajęć. Szkoła Podstawowa w Kowalach dostrzega rolę preorientacji zawodowej już na etapie wczesnoszkolnym i stara się zaznajomić uczniów z wiedzą z zakresu zawodoznawstwa.

Bibliografia

- Kelly K., Nieuniknione. Jak nowe technologie zmieniają naszą przyszłość. Warszawa 2018, Wyd. Poltext.
- Stachowicz-Stanusch A., Sworowska A.: „Wyłaniające się sieci innowacji – metoda analizy sieci”, „CejsH”, 2016, online: <http://cejsH.icm.edu.pl/cejsH/element/bwmeta1.element.cejsH-2c5d9357-187c-4c18-963c-7c9074941377>, dostęp: 01.04.2020.
- Stachowicz-Stanusch A., Aleksander A.: „Kompetencje przyszłości”, „Yadda”, 2018, online: <http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-dbd28af1-702a-485a-970e-8d4132cf0bb6>, dostęp 01.04.2020.
- McKinsey & Company, Forbes Polska, „Rewolucja AI Jak sztuczna inteligencja zmieni biznes w Polsce”, 2017, online: https://www.mckinsey.com/pl/~media/McKinsey/Locations/Europe%20and%20Middle%20East/Polska/Raporty/Rewolucja%20AI%20Jak%20sztuczna%20inteligencja%20zmieni%20biznes%20w%20Polsce/Raport-AI_Forbes_PL.pdf, dostęp: 02.04.2020

Natalia Kaczmarczyk

Nauczyciel świetlicy, nauczyciel wspomagający w Szkole Podstawowej w Kowalach. Absolwentka pedagogiki specjalnej i pedagogiki wczesnej edukacji na Uniwersytecie Gdańskim.

Joanna Pawlak-Jęczewska

Rynek pracy – scenariusze przyszłości

Wszyscy będziemy musieli na nowo przemyśleć swoje podejście do kariery zawodowej, życia rodzinnego i edukacji

Dynamiczne zmiany zachodzące na rynkach globalnych i europejskich w coraz większym stopniu oddziałują na lokalne rynki pracy. Zmienia się zapotrzebowanie na kompetencje zawodowe. Wraz z upływem czasu jedne profesje znikają, a inne ulegają transformacji. W ich miejsce pojawiają się zupełnie nowe, wymagające innej wiedzy i umiejętności. Jakie kompetencje będą potrzebne, a w związku z tym, które z nich będą cieszyły się wysokim popytem w perspektywie na przykład 2050 roku? Stoimy w obliczu bezprecedensowych wyzwań – społecznych, gospodarczych, środowiskowych – napędzanych przez przyspieszoną globalizację i bardzo szybki rozwój, a kluczowym czynnikiem, który wpływa na kierunek zmian jest rozwój technologii.

Kiedy mówimy o scenariuszach przyszłości pracy, najczęściej wskazujemy ten związany z rozwojem technologii. Mówimy o automatyzacji, sztucznej inteligencji, robotach. Zastanawiamy się nad tym, jakie zawody technologia wyeliminuje, a jakie stworzy. Czynnikiem technologiczny jest niezwykle istotny w kontekście tego, jak będzie wyglądał rynek pracy w przyszłości, ale nie jest to czynnik jedyny.

Infuture Hatalska Foresight Institute stworzyło raport „Scenariusze przyszłości”, w którym znalazło się pięć scenariuszy dotyczących tego, jak może wyglądać praca przyszłości: 1. scenariusz „Working forever”, 2. scenariusz „The useless class”, 3. scenariusz „People per hour”, 4. scenariusz „There are no jobs on a dead planet”, 5. scenariusz „Through the glass door”. W prognozie, oprócz czynnika technologicznego, uwzględniono także czynnik społeczny, ekonomiczny, polityczny i środowiskowy. Na skutek zmian społeczno-technologicznych, postępów w medycynie, itp., czas ludzkiego życia znacząco się wydłuża. Szacuje się, że dzieci urodzone po 2007 roku będą żyły 100 lat i dłużej. Trudno wyobrazić sobie, że skończą pracę zawodową w wieku 60 czy 65 lat, ponieważ to oznacza, że na emeryturze pozostaną 40 lat. Zatem realny wydaje się scenariusz, że przyszłe pokolenie będzie pracować znacznie dłużej.

Dynamiczny rozwój sztucznej inteligencji, robotyki, itp., ma ogromny wpływ na wszystkie dziedziny życia. Już dziś zauważamy, że sztuczna inteligencja wkracza do zawodów nie tylko żmudnych, odtwórczych, ale także do zawodów kreatywnych: przejmuje

kompetencje lekarzy czy prawników, tworzy muzykę, zastępuje człowieka w świadczeniu niektórych usług. W związku z tym ludzie mają prawo obawiać się, że stracą pracę na rzecz technologii AI (artificial intelligence – sztuczna inteligencja).

20 i 30-latkowie oraz generacja Z (czyli obecni nastolatki) mają zdecydowanie inne podejście do pracy niż ich rodzice. Jednym z najatrakcyjniejszych modeli pracy dla tych młodych ludzi jest praca dla siebie i na siebie. Pieniądze nie motywują ich tak do pracy, jak ich rodziców. Badania pokazują, że dla nich jedną z najistotniejszych cech pracy jest elastyczność.

Bardzo mało mówi się o tym, jak zmiana klimatu wpłynie na rynek pracy w przyszłości. Przewiduje się, że już w 2100 r. nasza planeta będzie zdecydowanie cieplejsza. W wyniku różnych zjawisk klimatycznych ludzie będą zmuszani do zmiany miejsca zamieszkania. Będą to tzw. „uchodźcy klimatyczni”, których już i dziś jest немало. Kryzys klimatyczny może bardzo mocno i bezpośrednio wpłynąć na gospodarkę (rośnie bezrobocie, zmniejszają się inwestycje i konsumpcja).

To, że zmiany w obszarze pracy nastąpią jest pewne. Jednak toczy się dyskusja, czy będą to zmiany korzystne dla pracodawców i pracowników. Czy owe zmiany spowodują pojawienie się nowych szans, branż, zawodów, możliwości rozwoju? Czy zatem powinniśmy obawiać się zmian? Moim zdaniem nie powinniśmy obawiać się samych zmian, a naszego nieprzygotowania na nie. W nadchodzących latach rynek pracy będzie się dynamicznie zmieniał, a zmiany te będą determinowały wiele czynników, na które w większości przypadków nie będziemy mieli wpływu. Nie powinno to być dla nas powodem do obaw. Jeżeli będziemy się temu bacznie przyglądać i czynnie przystosujemy się do otaczającej nas rzeczywistości, będzie to proces naturalny, w którym możemy upatrywać perspektyw swojego sukcesu zawodowego.

Joanna Pawlak-Jęczewska

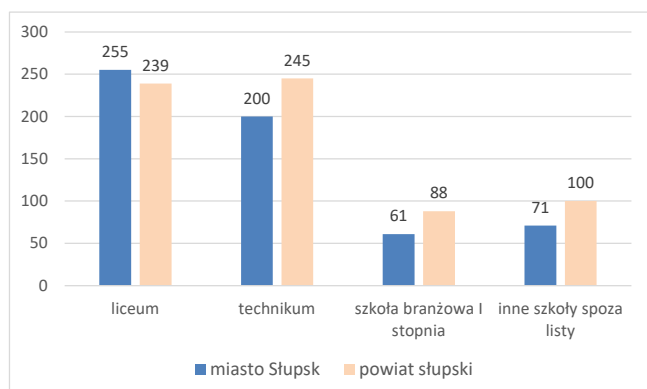
Konsultant ds. wspomagania nauczycieli przedmiotów zawodowych, doradców zawodowych oraz wsparcia szkół i placówek w działaniach projektowych, w tym Regionalny Punkt Informacyjny FRSE Erasmus+ w ODN w Słupsku. Nauczyciel przedmiotów zawodowych ekonomicznych oraz podstaw przedsiębiorczości, doradca zawodowy.

Karolina Tarnowska
Alina Bacic

Aspiracje edukacyjno-zawodowe uczniów klas ósmych szkół podstawowych miasta Słupska i powiatu słupskiego

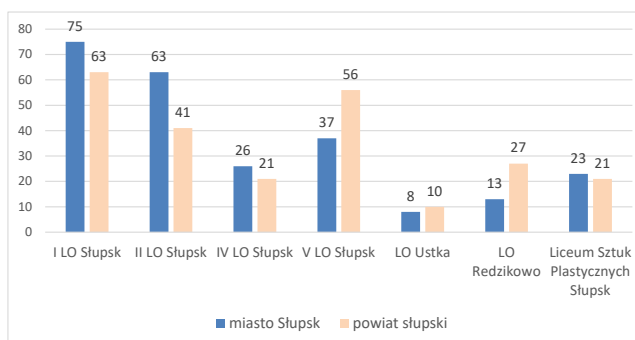
W bieżącym roku szkolnym, jak już od wielu lat, doradcy zawodowi Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku przeprowadzili badania aspiracji edukacyjno-zawodowych uczniów klas ósmych miasta Słupska i powiatu słupskiego. Narzędziem diagnozującym była ankieta online, skonstruowana przez doradców zawodowych w porozumieniu z dyrektorami słupskich szkół ponadpodstawowych oraz Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego w Słupsku.

Celem ankiety było zdobycie informacji na temat wyboru szkół ponadpodstawowych i kierunków kształcenia zawodowego kandydatów do szkół ponadpodstawowych. Informacje uzyskane od ankietowanych pozwoliły dyrektorom szkół na skonstruowanie oferty szkół ponadpodstawowych na nowy rok szkolny. Łącznie ankietowanych było 1259 uczniów, w tym 587 z miasta Słupska i 672 z powiatu słupskiego.

Wykres 1. Liczba ósmoklasistów deklarujących chęć nauki w liceum, technikum, szkole branżowej I stopnia z miasta Słupska i powiatu słupskiego

Po przeprowadzeniu wnikliwej analizy uzyskano następujące wyniki. Zdeklarowana większość ósmoklasistów wykazała chęć podjęcia dalszej nauki w liceum lub technikum. Jak co roku, największym zainteresowaniem cieszą się I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Krzywoustego w Słupsku oraz II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Słupsku. Również dużym zainteresowaniem cieszy się V Liceum Ogólnokształcące im. Zbigniewa Herberta w Słupsku, które jest statystycznie drugim wyborem wśród uczniów szkół powiatowych, a trzecim wśród uczniów szkół miasta Słupska.

Wykres 2. Preferencje ósmoklasistów dotyczące wyboru liceum ogólnokształcącego

Licea ogólnokształcące posiadają specjalistyczne profile klas, w których dominują konkretne przedmioty nauczania. Największą popularnością cieszy się profil medyczny w II LO w Słupsku – 44 zainteresowanych uczniów oraz klasa o profilu matematyczno-geograficznym w I LO w Słupsku (43 potencjalnych kandydatów). Niewiele mniejszym zainteresowaniem cieszy się klasa o profilu wojskowym w liceum w Redzikowie – 40 uczniów zadeklarowało, że są zainteresowani nauką w takiej klasie.

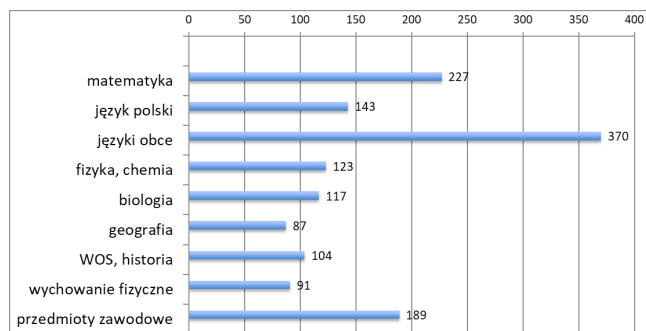
W przypadku szkół zawodowych – techników, zdecydowanie największym zainteresowaniem cieszy się Technikum nr 1 w Słupsku, a zwłaszcza klasy o profilu komputerowym: technik informatyk (40 chętnych) oraz technik programista (33 potencjalnych kandydatów). Sporym zainteresowaniem cieszy się również Technikum nr 3 w Słupsku z klasą fotografii i multimedii, gdzie chęć dalszej nauki zadeklarowało 40 uczniów. Pozostałe technika znajdują relatywnie równomierne zainteresowanie, jednak już nie tak znaczące, jak wcześniej wspomniane szkoły.

Interesujące, że w miarę proporcjonalnie rozkłada się zainteresowanie szkołami branżowymi wśród uczniów i nie ma jednoznacznego lidera, jako kierunku dalszej nauki. Najwięcej ósmoklasistów wykazało zainteresowanie klasą o profilu mechanik pojazdów samochodowych w Szkole Branżowej I stopnia nr 4 w Słupsku (25 potencjalnych kandydatów).

W ankiecie badano również, jakie czynniki decydują o wyborze szkoły. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, iż uczniowie kierowali się dobrą opinią kolegów oraz już uczącej się tam młodzieży.

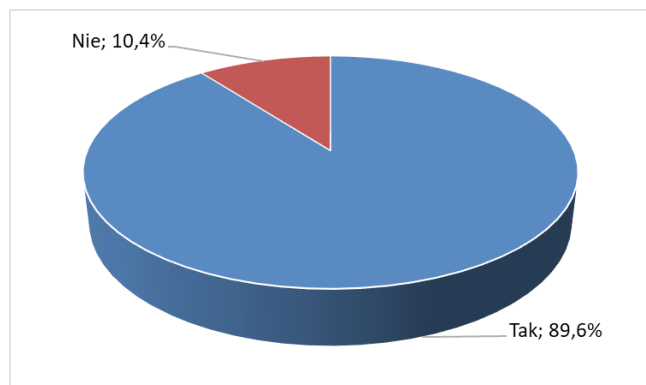
Niemalże identycznie wysoki wpływ na decyzję miały: perspektywa przyszłej pracy, perspektywa przyszłych zarobków oraz rodzina. Ważne też były rozmowy z nauczycielami oraz doradcami zawodowymi. Najmniejszy wpływ na decyzję wywarły targi edukacyjne oraz spotkania promujące szkołę. Do tego, znacząca większość, bo aż 64% uczniów, wskazała chęć podjęcia dalszej nauki na uczelniach wyższych.

Zapytano także respondentów, które z przedmiotów są dla nich priorytetowe. Uczniowie wskazali: języki obce, matematykę oraz przedmioty zawodowe.

Wykres 3. Na których przedmiotach w nowej szkole najbardziej Ci zależy?

Znacząca większość uczniów, około 90%, zaznaczyła, że w dużej mierze podejmuje decyzje kierując się swoimi zainteresowaniami. Być może ma to ścisły związek z faktem, że – jak badani zaznaczyli – rodzice akceptują ich plany lub rozmawiają z nimi na temat wyboru szkoły ponadpodstawowej.

Wykres 4. Czy wybierając szkołę kierujesz się swoimi zainteresowaniami?

Niestety wciąż niewielkim zainteresowaniem cieszą się kierunki rolnicze, a jest to przecież lokalna siła gospodarcza okręgu słupskiego. Możliwe też, że prawdziwym trendem przyszłości są kierunki branżowe, które teraz znajdują mniejsze zainteresowanie wśród ambitnej młodzieży. Jednakże kierunki te stanowią znacznie skuteczniejszy sposób wejścia na rynek pracy, dając relatywnie szybko doświadczenie zawodowe, które jest najbardziej pożądane przez pracodawców. Dodatkowo, w oparciu o bieżące statystyki, konkurencja zawodowa pośród uczniów kończących kierunki zawodowe, może być mniejsza niż u uczniów kończących nawet najlepsze uczelnie wyższe. Spowoduje to podtrzymanie trendu, który już od jakiegoś czasu można zaobserwować w całej Europie, gdzie pracownicy budowlani lub fryzjerzy będą zarabiać więcej niż osoby posiadające wykształcenie magisterskie.

Niemniej, dzięki pracy doradców zawodowych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Słupsku oraz szkolnych doradców zawodowych możemy diagnozować na bieżąco nie tylko potrzeby uczniów, ale również doradzać im w opcjach rozwoju, o których mogą nie wiedzieć. Dzięki wspólnym wysiłkom poradni, nauczycieli, rodziców oraz pracowników Wydziału Edukacji w Urzędzie Miasta Słupska, mamy niepowtarzalną możliwość asystowania w rozwoju młodzieży, tak, żeby pomóc im w starcie w dorosłe życie. Pomimo, że nie jesteśmy w stanie uchronić młodych ludzi przed popełnianiem błędów, to dzięki wspólnym staraniom możemy pomóc młodzieży podjąć krytyczne wybory ściśle związane z ich przyszłością, które muszą podejmować będąc jeszcze niedoświadczeni życiowo.

Karolina Tarnowska

Pedagog, doradca zawodowy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku.

Alina Bacic

Pedagog, doradca zawodowy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Słupsku.

Mapa
Karier

Mapa Karier mapakarier.org

Interaktywne i darmowe narzędzie doradztwa zawodowego w szkole. Na stronie znajdziesz ciekawe informacje: **Ścieżki kariery** – dowiesz się, co trzeba umieć i jakie wykształcenie zdobyć, aby pracować w różnych zawodach. Znajdziesz tam aż 619 zawodów! **Miasto zawodów** – odkryjesz setki ciekawych zawodów i informacje o nich (wielkość rynku pracy, czas nauki i zarobki). **Pomysły na lekcje** – bank scenariuszy lekcji stacjonarnych i online. **Blog** – znajdziesz artykuły i materiały.

Źródło: <https://mapakarier.org/>

Joanna Pępko

Predyspozycje zawodowe

Wybierz pracę, którą kochasz, i nie przepracujesz ani jednego dnia więcej w twoim życiu.

Konfucjusz

Moja historia

Każdego dnia dokonujemy różnych wyborów, jedne są mniej ważne, jak na przykład kolor nowego swetra, który wybieramy w sklepie, inne natomiast mają diametralny wpływ na nasze dalsze życie i od nich zależy, czy tak naprawdę będziemy szczęśliwymi i spełnionymi ludźmi. Mam tu na myśli decyzje podejmowane przy wyborze kolejnej szkoły i dalszej ścieżki zawodowej. Młodzi ludzie często biorą wtedy pod uwagę to, co mówią na ten temat ich znajomi, rodzice, sugerują się wypowiedziami youtuberów, czy innych internetowych doradców. Rzadko natomiast wsłuchują się w swoje potrzeby i motywacje. Zapominają, że najważniejsza w tym wszystkim jest wiedza na temat samego siebie, swoich wartości i predyspozycji.

Pamiętam doskonale, w jaki sposób ja wybierałam szkołę. Po szkole podstawowej, biorąc pod uwagę sugestie koleżanek i mamy, poszłam do liceum ekonomicznego. Argumenty, które słyszałam, wydawały mi się przekonujące. Koleżanki mówiły: „Chodź, pójdziemy razem, będzie wesoło” albo „Tam się uczą fajni ludzie”. Natomiast mama sugerowała: „Po ekonomiku przynajmniej będziesz miała zawód, a droga na studia też nie będzie zamknięta”. I takim sposobem zapadła decyzja. Ale już w pierwszej klasie nie do końca dobrze się czułam, zgłębiając wiedzę ze sta-

tystyki, ekonomii, czy rachunkowości. Miałam dobre stopnie, ale na naukę poświęcałam wiele czasu i nie sprawiała mi ona przyjemności. Lata jednak mijały. W trzeciej klasie zaczęły się rozmowy na temat tego, co czeka mnie po szkole średniej. I znowu, ze wszystkich stron, słyszałam różne sugestie i propozycje. Paczka moich znajomych wybierała się na studia związane z marketingiem do Warszawy. Był to wtedy bardzo popularny kierunek, na który aplikowało kilkadziesiąt osób na jedno miejsce. Rodzice niestrudzenie nadal przekonywali mnie do studiowania ekonomii, po której mogłabym w przyszłości zostać księgową. Ja wciąż miałam jednak duży problem z podjęciem rozsądnej i trafnej decyzji. I wtedy nastąpił moment przełomowy, myślę, że jeden z ważniejszych w moim życiu. Otóż wraz z wychowawczynią, wzięliśmy udział w spotkaniu w poradni psychologiczno-pedagogicznej z panią psycholog. To właśnie wtedy po raz pierwszy w życiu usłyszałam o pojęciu **predyspozycji zawodowych**. Dodatkowo otrzymaliśmy propozycję wykonania testów, które miały pogłębić naszą wiedzę o samym sobie, o swoich mocnych i słabych stronach, uświadomić nam własne zainteresowania, za którymi warto podążać, bo jesteśmy do nich stworzeni.

Wyniki moich testów i niemal godzinna rozmowa na temat wrodzonych zdolności i skłonności oraz wskazówki na temat planowania ścieżki kariery zawodowej sprawiły, że poczułam się jak nowo narodzony człowiek. Z radością wróciłam do domu i odbyłam rozmowę z rodzicami. Wiedziałam już, że to nie ekonomia ani marketing są mi pisane. Do dziś pamiętam słowa pani psycholog, które powtarzam przy każdej możliwej okazji: „Można być w wielu dziedzinach rzemieślnikiem, ale mistrzem można być tylko wtedy, gdy kocha się to, co się robi, gdy jest to zgodne z naszymi predyspozycjami”.

Doradztwo zawodowe

Niech te słowa będą dla wszystkich edukatorów i nauczycieli myślą przewodnią. Wspierajcie, motywujcie, zachęcajcie uczniów do poznania własnych predyspozycji i zainteresowań. I nie ma tutaj znaczenia, czy uczycie historii, angielskiego, doradztwa zawodowego czy pracujecie w bibliotece. Wasza pomoc

i wsparcie w zakresie przygotowania uczniów do wyboru kierunku kształcenia i zawodu mogą okazać się bardzo ważne.

Niejednokrotnie natomiast zdarza się tak, że trafiają do mnie młodzi ludzie po szkole, którzy nie mają żadnego konkretnego celu ani planu na siebie i swoje życie. Na pytanie „W jakim zawodzie/kierunku chciałbyś pracować?”, odpowiadają: „obojętnie”, „w sumie to w każdym” albo jeszcze: „tam, gdzie dobrze płacą”. Nie znają siebie i swoich potrzeb, nie zastanawiali się dotychczas nad własnymi predyspozycjami, brak im wiedzy na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy, ani też nikt za bardzo nie zachęcał ich do takich przemyśleń.

Dlatego już w przedszkolu i pierwszych klasach szkoły podstawowej, warto rozmawiać, poruszając kwestie: zainteresowań, ról zawodowych, planów na przyszłość, słabych i mocnych stron, różnorodności w świecie i na rynku pracy. Te rozmowy można łączyć z zabawą, wykonywaniem prac plastycznych, odgrywaniem scenek, spotkaniami z interesującymi gośćmi, wizytami w różnych instytucjach. W starszych klasach szkoły podstawowej przychodzi czas na bliższe przyjrzenie się zdolnościom, własnym kompetencjom, predyspozycjom zawodowym. Na tym etapie nauczyciele, wychowawcy, czy doradcy zawodowi mogą zastosować różnego rodzaju ćwiczenia i testy. Część z nich, mam tu na myśli narzędzia standaryzowane, może być wykorzystywana jedynie przez osoby do tego uprawnione. Zachęcam natomiast do tego, aby zapoznać się z kwestionariuszami, zadaniami i gramami ogólnodostępnymi, które będą punktem wyjścia do dalszej pracy, które pomagają poszerzyć perspektywę, zmotywują do przyjrzenia się mocnym stronom i zasobom naszych uczniów. Przykładowe narzędzia:

1. Test Hollanda – jego twórca – John Lewis Holland, przez długie lata pracował w charakterze psychologa klinicznego, szkolnego i doradcy w zakresie wyboru zawodu. Na bazie doświadczeń wyróżnił sześć typów osobowości zawodowych: realistyczny, badawczy, artystyczny, społeczny, przedsiębiorczy, konwencjonalny. Szczegółowo z założeniami testu warto się zapoznać, korzystając z książki: „Kwestionariusz Predyspozycji Zawodowych – podręcznik”, pod redakcją Marka Kuleszy i Ewy Kos;
2. „Filtr preferencji” dostępny na stronie: <https://mapakarier.org/>. To test składający się z ośmiu części, badający nastawienie do: czynności zawodowych, kontaktu z ludźmi, branż na rynku pracy, wysiłku fizycznego w pracy, środowiska zawodowego, wiedzy z zakresu kompetencji cyfrowych, stosunku do godzin, w jakich chcielibyśmy wykonywać pracę oraz przedmiotów szkolnych, którymi się interesu-

jemy. Na bazie takiej analizy dowiadujemy się, jakie są zawody dopasowane do naszych preferencji, ze szczególnym uwzględnieniem zawodów przyszłości. Analiza jest o tyle ciekawa, że wskazuje zazwyczaj na kilka, bądź kilkanaście zawodów, a każdy jest szczegółowo opisany ze wskazaniem: specyfiki pracy, pełnego, szczegółowego opisu jego wymagań i umiejętności. Podany jest także wykaz przykładowych ścieżek edukacyjnych (poszczególnych szkół, jakie należałoby ukończyć, aby wykonywać dany zawód);

3. Pakiet narzędzi diagnostycznych, ogólnodostępnych na stronie Ośrodka Rozwoju Edukacji (<https://doradztwo.ore.edu.pl/narzedzia-diagnostyczne-dla-doradcow-zawodowych/>):
 - „Diaprezamus” – narzędzie diagnostyczne umożliwiające badanie predyspozycji oraz zainteresowań zawodowych młodzieży uczącej się (uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych),
 - „Labirynt zawodów” – niewerbalny test predyspozycji i zainteresowań zawodowych (skierowany do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych),
 - „Młokozz” – narzędzie służące do diagnozy i autodiagnozy zainteresowań zawodowych uczniów, a w szczególności – uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej oraz młodzieży,
 - „Rozpoznawanie predyspozycji i zainteresowań” – pakiet zawierający testy oraz poradniki z przykładowymi scenariuszami lekcji, a także podstawowymi informacjami, dotyczącymi planowania kariery i rozpoznawania predyspozycji zawodowych, w zależności od etapu rozwoju, na jakim znajduje się uczeń,
 - „Vademecum Talentu” – zawiera narzędzia ułatwiające gromadzenie i porządkowanie informacji związanych z rozwojem zawodowym ucznia oraz przygotowaniem planów jego kariery zawodowej i kontrolowaniem ich realizacji,
 - „Wsparcie metodyczne” – narzędzia diagnostyczne umożliwiające badanie predyspozycji oraz zainteresowań zawodowych dzieci i młodzieży,
 - „Wybieram zawód” – narzędzie wspierające proces rozpoznawania swoich zainteresowań zawodowych, przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zawiera również materiały metodyczne dla rodziców, doradców zawodowych, pedagogów i nauczycieli,
 - „Poznaj swoje zainteresowania” – pakiet narzędzi i materiałów metodycznych wspierających proces planowania ścieżki edukacyjnej dzieci i młodzieży w toku nauki w szkole podstawowej i ponadpodstawowej,

- „Talent Game” – gra komputerowa, przygodowa, która poprzez zabawę pomaga w wyborze zawodu oraz obranie odpowiedniego kierunku rozwoju; przeznaczona dla trzech kategorii wiekowych uczniów: 7+, 12+ i 16+.

ORE
narzędzia diagnostyczne

Już chiński filozof Konfucjusz powiedział: „Wybierz pracę, którą kochasz, i nie przepłacujesz ani jednego dnia więcej w Twoim życiu”. A ja – nawiązując do tych słów – zachęcam rodziców, nauczycieli, edukatorów, aby wspierali swoich podopiecznych w odkrywaniu talentów, rozbudzaniu pasji, poszukiwaniu zainteresowań i określaniu predyspozycji. Taka pomoc może okazać się bezcenna, bo pozwala znaleźć właściwą ścieżkę życia, którą idąc, będą robić coś, co kocha-

ją, co sprawi im radość, co napełni energią, co uczyni szczęśliwymi ludźmi.

Joanna Pępko

Doradca zawodowy, wykładowca, trener, coach, wiceprezes Fundacji Wspierania Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „Radius”. Od 16 lat zawodowo wspiera młodzież i osoby dorosłe w dokonywaniu wyborów zawodowych, związana z takimi organizacjami i instytucjami jak: Powiatowy Urząd Pracy, Sopotcka Szkoła Wyższa, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, Fundacja im. Helen Keller, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Polski Związek Niewidomych, Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym... Ceniona za bogate doświadczenie, wysoką jakość merytoryczną warsztatów, energię i entuzjazm.

Mateusz Weiland
Barbara Zakrzewska

Zawodowe innowacje w słupskim Mechaniku

www.mechanik.slupsk.pl

Projekt funkcjonujący pod akronimem 3Loe dotyczy wprowadzenia trójstopniowych centrów kompetencji, łącząc szkolnictwo zawodowe z uczelniami wyższymi i rynkiem pracy. Nad stworzeniem tego modelu prace potrwają do końca października 2024 roku. Do tego czasu odbędzie się szereg spotkań i inicjatyw edukacyjnych bazujących na idei kształcenia dualnego w całej Europie. Podkreślenia wymaga fakt, iż w projekcie uczestniczy aż 21 partnerów z 7 krajów (Polska, Niemcy, Litwa, Łotwa, Austria, Włochy, Hiszpania).

Pomysł na implementację niniejszego projektu powstał m.in. wskutek realizacji poprzedniego projektu – ICC4VET. Jednym z naszych głównych działań w zakresie wdrożenia dualnego systemu nauczania było stworzenie i uruchomienia centrum kompetencji, którym stała się nasza szkoła. Zadanie to zostało

w pełni zrealizowane i centrum funkcjonuje od początku roku szkolnego 2018/2019. Dualny system kształcenia, wykorzystując współpracę oświaty i pracodawców, kształci uczniów w szkole oraz w zakładzie pracy. Naukę w szkole prowadzą pracownicy dydaktyczni, nauczyciele zgodnie z programem nauczania. Nauka w zakładzie pracy odbywa się w środowisku stałych pracowników oraz przeszkolonego opiekuna praktyk. Pracodawcy mają wpływ na treści kształcenia, organizują praktyczną naukę zawodu i są odpowiedzialni za organizację egzaminów zawodowych w swoich branżach.

System stwarza naturalną metodę koordynacji struktury kształcenia z potrzebami przedsiębiorstw. System dualny zakłada współpracę na wszystkich płaszczynach i wspólną odpowiedzialność każdego w nim uczestniczącego podmiotu: szkoły, pracodawców, pracowników, państwo. Stworzone przez nas Centrum Kompetencji jest płaszczyzną spajającą cały proces kształcenia zawodowego. Jest to miejsce kształcenia teoretycznego, jak również centrum koordynujące współpracę między nauczycielami z naszej szkoły a instruktorami praktycznej nauki zawodu. Centrum Kompetencji jest polem współpracy i wzajemnego szkolenia. W ramach comiesięcznych spotkań zespołu analizowane są wszelkie wady, zalety i problemy zwią-

zane z realizacją cyklu kształcenia zawodowego. Zadaaniem nauczycieli jest wykształcenie u uczniów umiejętności praktycznych, co oznacza, że niezbędne jest, aby poznali oni realia współczesnych zakładów pracy. Oznacza to, że w trakcie realizacji programu doskonalenia zawodowego, szczególnie nacisk trzeba kłaść na konfrontowanie wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi nauczycieli. Kontrolę nad tym procesem objęli opiekunowie praktyk wyznaczeni przez przedsiębiorstwo. Bezwzględnym warunkiem zaliczenia praktyk jest samodzielne zrealizowanie projektu, którego wykonanie wymaga wiedzy z zakresu nowoczesnych technologii, rozwiązań informatycznych i technicznych stosowanych obecnie w branży ekonomicznej i administracyjnej oraz marketingu i zarządzania. Środowisko zakładu pracy stwarza najlepsze warunki do tego, by weryfikować faktyczne umiejętności kadry dydaktycznej szkół. W kształceniu wykorzystującym system dualny największy nacisk kładzie się właśnie na umiejętność praktycznego wykorzystania wiedzy teoretycznej.

Nie ma wątpliwości, że wprowadzenie systemu kształcenia dualnego w oparciu o Centrum Kompetencji funkcjonujące w naszej szkole pozytywnie wpływa na szkolnictwo zawodowe i stymuluje podnoszenie jakości kształcenia. Szkolnictwo zawodowe powinno być integralną częścią gospodarki i przygotowywać młodych ludzi do pracy w przedsiębiorstwach. Ma za zadanie ułatwiać przejście młodego człowieka ze świata edukacji do świata pracy. Dualny system kształcenia wpływa więc na zmniejszenie poziomu bezrobocia absolwentów. Po ukończeniu praktyki w przedsiębiorstwie absolwent szkoły zawodowej jest bezpośrednio przygotowany do pracy, ma praktykę, a przez to jest chętniej zatrudniany przez pracodawcę.

Z jednej strony pracodawcy poszukują pracowników z doświadczeniem zawodowym, praktyką w zawodzie i widzą potrzebę kształtowania wiedzy i umiejętności w przedsiębiorstwie, ale z drugiej strony niezbyt chętnie współdziałają ze szkołami w zakresie realizacji procesu kształcenia. Centrum Kompetencji jest elementem, wokół którego cały ten proces przebiega. To właśnie za jego pośrednictwem dochodzi do tworzenia programów nauczania, wymiany poglądów między nauczycielami przedmiotów praktycznych i teoretycznych. Zajęcia praktyczne stanowią do 2/3 całego czasu nauki, odbywają się w zakładach pracy, często pod okiem przyszłych kolegów po fachu, w warunkach wykorzystania najnowocześniejszych technologii i rozwiązań innowacyjnych, bo konkurencja na rynku wymusza ciągły postęp technologiczny przedsiębiorstw. Żadne centrum kształcenia zawodowego, ani żadne warsztaty szkolne nie są w stanie konkurować wyposażeniem i wiedzą z przedsiębiorstwami,

nie zapewnią też poznania realnych stosunków pracy. Celem Centrum Kompetencji w naszym systemie dualnym jest zapewnienie uczniom praktykantom nie tylko zdobycia wiedzy i umiejętności zawodowych, niezbędnych do wykonywania wyuczonego zawodu, ale przede wszystkim solidnego, ogólnego wykształcenia i przygotowania do samodzielnego myślenia, działania i rozwiązywania problemów.

Ważnym celem kształcenia jest umiejętność uczenia się. Istotne jest, aby absolwenci dobrze zaadaptowali się na dynamicznym rynku pracy, aby zostali przygotowani do ewentualnej zmiany pracy, czasem kilkakrotnie w ciągu swego życia zawodowego. Niewątpliwym sukcesem tej metody kształcenia, jest wdrożenie od samego początku nauki, zasady nauczania przez działanie (learning by doing). Praktyka czyni mistrza. Istota Centrum Kompetencji polega na ścisłej współpracy przedsiębiorstwa i szkoły zawodowej. Partnerski podział obowiązków, związanych z kształceniem młodych adeptów, pomiędzy szkołą odpowiedzialną za część teoretyczną i przedsiębiorstwo odpowiadające za część praktyczną. Ważny jest dobór odpowiedniej kadry dla obu części kształcenia dualnego. Czas przeznaczony na zdobywanie wiedzy uczniowie dzielą między szkołą a firmą, w której z czasem stają się częścią zespołu. Za wykonaną w trakcie nauki pracę dostają wynagrodzenie, rosnące wraz ze wzrostem kwalifikacji. Odpowiednio zaplanowane i przeprowadzone szkolenie praktyczne w rezultacie umożliwia zatrudnienie, bezpośrednio po ukończeniu szkoły, pełnoprawnego, wydajnego, znanego pracownika. Przedsiębiorca może zaplanować politykę HR.

Działania podejmowane przez nasze Centrum Kompetencji ma charakter systemu enterprise – oriented (zorientowany na przedsiębiorstwa) oraz market – oriented (zorientowany na rynek), co oznacza jego maksymalne dopasowanie do potrzeb gospodarki. System ten będzie działał efektywnie również wtedy, gdy sami przedsiębiorcy będą zainteresowani, aby aktywnie w nim uczestniczyć. Przedsiębiorcy muszą przestać postrzegać swoje zaangażowanie w praktyki zawodowe, jako koszt, a zacząć traktować wykształcenie uczniów-praktykantów, jako inwestycję długofalową.

Szybko okazało się, że jest to dobra droga dla rozwoju branżowej szkoły. Osiągnięty sukces został więc przeniesiony na kanwę zupełnie nowego projektu, który połączy edukację zawodową z wymaganiami rynku pracy poprzez zacieśnienie współpracy z przedstawicielami izb przemysłowo-handlowych oraz cechu rzemieślników różnych, przy jednoczesnej współpracy z uczelniami wyższymi, aby proces nauki dualnej mógł być płynnie kontynuowany.

Rolą tego innowacyjnego modelu zarządzania przepływem kapitału ludzkiego na rynek pracy jest

sprostanie wyzwaniom w dziedzinie energii, klimatu i ochrony środowiska, który wymaga kompleksowej reorientacji i przyszłościowych innowacji. Zadania te muszą zostać zrealizowane w obliczu następujących problemów:

- rażący i rosnący brak wykwalifikowanych pracowników,
- duże deficyty kwalifikacji, szczególnie w zielonej gospodarce,
- utrata atrakcyjności i niskie kwalifikacje szkolenia zawodowego,
- niskie wskaźniki doskonalenia zawodowego i niewystarczające dostosowanie ofert do potrzeb MŚP (sektor małych i średnich przedsiębiorstw),
- starzenie się przedsiębiorców i duży, rosnący niedobór młodych ludzi (zmiany demograficzne),
- niepowodzenia w przenoszeniu własności przedsiębiorstw na młodsze pokolenia i niskie wskaźniki zakładania przedsiębiorstw,
- niskie wskaźniki innowacyjności i niewystarczająca produktywność,
- niewystarczająca współpraca pomiędzy uniwersytetami i MŚP oraz brak nauczania dostosowanego do potrzeb MŚP,
- stosunkowo niski stopień umiędzynarodowienia MŚP.

Analiza powyższych problemów sprawiła, że drogą do rozwoju poszczególnych segmentów rynku pracy jest zwiększenie jakości kształcenia zawodowego i nastawienie się na ekologiczne rozwiązania nawiązujące do współczesnej koncepcji zielonej energii. W każdym kraju zostaną utworzone i będą zarządzane centra doskonałości zawodowej „Zielona Ekonomia”, którym zapewni się stałą kontynuację. Zostanie rozwinięta ponadnarodowa współpraca centrów aż do 60 interesariuszy edukacji i będzie trwale funkcjonować w formie zinstytucjonalizowanej. Centra wprowadzają kształcenie dualne i wdrażają szeroki zakres działań w zakresie kształcenia zawodowego, dalszej edukacji i szkolnictwa wyższego, które są opracowywane, testowane i oceniane w ramach projektu. Te działania edukacyjne obejmują Zieloną Gospodarkę, Cyfryzację i Przedsiębiorczość. Zostanie opracowane i wdrożone doradztwo zawodowe i edukacyjne oraz wsparcie innowacyjne dla MŚP. Opracowane zostaną programy doradcze i programy nauczania, które będą stały wdrażane przez uczelnie wyższe.

Zespół Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku wdrożył już kształcenie dualne we wszystkich klasach branżowej szkoły I stopnia. Chcąc rozwijać ten model kształcenia postanowiliśmy zastosować go także w odniesieniu do klas technikum. W ramach projektu 3Loe wprowadzamy innowację w zawodzie technik logistyk, polegającą na rozszerzeniu treści kształcenia nastawionych na ekologiczne rozwiąza-

nia w logistyce. W ten sposób uczniowie pobierający naukę na tym kierunku zapoznają się z zasadami gospodarki odpadami, ekologicznej produkcji, energii odnawialnej, czy chociażby standardami ochrony środowiska. Ponadto, w ramach współpracy, na Akademii Pomorskiej w Słupsku uruchomiony zostanie nowy kierunek studiów pod nazwą „Zielone łańcuchy dostaw”, zapewniając w ten sposób płynne połączenie nauki na poziomie średnim i wyższym.

Jednym z filarów tego projektu jest także idea nauczania kaskadowego w odniesieniu do transferu umiejętności nauczania w trybie dualnym. Już w ramach poprzedniego projektu odbyliśmy szereg szkoleń międzynarodowych dotyczących prowadzenia kształcenia w nowym systemie. Ponadto w porozumieniu z Zakładem Doskonalenia Zawodowego zorganizowaliśmy kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, w której wzięło udział 18 uczestników. Reprezentowali oni następujących pracodawców: Toyota, Auto Diug (Jeep, Fiat, Alfa Romeo, Isuzu), Scania, Markos, Cemarol, Autoserwis, Fiskars, Continental (Kia, Citroen). Głównym celem szkolenia było nabycie przez uczestników wiedzy i umiejętności z zakresu pedagogiki, psychologii i metodyki niezbędnej do wykonywania zadań instruktora praktycznej nauki zawodu. Kurs skierowany był dla osób, które ubiegają się o uzyskanie prawa do nauczania zawodu. Odbiorcami kursu mogą być przedsiębiorcy, którzy chcieliby w swojej firmie zatrudniać stażystów lub praktykantów. W ramach projektu 3Loe planowana jest reedycja tego kursu, który zostanie zrealizowany we współpracy z Izbą Rzemieślniczą Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Szczecinie.

Mateusz Weiland

Magister ekonomii, nauczyciel przedmiotów zawodowych w Zespole Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku, koordynator projektów edukacyjnych i współpracy międzynarodowej, certyfikowany doradca w zakresie pozyskiwania dotacji UE, trener biznesu, wykładowca i doradca w zakresie marketingu, logistyki i kreowania wizerunku, przedsiębiorca, właściciel wydawnictwa naukowego Network Solutions, członek kadry Ośrodka Nowoczesnych Technik Zarządzania.

Barbara Zakrzewska

Magister matematyki, nauczyciel dyplomowany matematyki od 23 lat, dyrektor Zespołu Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku od 2011 roku (wcześniej 4-letnia kadencja na stanowisku wicedyrektora). Jest członkinią Rady Dyrektorów Szkół Branżowych przy Kuratorze Oświaty w Gdańsku. Aktywnie wspiera rozwój szkolnictwa zawodowego w regionie poprzez współpracę z lokalnym biznesem. Wprowadziła w szkole m.in. dualny system kształcenia, uczestniczy w wielu projektach unijnych. Jednym z największych sukcesów jest prestiżowe wyróżnienie szkoły w rankingu Perspektyw.

Halina Stępień-Grajewska

Szkoła na miarę czasów

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH IM. STANISŁAWA STASZICA W BARLEWICZKACH

Barlewicki to niewielka wieś w województwie pomorskim, w powiecie sztumskim, granicząca bezpośrednio ze Sztumem. Wieś kojarzona jest ze szkołą zawodową, której w tym artykule przyjrzymy się bliżej.

Tak to się zaczęło...

Historię – swoją własną – Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Barlewickach buduje dopiero od 1 września 2003 roku. Wtedy właśnie, decyzją Starostwa Powiatowego w Sztumie, powstała jednostka będąca połączeniem Zespołu Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Sztumie, który dał nazwę oraz Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych (dawniej Rolniczych) im. Wincentego Witosa w Barlewickach, który dał siedzibę.

Pierwszym dyrektorem w nowej, połączonej placówce, była Ewa Czapiewska, która zarządzała szkołą do roku 2008. W związku z bardzo dużą liczbą uczniów (732 w szkole dziennej) na początku nie było łatwo. Lekcje prowadzono we wszelkich możliwych miejscach. 19 XII 2003 r. oddano do użytku nowy budynek, adaptowany ze starych warsztatów, do dziś nazywany „warsztatami”. Odbywają się w nim lekcje przedmiotów zawodowych technicznych oraz zajęcia wychowania fizycznego, a także większość uroczystości szkolnych. Sytuacja lokalowa stopniowo poprawiała się, gdy na sale lekcyjne przeznaczano kolejne pomieszczenia w budynku internatu. W 2008 r. konkurs na stanowisko dyrektora wygrała Andrzelina Kastelli-Smolińska. W pierwszym dziesięcioleciu istnienia ZSZ w Barlewickach, pomimo trudnej sytuacji finansowej oświaty, przeprowadzono w szkole wiele remontów, głównie dzięki funduszom zdobywanym w ramach projektów współfinansowanych przez budżet Unii Europejskiej. W 2010 roku w szkole odnowiono elewację oraz założono solary. W celu podniesienia jakości oferty edukacyjnej na poziomie ponadgimnazjalnym, dwie pracownie językowe zostały doposażone

w sprzęt audio, a budynek warsztatów szkolnych wzbogacono o pracownię CNC.

Z dniem 3 września 2012 roku dyrektorem szkoły została Marzena Zawisza, która pełni tę funkcję po dzień dzisiejszy.

Takie były początki naszej szkoły. Jak obecnie placówka radzi sobie z niżem demograficznym, z jakimi problemami się boryka, czym może się pochwalić, co jest magnesem przyciągającym uczniów do kontynuowania nauki właśnie w naszej szkole?

Oferta edukacyjna dostosowana do rynku pracy...

Tym, co jest naszym nadrzędnym celem, jest dostosowywanie oferty kształcenia do zmieniającego się w galopującym tempie – rynku pracy. Zależy nam bardzo, by nasi absolwenci znaleźli zatrudnienie na lokalnym, regionalnym, krajowym lub europejskim rynku pracy. W tym roku ósmoklasistom proponujemy naukę w następujących kierunkach: technik informatyk, technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik handlowiec, technik budownictwa, technik hotelarstwa, technik rolnik oraz technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki. W branżowej szkole I stopnia kształcimy we wszystkich zawodach robotniczych. Współpracujemy w tym celu z Centrami Kształcenia Zawodowego, w których uczniowie odbywają kursy teoretycznego dokształcenia zawodowego. Pozostajemy w stałym kontakcie z lokalnymi pracodawcami (współpracujemy z ponad 200 zakładami pracy), obserwujemy tendencje na rynku pracy i staramy się dopasować do jego potrzeb i prognoz. Dlatego, co roku weryfikujemy ofertę kształcenia poprzez wprowadzanie innowacji lub rozszerzeń na proponowanych przez nas kierunkach. Dla tegorocznych ósmoklasistów wprowadziliśmy na przykład na kierunku technik handlowiec rozszerzenie handel wirtualny, które pozwoli naszym uczniom przygotować się do profesjonalnego tworzenia i zarządzania własnym przedsiębiorstwem internetowym za pomocą otwartej platformy PrestaShop oraz do prowadzenia marketingu internetowego oraz telemarketingu. Po rozmowach z pracodawcami zdecydowaliśmy się również w tym roku na wprowadzenie rozszerzenia na kierunku technik mechanik. Mowa tu o rozszerzeniu operator produkcji, które przygotowuje naszych uczniów do organizowania i koordynowania pracy podległych pracowników, rozliczania pracowników z przepracowanych godzin, koordynowania procesu produkcyjnego oraz przewidywania i reagowania na sytuacje niestandardowe.

Zespół Szkół Zawodowych w Barlewiczkach jest największą spośród trzech szkół średnich w powiecie sztumskim. Aktualnie w szkole kształci się 550 uczniów, a całkowita powierzchnia placówki to ponad 5000 m².

Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych

W ramach wyrównywania szans edukacyjnych oferujemy naszym uczniom szereg kursów oraz zajęć dydaktyczno-praktycznych, które realizowane są w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. W szkole realizowany jest projekt „Efektywne kształcenie zawodowe w powiecie sztumskim – cykl wsparcia dydaktycznego w celu zwiększenia zatrudnialności uczniów ZSZ w Barlewiczkach na regionalnym rynku pracy”, w ramach którego uczniowie podnoszą swoje umiejętności, zdobywają wiedzę i doświadczenie zawodowe. I tak na przykład, przyszli rolnicy mają możliwość uczestniczenia w kursach obsługi kombajnu zbożowego, wózka widłowego, zastosowania technik informatycznych w produkcji zwierzęcej i roślinnej. Uczniom kształcącym się w zawodzie technik pojazdów samochodowych oferujemy, między innymi zajęcia w pracowni diagnostyki pojazdów samochodowych, zajęcia diagnostyczne z wykorzystaniem przyrządu KTS oraz serwisowanie ogumienia samochodowego. Dla informatyków dostępny jest kurs programowania robotów szkoleniowych, zajęcia z prototypowania układów elektronicznych oraz programowania sterowników PLC, montażu podzespołów w technologii PTH oraz SMD. To tylko niektóre przykłady zajęć pozalekcyjnych oferowanych naszym uczniom. W ramach wspomnianego powyżej projektu organizujemy również staże zawodowe wykraczające poza podstawę programową dla uczniów kierunku technik informatyk, technik pojazdów samochodowych, technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki. Dbamy o rozwój zawodowy naszych pracowników. Nauczyciele przedmiotów zawodowych, w ramach wspomnianego powyżej projektu, uczestniczyli w studiach podyplomowych, szkoleniach i kursach np.: w kursie zawodowym obsługi programów komputerowych związanych z rolnictwem, z zakresu planowania praktyk zawodowych, studiach podyplomowych z zakresu projektowania aplikacji internetowych czy odnawialnych źródeł energii. Stwarzamy również nauczycielom możliwość odbywania staży zawodowych w zakładach pracy, które pozwalają pedagogom poznać aktualnego rynku pracy i wdrożenie zdobytej wiedzy w proces edukacyjny naszych uczniów.

Chlubą szkoły jest wybudowanie i pełne wyposażenie nowoczesnych warsztatów, w których znajdują się m.in. pracownia diagnostyki pojazdów samochodowych, pracownia napraw pojazdów samochodowych, pracownia techniki rolniczej, produkcji roślinnej, produkcji zwierzęcej, pracownia metrologii. Posiadamy wysoko specjalistyczne pracownie do nauki w zawodzie technik informatyk: pracownię aplikacji interne-

towych i baz danych, urządzeń techniki komputerowej, robotyki prototypowania układów elektronicznych, pracownię interfejsów HMI i wizualizacji procesów graficznych. Uczestnikom projektu „Efektywne kształcenie zawodowe w powiecie sztumskim – cykl wsparcia dydaktycznego w celu zwiększenia zatrudnialności uczniów ZSZ w Barlewiczkach na regionalnym rynku pracy” oferowane są dodatkowe zajęcia z języka angielskiego oraz niemieckiego, jak również indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym. Tak dobre wyposażenie naszej szkoły jest możliwe dzięki świetnie układającej się współpracy z organem prowadzącym – Starostwem Powiatowym w Sztumie oraz ogromnemu zaangażowaniu pracowników szkoły.

Praktyki zagraniczne

Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Barlewiczkach, od 10 lat pozyskuje środki na organizację zagranicznych praktyk zawodowych dla swoich uczniów. Zrealizowaliśmy do tej pory 6 projektów, w których udział wzięło 170 uczniów klas trzecich technikum. Zorganizowaliśmy 3 miesięczne staże zawodowe dla 11 absolwentów oraz zagraniczne szkolenia job shadowing dla 20 nauczycieli przedmiotów zawodowych i osób odpowiedzialnych za kształcenie zawodowe w szkole. Na ten cel pozyskaliśmy ponad 743 000 euro. Projekty, których celem jest odbycie zagranicznych praktyk, staży i szkoleń realizowane są przede wszystkim z programu Erasmus+. Współpracujemy w tym zakresie z instytucjami z Hiszpanii, Włoch, Portugalii oraz Anglii. Aktualnie realizowany jest kolejny projekt „Europejskie zakłady pracy miejscem zdobywania doświadczenia zawodowego uczniów ZSZ w Barlewiczkach”. Choć jego realizacja przypadła na trudne czasy pandemii, nie poddajemy się i przygotowujemy 20-osobową grupę uczniów klas trzecich do odbycia praktyk zawodowych w Hiszpanii w czerwcu br.

Dzięki temu, że szkoła posiada internat, jest również dostępna dla uczniów z oddalonych miejscowości. Wychowankowie mają zapewnione zakwaterowanie i wyżywienie, a pobyt w internacie umożliwi im skorzystanie z pełnej oferty zajęć pozalekcyjnych, szkoleń i kursów, które zazwyczaj odbywają się popołudniami.

Co roku podnosimy sobie poprzeczkę, wyznaczamy kolejne cele, nie boimy się nowych wyzwań. Naszym marzeniem, w najbliższej perspektywie jest doposażenie pracowni gastronomicznych i hotelarskich, jak również modernizacja zewnętrznych obiektów sportowych i infrastruktury wokół szkoły. Wierzymy, że uda nam się zrealizować plany, czego życzymy sobie, a przede wszystkim – naszym uczniom.

Halina Stępień-Grajewska

Nauczycielka języka niemieckiego i języka polskiego w Zespole Szkół Zawodowych w Barlewiczkach. Od 6 lat koordynatorka projektów mobilnościowych, szkolny doradca zawodowy.

Marzena Osuch

Kompetencje, zaangażowanie, empatia WOJEWÓDZKI ZESPÓŁ SZKÓŁ POLICEALNYCH W SŁUPSKU

„Zawodowiec” może więcej

Wojewódzki Zespół Szkół Policealnych w Słupsku, tak zwany „MEDYK”, mieści się przy ulicy Bałtyckiej 29. Jest szkołą publiczną, bezpłatną, z ponad 65-letnią tradycją, kształcąca w zawodach medyczno-społecznych, promującą zdrowie i zdrowy styl życia. Organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Pomorskiego.

Nasza szkoła jest miejscem, gdzie stwarza się odpowiednie warunki do nauki dla osób chętnych do:

- szybkiego zdobycia dobrego zawodu medycznego lub opiekuńczego,
- samodzielnego działania na rynku pracy oraz we współczesnym świecie,
- promowania zachowań prozdrowotnych, zdrowego stylu życia, traktowania zdrowia jako wartości najwyższej.

Prowadzimy kształcenie w formach szkolnych na kierunkach policealnych, w różnych cyklach nauczania: dziennym, stacjonarnym, zaocznym. Potencjalnymi kandydatami są osoby pełnoletnie (brak górnej granicy wiekowej), które mają ukończoną szkołę średnią i niekoniecznie muszą posiadać maturę. Nauka w naszej szkole to bezpłatny sposób na zdobycie nowego zawodu, uzupełnienie swojego wykształcenia oraz wsparcie rozwoju własnej kariery zawodowej. Uczenie się przez całe życie jest wymogiem i znakiem współczesnych czasów. Jest odpowiedzią na zmieniający się rynek pracy i dostosowaniem do jego potrzeb.

W dzisiejszych czasach pracodawcy poszukują wyspecjalizowanych pracowników, którzy będą znać się na swoim fachu. Nauka zawodu to gwarancja realizacji pasji, rozwinięcia umiejętności i zdobycia fachowej wiedzy, która będzie poparta praktyką. Posiadanie praktycznych umiejętności zawodowych daje również większe możliwości dla tych, którzy chcą otworzyć działalność na własny rachunek. Nasi absolwenci to fachowcy profesjonalnie przygotowani do pracy z pacjentem (klientem), posiadający niezbędną wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne. Przygotowani są do udzielania pomocy i świadczenia usług pielęgnacyjno-opiekuńczych w odniesieniu do osób dorosłych oraz dzieci przewlekle chorych, niepełnosprawnych, samotnych i niesamodzielnych.

Zapewniamy naukę w pracowniach zawodowych bardzo dobrze wyposażonych w najnowocześniejszy sprzęt do prowadzenia zajęć dydaktycznych, salę gimnastyczną i siłownię, bibliotekę oraz czytelnię.

W celu podniesienia jakości kształcenia od 2017 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 uczestniczymy w dwóch projektach. W ramach realizacji pierwszego projektu pt.: „Podniesienie jakości szkolnictwa zawodowego wojewódzkich zespołów szkół policealnych w Gdańsku, Gdyni i Słupsku” w szkole organizowane są różnego rodzaju nieodpłatne kursy zawodowe oraz kursy języka obcego, wykraczające poza podstawę programową. Ponadto słuchacze szkoły mogą utrwalić zdobyte umiejętności zawodowe biorąc udział w płatnych stażach zawodowy w placówkach służby zdrowia.

W ramach drugiego projektu pt.: „Rozwój infrastruktury wojewódzkich zespołów szkół policealnych w Gdańsku, Gdyni i Słupsku poprzez rozbudowę, modernizację i zakup wyposażenia” zostały utworzone nowe pracownie zawodowe: technika usług kosmetycznych, asystentki stomatologicznej, protetyka słuchu, technika masażysty dla niedowidzących i słabowidzących oraz pracownia do nauki języka obcego. Pracownie te zostały wyposażone również w najnowocześniejszy sprzęt. Zostały doposażone ponadto w specjalistyczny sprzęt istniejące w szkole pracownie zawodowe: masażu i fizjoterapii; zabiegów higienicznych; terapii zajęciowej; anatomii oraz pracownia technika sterylizacji medycznej. W ramach tego projektu

prorowadzimy także kształcenie ustawiczne dla absolwentów naszej szkoły w formie bezpłatnych kursów.

Kształcimy w kierunkach:

- Technik masażysta – 2 lata (*także klasa integracyjna dla osób niewidomych i słabowidzących*),
- Technik usług kosmetycznych – 2 lata,
- Opiekun medyczny – 1,5 roku,
- Opiekunka dziecięca – 2 lata,
- Opiekunka środowiskowa – 1 rok,
- Terapeuta zajęciowy – 2 lata,
- Asystentka stomatologiczna – 1 rok,
- Asystent osoby niepełnosprawnej – 1 rok,
- Opiekun w Domu Pomocy Społecznej – 2 lata,
- Opiekun osoby starszej – 2 lata,
- Technik elektroradiolog – 2,5 roku,
- Technik sterylizacji medycznej – 1 rok,
- Protetyk słuchu – 2 lata,

„Medyk” Słupsk

Kształcenie w wyżej wymienionych kierunkach obejmuje przedmioty zawodowe i zajęcia praktyczne. Rekrutacja odbywa się dwa razy w roku, na semestr letni i zimowy. Szczegółowe informacje o kierunkach kształcenia i naszej szkole dostępne są na stronie: <https://www.medyk.slupsk.pl>.

To nas wyróżnia

Słuchacze naszej szkoły mogą rozwijać swoje zainteresowania poprzez prężne działania w Kole Wolontariatu. Członkowie tego koła niosą pomoc najbardziej potrzebującym biorąc udział w licznych akcjach na terenie Słupska. Prowadzone jest również Szkolne Koło Honorowych Dawców Krwi i Koło Masażysty, których członkowie biorą udział w wielu akcjach na rzecz środowiska lokalnego. Współpracujemy z placówkami ochrony zdrowia m.in.: Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym Sp. z o.o. w Słupsku, Zakładem Opieki Zdrowotnej MSWiA w Koszalinie, Centrum Zdrowia Psychicznego w Słupsku, Warsztatem Terapii Zajęciowej Polskiego Związku Niewidomych w Słupsku, Warsztatem Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Słupsku – tam młodzież naszej szkoły odbywa zajęcia praktyczne i praktykę zawodową. Współpracowaliśmy także ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Damnicy, Dziennym Domem Pomocy Społecznej w Słupsku oraz II Środowiskowym Domem Samopomocy w Słupsku. Poprzez prace na rzecz środowiska lokalnego podnosimy jakość kształcenia oraz kształtujemy umiejętności społeczne i zachowania empatyczne słuchaczy naszej szkoły.

Nasze działania z myślą o potrzebujących

- udział w projekcie „Młodzi dla seniora”, którego celem jest poprawa jakości życia ludzi starszych; prowadzimy pogadanki, prelekcje, uczymy relaksacji i automasażu;
- organizacja spotkań z młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych na temat radzenia sobie w sytuacjach stresowych podczas egzaminu maturalnego;
- coroczny udział w Dniu Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelleksualną;
- uczestniczenie w spotkaniach z pensjonariuszami domów pomocy społecznej na terenie Słupska z okazji różnych świąt (Mikołajki, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet) i wykonywanie dla nich masaży relaksacyjnych;
- cykliczne organizowanie zbiórki krwi pod hasłem „Daj cząstkę siebie innym”;
- organizacja mityngu z okazji Dnia Godności Osoby Niepełnosprawnej „Wszyscy jesteśmy tacy sami” dla osób niepełnosprawnych ze Słupska i powiatu;
- cykliczna organizacja konferencji tematycznie związanych z kształconymi zawodami, które umożliwiają podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności wśród słuchaczy, nauczycieli i osób pracujących na co dzień z osobami chorymi, niesamodzielnymi, wymagającymi pomocy i wsparcia;
- coroczny udział w akcji „Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy” oraz „Góra Grosza”;
- zaangażowanie w szycie maseczek dla placówek medycznych, szczególnie na początku pandemii koronawirusa;
- zaangażowanie w akcję MEN „Razem Na Święta”, w ramach której nieśliśmy pomoc potrzebującym (kartki z życzeniami i aniołkami świątecznymi do wszystkich emerytowanych pracowników; paczka z dinozaurami dla małego Julka ze Stowarzyszenia Muszkieterów Szpiku; paczki z żywnością, środkami czystości oraz iskierką nadziei na lepsze jutro dla potrzebujących; kartki z życzeniami i paczkami świątecznymi dla samotnych seniorów z Domu Pomocy Społecznej „Leśna Oaza” w Słupsku).

Do naszej szkoły serdecznie zapraszamy wszystkich, którzy chcą zdobyć dobry i cenny zawód. Słupski „Medyk” to tradycja i nowoczesność, kompetentna kadra, kreatywni słuchacze, zaangażowana i empatyczna cała społeczność szkolna.

Marzena Osuch

Długoletni pracownik i nauczyciel słupskiego „Medyka”. Specjalista ds. bezpieczeństwa i higieny pracy należący do Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służb BHP, Inspektor Ochrony Danych Osobowych oraz Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych. Obecnie pełni obowiązki dyrektora Wojewódzkiego Zespołu Szkół Policealnych w Słupsku.

Aneta Grzegorzcyk

Klasa wojskowa w ZSMiL – dlaczego warto ją wybrać?

Ogromnym szczęściem jest spotkać w życiu osoby, które nas zainspirują, wskażą właściwą drogę, zmienią nasze życie na lepsze. Każdy z nas potrzebuje autorytetów. To bardzo ważne, kto nas otacza, jakie mamy wzorce. Tak właśnie powstają nowe pomysły, plany, realizują się marzenia.

Od kilkunastu lat jestem nauczycielem, a od kilku pracuję z klasami wojskowymi w Zespole Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku. Pasję i zamiłowanie do swojej pracy zawdzięczam spotkaniom na swojej drodze ludziom, którzy wpoili mi wiele wartości, nauczyli czerpać radość z życia oraz spełniać swoje marzenia. Dzisiaj to ja chcę być takim nauczycielem, który będzie inspirował, motywował, dodawał wiary w siebie i swoje możliwości, który pomoże rozwinąć potencjał drzemący w młodych ludziach. Pracę w szkole, a szczególnie w klasach wojskowych traktuję jak pewnego rodzaju misję. Misję, która polega na przekazaniu moim kadetom wszelkich cnót, wartości i umiejętności radzenia sobie w każdej sytuacji.

Nauka w klasie mundurowej (trwa 5 lat) jest doskonałym wyborem dla osób, które chcą związać swoją przyszłość z wojskiem. Program szkoleniowy obejmuje cztery podstawowe bloki tematyczne: szkolenie bojowe (w tym m.in.: taktykę, zajęcia strzeleckie, rozpoznanie, obronę przed bronią masowego rażenia, łączność, terenoznawstwo, szkolenie medyczne, inżynieryjno-saperskie oraz sprawnościowe); szkolenie logistyczne (m.in. budowa i eksploatacja sprzętu, ochrona środowiska, profilaktyka pożarowa); poznanie przepisów prawa (w tym zagadnienia z ochrony informacji niejawnych) oraz podstawy wychowania wojskowego (musztra, regulaminy wojskowe, wiedza o Siłach Zbrojnych RP).

Jako pedagog z wieloletnim stażem wiem, że nie ma nic lepszego, niż doświadczenie oraz wiedza nabyta podczas praktyki. Dlatego część zajęć ma formę teoretyczną, ale zdecydowana większość – praktyczną. Zajęcia odbywają się przy wsparciu współpracujących z naszą szkołą jednostek wojskowych (7. Brygada Obrony Wybrzeża w Słupsku, Batalion Ochrony

Bazy w Redzikowie, Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej w Ustce, Centralny Poligon Sił Powietrznych w Ustce, 6 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Ustce oraz United States Navy w Redzikowie).

Organizując szkolenia, obozy, marsze kondycyjne, zajęcia ze sportów walki czy samoobrony, stawiamy naszym kadetom wyzwania i dajemy możliwość zmierzenia się z samym sobą. Praktyczne działanie jest najlepszym życiowym doświadczeniem i wspaniałą nauką. Nasze pomysły pomagają rozwinąć osobowość i charakter, uczą pokonywać słabości i lęki, wzmacniają pewność siebie. Poprzez udział w licznych wydarzeniach i uroczystościach szkolnych, miejskich, państwowych, już od pierwszych tygodni nauki w klasie wojskowej, wpajamy kadetom najważniejsze cnoty, takie jak: patriotyzm, męstwo, uczciwość, odpowiedzialność, szacunek do symboli narodowych, do munduru. Nasi uczniowie pełnią role reprezentacyjne, dumnie nosząc mundur i reprezentując wartości, których uczymy ich na zajęciach wojskowych.

Przygotowania kadetów do udziału w różnych zawodach sportowych (np. Sprawni jak Żołnierze), eliminacji do Ogólnopolskiego Zlotu Klas Mundurowych czy zawodów strzeleckich, to często godziny ciężkich treningów, wylanych łez, potu i wysiłku. Ale to również motywacja, zaangażowanie, walka ze swoimi słabościami, integracja, umiejętność pracy w zespole, odwaga, postawa pewności siebie, zwycięstwo, radość i duma.

Uczniowie po zakończeniu nauki w klasie mundurowej mają wiele możliwości. Mogą podjąć służbę w jednostkach mundurowych (Policja, Jednostki Wojskowe, Straż Pożarna, Graniczna lub Miejska), mogą również aplikować na uczelnie wojskowe lub podjąć dowolną pracę, a swoją przygodę z mundurem kontynuować w Wojskach Obrony Terytorialnej. Jednak niezależnie od zawodowej drogi, którą nasi absolwenci ostatecznie wybiorą, oprócz specjalistycznej wiedzy, zdobytej w trakcie kolejnych lat nauki, pozostaną im emocje, przyjaźnie, wspomnienia i wartości, które z pewnością pomogą im w kolejnych etapach życia, a to są wartości bezcenne, niezastąpione i niezapomniane.

Aneta Grzegorzcyk

Nauczyciel wychowania fizycznego w Zespole Szkół Mechanicznych i Logistycznych w Słupsku oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Słupsku. W ZSMiL prowadzi również zajęcia specjalizacyjne z edukacji wojskowej. Kwalifikacje do prowadzenia tych zajęć zdobyła na licznych szkoleniach instruktorsko-metodycznych dla nauczycieli klas mundurowych, organizowanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej.

Anna Żyłka

Dojrzewam do swojego miejsca na ziemi

Decyzja o wyborze kierunku kształcenia spędza sen z powiek niejednemu absolwentowi szkoły podstawowej. Przyprawia o zawrót głowy, powoduje senne koszmary i wszelakie bolączki. Wszystko to za sprawą jakże trudnego wyboru dalszej drogi, która prowadzić ma do upragnionego sukcesu. Trafna decyzja dotycząca wyboru zawodu i ścieżki kształcenia podjęta w okresie dorastania najczęściej staje się podstawą do samorealizacji, aktywnego działania i po prostu szczęśliwego życia. Którędy więc podążać? Jaka droga będzie właściwa? Czy ten kierunek interesuje mnie najbardziej? I choć młodość rządzi się swoimi prawami, a człowiek jest tylko człowiekiem i nic co ludzkie nie jest mu obce, warto zatrzymać się w tym pędzie życia choć na moment i skupić się na własnych pragnieniach i potrzebach.

Małgorzata Iwańska – założyciel i dyrektor Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Słupsku – na początku lat dziewięćdziesiątych dostrzegła potrzebę zorganizowania szkoły, która w życzliwej atmosferze, zapewni nie tylko zdobycie gruntownego wykształcenia ogólnego i specjalistycznego, ale przede wszystkim zagwarantuje nabycie umiejętności praktycznych, pomagających młodym ludziom sprostać wymogom stawianym przez zmienne warunki gospodarki rynkowej. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Słupsku to pierwsza w regionie słupskim szkoła ponadpodstawowa niepubliczna o uprawnieniach szkoły publicznej, powstała z myślą o wspieraniu dorosłych i młodzieży w dążeniu do zdobywania wykształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. I tak oto na przestrzeni lat zrodziły się kierunki, będące filarem kształcenia zawodowego w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Słupsku.

„W ogóle jedzenie jest niesamowite w tym, jak potrafi łączyć ludzi”

O gotowaniu można by pisać poematy, pieśni wielbiące poezję smaków i aromatów. Ta sztuka, któ-

ra swoimi korzeniami sięga starożytnych czasów Mezopotamii, wymaga ogromnej pasji, dyscypliny oraz wyczucia smaku. Prawdziwy kucharz nie boi się nowych wyzwań, jest jak artysta tworzący swoje dzieło. W akcie tworzenia niezwykle istotną rolę odgrywają warunki pracy oraz możliwości, które otwierają wrota do świata kuchennej pasji. Poznawanie tajemnic sztuki kulinarnej, doskonalenie warsztatu pracy, odkrywanie talentów, to tylko kilka najważniejszych haseł Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Słupsku.

„Fotografia jako potężne medium wyrazu i komunikacji oferuje nieskończoną różnorodność postrzegania, interpretacji i działania”

Fotografia jest opisem otaczającego nas świata, rysunkiem za pomocą światła, próbą uchwycenia tego co ulotne. Fotograf zaś jest kreatorem rzeczywistości, który pokazuje nam świat swoimi oczami. Sztuka fotografii wymaga otwartości i kreatywności, skłania do działań twórczych, daje upust emocjom. Jest magiczna i wciągająca zwłaszcza wtedy, gdy poznajemy jej tajemniki u boku prawdziwych mentorów, wykładowców Akademii Sztuki w Szczecinie, która objęła swoim patronatem kierunek fotografii i multimediów w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Słupsku.

„Szczерze mówiąc, jakiegokolwiek produktu byśmy nie mieli, nasz konkurent może go skopiować. Określonego rodzaju łóżka, telewizory, głowice prysznicowe, wszystko to może być skopiowane. To co nie może być powielane, to autentyczna, osobista obsługa”

Prawdziwy hotelarz potrafi sprawić, że w każdym miejscu na ziemi pocujemy się jak we własnym domu, stworzy enklawę spokoju, zapewni poczucie bezpieczeństwa. Otwartość, komunikatywność, ogromna kultura osobista, hasła te doskonale opisują przyszłego hotelarza, który nie boi się wyzwań, pragnie poszerzać swoje horyzonty, doskonalić warsztat pracy. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Słupsku oraz Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa zjednoczyli swoje siły, aby stworzyć najlepsze warunki kształcenia adeptów sztuki hotelarskiej.

Anna Żyłka

Nauczyciel języka polskiego w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Słupsku.

Kamil Trzebiatowski

Kontynuacja dobrej tradycji, czyli budowanie przyszłości TECHNIKUM NR 2 W CHOJNICACH

Technikum nr 2 w Chojnicach funkcjonuje od ponad 95 lat i niezmiennie jest ważną Szkołą w regionie. Obecnie działa pod szyldem Technikum nr 2, ale w pamięci wielu pokoleń zachowały się różne nazwy i kierunki kształcenia. Niezmienny pozostał adres: Dworcowa 1, ale Szkoła jako instytucja oświatowa, a w materialnym sensie jako gmach, przeszła liczne transformacje, które były niezbędne, aby mogła właściwie funkcjonować w nieustannie zmieniającej się rzeczywistości. Bez względu na nazwę, od 95 lat Szkoła jest świadkiem historii pisanej przez nas wszystkich: uczniów, nauczycieli, pracowników administracji i obsługi, a także przyjaciół szkoły i rodziców. Każdy zostawił tu część swojego życia, część siebie. W jej murach na zawsze pozostały ślady nadziei i marzeń wielu pokoleń.

Szkoła, którą mam zaszczyt kierować jest placówką kształcącą w zawodach:

1. technik logistyk,
2. technik ekonomista,
3. technik żywienia i usług gastronomicznych,
4. technik rolnik.

W świadomości chojniczan wciąż jeszcze istnieje jako popularny „Rolniczak” lub „TRR-ka”, ponieważ przez wiele dekad kształciliśmy w zawodach rachunkowość rolna i rolnik. Obecnie, w szybko zmieniającej się rzeczywistości, dostosowujemy profile kształcenia do wyzwań zmieniającego się rynku pracy, tworząc nowe kierunki i specjalizacje. Bez względu na zachodzące zmiany i reformy, priorytetowym celem jest dla nas wysoka jakość edukacji.

Dlaczego takie kierunki?

Wybór kierunków kształcenia wynika z potrzeb regionu chojnickiego i ościennych powiatów. Zależy

nam na tym, aby każdy uczeń po skończeniu szkoły mógł rozwijać swoje zawodowe kompetencje, przede wszystkim w regionie, aby tu widział swoją szansę zatrudnienia i kariery zawodowej. Taka strategia, zorientowana na szeroko pojęty region, wynika z faktu lokalizacji szkoły, z dala od dużych miast i ośrodków.

Technikum nr 2 od początku swego istnienia było i jest szkołą pokoleniową, w której kształciło się i wciąż kształci wiele osób reprezentujących kolejne pokolenia naszych absolwentów. Na przestrzeni ponad 95 lat Szkoła wrosła w pejzaż naszego miasta i powiatu, a ludzie wychowani i wykształceni w jej murach współtworzą historię regionu.

Dlaczego technikum?

Podstawą funkcjonowania technikum, czyli szkoły ukierunkowanej na kształcenie zawodowe, jest przygotowanie wykwalifikowanego pracownika w określonym zawodzie, ale nasi absolwenci mają również możliwość kontynuowania nauki na studiach wyższych. Taka możliwość wynika ze struktury kształcenia w technikum – szkole opartej na dwóch filarach:

- pierwszy filar to kształcenie zawodowe, którego podstawą jest zdobycie tytułu technika, umożliwiającego podjęcie pracy w zawodzie,
- drugi filar to kształcenie ogólne, umożliwiające zdanie matury i podjęcie studiów dziennych lub zaocznym.

Kształcenie oparte na obydwu filarach sprawia, że absolwenci często podejmują pracę zawodową i studia w systemie zaocznym.

Aby utrzymać wysoki poziom kształcenia, szkoła systematycznie inwestuje w wyposażenie pracowni specjalistycznych, pozyskując środki z funduszy unijnych czy projektów ministerialnych. Dzięki realizacji takich projektów powstały między innymi najnowsze pracownie: logistyczna, pracownia kodów kreskowych RFID oraz pracownie żywienia i usług gastronomicznych, wyposażone w nowoczesny sprzęt, zgodnie z obowiązującymi standardami funkcjonowania kuchni i zakładów gastronomicznych.

Szkoła systematycznie pozyskuje nowy sprzęt, aby sprostać wyzwaniom współczesności, a przede wszystkim, aby przygotować absolwenta do pracy w nowoczesnych zakładach pracy. Ważnym elemen-

tem kształcenia zawodowego jest udział uczniów w zajęciach praktycznych, odbywających się w zakładach potencjalnych pracodawców. W przypadku zawodu technik rolnik, zajęcia praktyczne organizowane są w gospodarstwach rolnych. Dzięki dobrej organizacji bazy kształcenia praktycznego, kończą szkołę, absolwent Technikum nr 2 w Chojnicach, wyposażony w wiedzę teoretyczną i praktyczną, jest konkurencyjny na rynku pracy.

Dlaczego wysoka jakość kształcenia?

Jakość kształcenia to cel, który jest priorytetem naszej Szkoły od początku jej istnienia. Można wręcz powiedzieć, że jest ważnym elementem dobrej tradycji, którą budujemy przez wszystkie lata. „Kurs na jakość” potwierdzają wysokie wyniki kształcenia osiągnięte przez naszych absolwentów, odzwierciedlone w ogólnopolskich rankingach. Fakt ten jest ważnym źródłem popularności Szkoły wśród młodzieży i przekłada się na zainteresowanie naszą ofertą kształcenia, widoczne w stabilnym naborze do czterech oddziałów, w następującym układzie:

- jeden oddział – technik żywienia i usług gastronomicznych,
- półtora oddziału – technik logistyk,
- jeden oddział – technik ekonomista,
- pół oddziału – technik rolnik.

Wspominam rok 2014, w którym obejmowałem stanowisko dyrektora szkoły. Już wówczas wiedziałem, że będę miał przyjemność pracować z osobami, które nie boją się wyzwań i na których wsparcie zawsze będę mógł liczyć. Nie zawiodłem się! Wszyscy staramy się kultywować nie tylko 95-letnią dobrą tradycję Szkoły, ale również utrzymać wysoką jakość kształcenia. Aby sprostać wyzwaniom czasu, inwestujemy w nowoczesną bazę dydaktyczną oraz metody kształcenia. Przyświeca nam bowiem troska o wysoki, nowatorski i innowacyjny poziom dydaktyki, a co za tym idzie – bardzo dobre przygotowanie absolwenta do funkcjonowania w konkurencyjnym i wymagającym środowisku zawodowym i społecznym.

Wspominam również byłych dyrektorów: Jana Klepina, Rajmunda Starszaka czy Jana Zenkera, dzięki którym Szkoła istnieje, ma ugruntowaną pozycję w regionie i świadomości jego mieszkańców, niezmiennie jest ceniona i znana z wysokiej jakości kształcenia.

Jakość kształcenia to przede wszystkim przygotowanie ucznia do bycia konkurencyjnym na rynku pracy, ale też wysokie wyniki egzaminów maturalnych i zawodowych, przewyższające średnie wyniki dla techników. Zdanie matury i egzaminów zawodowych otwiera absolwentom drogę do dalszej kariery zawodowej, będącej podstawą koncepcji funkcjonowania techników.

Na przestrzeni 95 lat zmieniało się niemal wszystko: dyrektorzy, nauczyciele, pracownicy, uczniowie, metody i formy pracy, formy egzaminów, dokumenty – bo taki jest wymóg czasu. Niezmienny pozostał jednak cel szkoły, który mogę nazwać „kursem na jakość”. Staramy się dobrze uczyć zawodu, ale również dobrze przygotowywać do egzaminów maturalnych, otwierających perspektywę dalszego kształcenia, niezbędnego w dynamicznie zmieniającym się świecie. Jesteśmy szkołą otwartą na nowe doświadczenia, nowe wyzwania; szkołą, która patrzy w przyszłość z perspektywy teraźniejszości, nie zapominając nigdy o przeszłości.

Świadectwem wysokiej jakości pracy szkoły jest kolejna Srebrna Tarcza przyznana w rankingu czasopisma „Perspektywy”, potwierdzająca wysoką pozycję Technikum nr 2 wśród najlepszych szkół na Pomorzu i w kraju.

Dlaczego warto współpracować?

Na sukces naszej Szkoły składa się wieloletnia praca wyjątkowej, wysoko wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, współpraca z władzami oświatowymi, samorządowymi i powiatowymi, ale także zaangażowanie rodziców, uczniów, pracowników administracji oraz niezawodna pomoc i zaangażowanie zaprzyjaźnionych instytucji, bez których nie byłyby możliwe osiągnięcia i nieustanny rozwój placówki.

Dzięki wspólnym wysiłkom możemy być dumni z faktu, że Technikum nr 2 w Chojnicach było i jest szkołą niezwykłą, o niepowtarzalnym klimacie i osiągnięciach, Szkołą szanowaną w środowisku lokalnym, niezmiennie obecną w życiu miasta i powiatu.

Współpraca jest niezwykle ważna dla szkół zawodowych, przede wszystkim ze względu na możliwość organizacji praktycznej nauki zawodu w zakładach pracy i u indywidualnych pracodawców. Jej efektem jest wymiana doświadczeń, wspólna organizacja wydarzeń i imprez. Tak pojęta współpraca, uwzględniająca potrzeby Szkoły i instytucji wspierających organizację kształcenia praktycznego, przekłada się na pozytywne postrzeganie placówki przez pracodawców, a tym samym konkurencyjność naszych absolwentów na rynku pracy.

Nauka i co jeszcze?

Szkoła ukierunkowana jest przede wszystkim na jakość kształcenia, ale jakość kształcenia nie ogranicza się jedynie do dydaktyki. Równie ważnym elementem jest działalność pozalekcyjna, która czyni naukę atrakcyjniejszą i ciekawszą, zwłaszcza, że daje uczniom możliwość angażowania się w szeroko pojęte życie szkoły, rozwijanie talentów, integrację, realny wpływ na klimat i kształt miejsca, w którym przebywają. Na szczególną uwagę zasługują imprezy i wydarzenia cykliczne, takie jak:

- Konkurs Mam Talent – gdzie każdy uczeń ma możliwość zaprezentowania się w różnych kategoriach,
- Kawiarenka – podobnie jak konkurs Mam Talent, od wielu lat cieszy się zainteresowaniem uczniów, przedstawiających dokonania wybranych artystów,
- Tydzień profilaktyki,
- Studio 34 – grupa teatralna,
- Krwiobus,
- Ślubowanie klas I z udziałem rodziców i opiekunów,
- Konkursy na najlepsze zdjęcie klasowe, przedmiotowe i sportowe,
- Wystawy i targi.

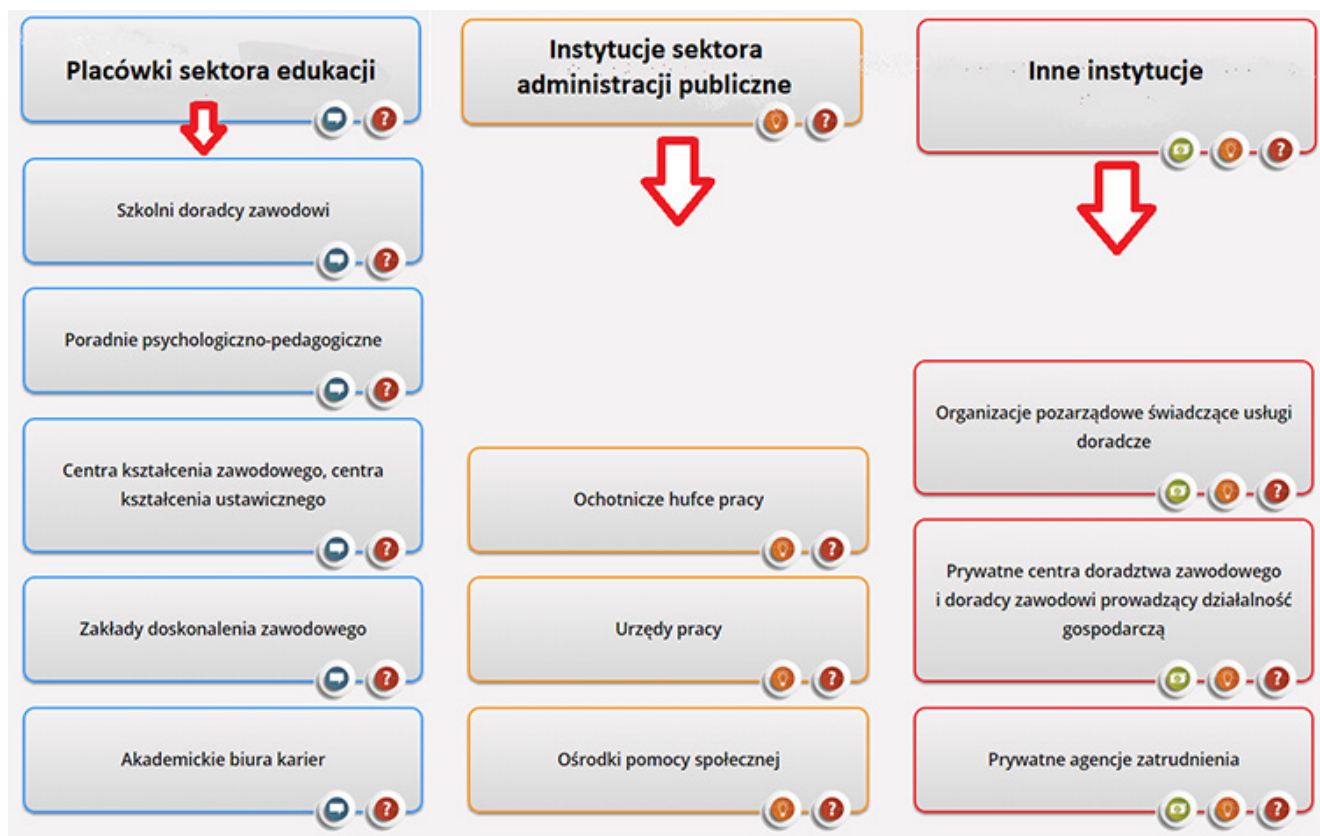
To tylko kilka przykładów cyklicznych wydarzeń, które angażują całą szkolną społeczność i być może to one pozostaną na dłużej w pamięci absolwentów. Szkoła na stałe wpisała się w świadomość mieszkańców

regionu. Potwierdzeniem jest zainteresowanie organizowanymi co pięć lat Zjazdami, w których regularnie uczestniczy kilkaset absolwentów. W życiu placówki jest to ważne wydarzenie, w którego organizację zaangażowana jest cała szkolna społeczność. Kontynuacja dobrej tradycji jest budowaniem przyszłości szkoły, która na zawsze pozostaje w pamięci jej absolwentów, a Technikum nr 2 w Chojnicach utwierdza swoją wysoką pozycję w regionie.

Kamil Trzebiatowski
Dyrektor Technikum nr 2 w Chojnicach.

GDZIE ZNAJDĘ POMOC

PLACÓWKI I INSTYTUCJE, KTÓRE PROWADZĄ USŁUGI Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Schemat ze strony: <https://doradztwo.ore.edu.pl/gdzie-znajde-pomoc/>

Władysława Hanuszewicz

Rola i znaczenie doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Wydział Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, we współpracy z MEiN, w dniu 27 kwietnia 2021 roku zorganizował, za pośrednictwem platformy edukacyjnej Zoom, e-konferencję pt. „Rola i znaczenie doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. Oficjalnego otwarcia konferencji dokonała Sekretarz Stanu, Pełnomocnik Rządu do spraw wspierania wychowawczej funkcji szkoły i placówki, edukacji włączającej oraz kształcenia zawodowego – Marzena Machałek. Głos zabrał również Tomasz Madej – p.o. Dyrektor Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, wprowadzając uczestników w tematykę konferencji. Wydarzenie to skierowane było w szczególności do doradców zawodowych z młodzieżowych ośrodków wychowawczych (MOW), młodzieżowych ośrodków socjoterapii (MOS) i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych (SOSW), pracowników placówek doskonalenia nauczycieli oraz pracowników poradni pedagogiczno-psychologicznych. Wskazano cztery główne cele tego spotkania tj.:

1. zwiększenie wiedzy na temat roli doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
2. rozwijanie umiejętności identyfikowania i interpretowania trudności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zakresie tworzenia drogi edukacyjno-zawodowej przy użyciu różnych źródeł i metod;
3. poszerzenie wiedzy o uczestnikach procesu doradztwa zawodowego, potrzebach, ograniczeniach i możliwościach w funkcjonowaniu zawodowym uczniów z SPE;
4. usystematyzowanie zasobu terminologicznego z zakresu doradztwa zawodowego ze szczególnym uwzględnieniem pojęć w edukacji włączającej.

Treści merytoryczne poruszane podczas spotkania zostały zaprezentowane przez przedstawicieli Ministerstwa Edukacji i Nauki, przedstawiciela Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz prelegentów zewnętrznych. Z ramienia Departamentu Wychowania i Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki (DWEW MEiN) występowali: Joanna Kasińska-Popiel – główny specjalista w Wydziale Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych w Departamencie Wychowania i Edukacji

Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki i Jan Kosiński-Gortych, radca ministra w Departamencie Wychowania i Edukacji Włączającej Ministerstwa Edukacji i Nauki. W programie konferencji znalazły miejsce różnorodne zagadnienia związane z przygotowaniem do pracy osoby z niepełnosprawnością.

O działaniach systemowych wspierających ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przejściu z obszaru edukacji do aktywizacji zawodowej mówiła Danuta Krzystanek-Żak ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Dąbrowie Górniczej. Na temat planowania kariery zawodowej dla tej grupy uczniów, w kontekście trudności i oczekiwań oraz realiów współczesnego rynku pracy, bardzo ciekawie mówił Marcin Kuc – nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 6 w Świdnicy. Rolę i znaczenie doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zreferowała Renata Dziadycz z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Łodzi. Znaczenie diagnozy funkcjonalnej w obszarach istotnych dla integracji oraz inkluzji społecznej i zawodowej ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi przedstawił dr hab. Wojciech Otrębski z Instytutu Psychologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Podczas swojego wystąpienia podkreślił, że „centralnym elementem wejścia w dorosłość jest przejście od roli receptywnej, podporządkowanej, niesamodzielnej, charakterystycznej dla systemu edukacji – roli dziecka i ucznia – do wejścia w świat pracy związany w powszechnym przekonaniu z samodzielnością, odpowiedzialnością, daniem i wytwarzaniem – roli dorosłego, pracownika. Moment ten nazywany jest tranzycją ze świata edukacji do świata pracy” (za: Rożnowski, 2009, s. 35). Osoba z niepełnosprawnością „bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności ma takie samo prawo, jak wszyscy inni członkowie danego społeczeństwa do realizacji swoich marzeń i potrzeb w zakresie aktywności zawodowej. Rehabilitacja zawodowa (edukacja) i zatrudnienie powinno mieć jak najbardziej integracyjny charakter. To znaczy należy dążyć do tego aby działania, struktury, programy i instrumenty z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych włączane były w struktury i instrumenty ogólnodostępne”. Podsumowując swoje wystąpienie zwrócił uwagę na to, że w planowaniu kariery zawodowej osoby z niepeł-

nosprawnością diagnoza funkcjonalna jest procesem aktywnego poszukiwania danych potrzebnych do podjęcia decyzji o działaniach zmierzających do zmiany aktualnego stanu psychospołecznego człowieka i jego środowiska (za: Paluchowski, 1995). Na zakończenie konferencji prezentację w zakresie projektów ORE w obszarze poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, przedstawiła Izabella Lutze, kierownik Wydziału Diagnostyki i Współpracy z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi Ośrodka Rozwoju Edukacji.

Władysława Hanuszewicz

Nauczyciel konsultant ds. wspomagania nauczycieli w zakresie pracy z uczniami niepełnosprawnymi i z zaburzeniami rozwoju w ODN w Słupsku. Oligofrenopeda, specjalista w zakresie pracy opiekuńczo-wychowawczej. Wspiera kadre zarządzającą oraz nauczycieli z placówek kształcenia specjalnego subregionu słupskiego i subregionu południowego. Lider edukacji włączającej województwa pomorskiego.

Joanna Pawlak-Jęczewska

Doradź mądrze. Doradca zawodowy towarzyszem w zmianie KONFERENCJA DLA DORADCÓW ZAWODOWYCH

20 maja 2021 r. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Gdańsku, zorganizował konferencję dla doradców zawodowych, a także osób zainteresowanych tematyką rynku pracy pt. „Doradź mądrze. Doradca zawodowy towarzyszem w zmianie”. Celem spotkania było przedstawienie informacji na temat dynamicznie zmieniającego się rynku pracy oraz ukazania zmian wynikających z pandemii.

Uczestników i prelegentów powitała Bożena Żuk, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, a także Anna Lewicka, kierownik Centrum Innowacji i Planowania Kariery w Gdańsku.

Pierwszą prelegentką była Anna Pawłowska, kierownik Wydziału Pomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy, która przedstawiła temat „Podróż po pomorskim rynku pracy”. W swoim wystąpieniu omówiła sytuację na pomorskim rynku pracy w latach 2019-2021r. Przeanalizowała wskaźniki zatrudnienia w województwie pomorskim, przedstawiła także: oferty pracy zgłaszane przez pracodawców w 2020 r., stopę bezrobocia w województwie pomorskim w latach 2019-2020. Anna Pawłowska zwróciła również uwagę na brak wykwalifikowanych pracowników w wielu gałęziach przemysłu oraz na kompetencje, których oczekują pracodawcy od swoich pracowników.

Kolejną prelegentką była Natalia Zarańska, coach, doradca zawodowy, trenerka psychologii pozytywnej. Jej wystąpienie pt. „Jak przekształcić kryzys w sukces” było niezwykle ciekawe, poruszające i bardzo podobało się uczestnikom konferencji. Prelegentka rozpoczęła swoje wystąpienie zdaniem „Kryzys to błogosławieństwo, aby człowiek mógł dokonać rozwoju w swoim życiu”. Na pytanie, jak przekształcić kryzys w sukces Natalia Zarańska w podsumowaniu swojego wystąpienia odpowiedziała, że należy spojrzeć na niego z perspektywy obserwatora, zrozumieć i wykorzystać do własnej transformacji.

Ewa Olszówka i Dorota Botkowska z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku przedstawiły prezentację na temat „Kompetencje przyszłości kluczem do sukcesu”. Swoje wystąpienie rozpoczęły słowami „Świat jest poddany transformacji ku nieznanemu”. Prelegentki omawiały kompetencje, które będą potrzebne na rynku pracy w przyszłości, zarówno obecnie, jak i za 5, 10 czy 20 lat.

Kolejnym prelegentem była Magdalena Szymaniak, coach, doradca zawodowy, rekruter, HR Business Partner. Przedstawiła ona prezentację pt. „Pracownik idealny – czyli jaki?”. Magdalena Szymaniak zabrała głos jako pracodawca i przedstawiła oczekiwania co do wymagań skierowanych do potencjalnych pracowników. Podkreśliła, iż pracownik przyszłości to taki, który potrafi odpowiedzieć na zmiany w otaczającym świecie.

Konferencję podsumowała Bożena Żuk, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku. Podziękowała prelegentom za wartościowe i poruszające wystąpienia oraz uczestnikom za obecność i poświęcony czas.

Spotkanie było bezcennym czasem wymiany doświadczeń i zdobywania wiedzy na temat obecnej sytuacji na rynku pracy, który charakteryzuje konieczność zdobywania nowych umiejętności, doskonalenia kompetencji zawodowych przez całe życie.

Uczestników i wszystkich nauczycieli już dziś zapraszamy na kolejne formy doskonalenia poświęcone tematyce doradztwa zawodowego i rynku pracy.

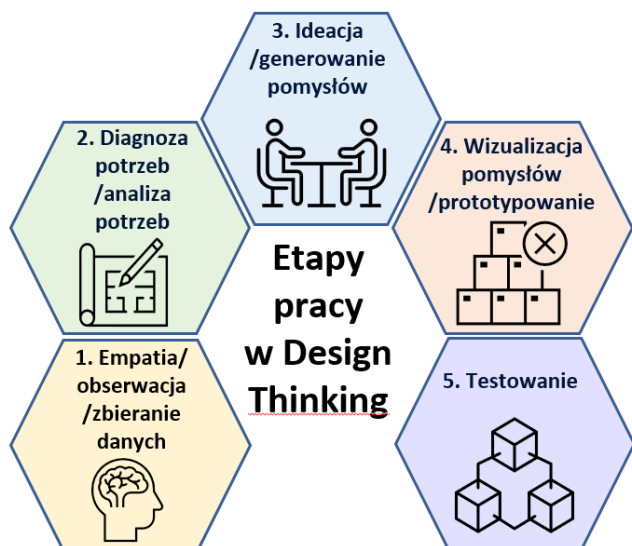
Joanna Pawlak-Jęczewska

Konsultant ds. wspomagania nauczycieli przedmiotów zawodowych, doradców zawodowych oraz wsparcia szkół i placówek w działaniach projektowych, w tym Regionalny Punkt Informacyjny FRSE Erasmus+ w ODN w Słupsku. Nauczyciel przedmiotów zawodowych ekonomicznych oraz podstaw przedsiębiorczości, doradca zawodowy.

Mariusz Domański

Eduinnowacje XXI wieku

Etapy pracy w Design Thinking

Jak wspomniałem w poprzednim artykule, Design Thinking to sposób pracy w multidyscyplinarnych zespołach. Jest to sposób na stymulowanie kreatywności i innowacyjności. Metoda Design Thinking składa się z pięciu faz, które pomagają przeprowadzić rozwój projektu od identyfikacji problemu do poszukiwania i opracowywania rozwiązań.

Etap pierwszy: Empatia / obserwacja / zbieranie danych

Idea tego etapu może mieć hasło: *Kiedy tworzymy jakieś rozwiązania, zawsze mają one swoich odbiorców.* Właśnie dlatego empatia jest elementem wyjściowym dla każdego projektu tworzonego przy pomocy metody Design Thinkingu.

W etapie tym, zespół projektowy ma za zadanie pozyskać informacje dotyczące odbiorców poprzez obserwacje, wywiad, statystyki, ankiety oraz dyskretną obserwację użytkowników. Istotnym elementem tego etapu może być również analiza środowiska, w którym występuje problem. Na tym etapie istotne jest dogłębne zrozumienie potrzeb użytkowników, które mówią o zachowaniach odbiorców i ich preferencjach¹.

Najistotniejsze jest, aby zdiagnozować i określić „ukryte motywacje”, które mają wpływ na zachowanie

ludzi, a także zrozumieć uwarunkowania rynkowe czy technologiczne projektu. W tym etapie musimy porzucić rozwiązania problemów w sposób, który sami preferujemy i uznajemy za najlepszy, a nie taki, który nasz odbiorca uzna za właściwy. Etap ten, ma otworzyć nam oczy. Z tego względu, że każdy z nas jest ograniczony do swojej własnej głowy, swoich pomysłów i własnego postrzegania świata, ciężko jest nam wyobrazić sobie, jak patrzą na te same problemy inni ludzie. Chcąc znajdować skuteczne rozwiązania musimy nastawić się na wyjście na zewnątrz, musimy zastanowić się, jakie potrzeby i trudności mają odbiorcy całego procesu. I właśnie empatia i zrozumienie to pierwszy krok w design thinkingu².

Etap drugi: Diagnoza potrzeb/analiza potrzeb

Dopiero, gdy zakończymy pierwszy etap, możemy przystąpić do czegoś, co nazywa się definiowaniem problemu. Na tym etapie interdyscyplinarny zespół dokonuje syntezy informacji zebranych podczas poprzedniej fazy empatyzacji, co ma na celu określenie co jest właściwym problemem. Etap ten wymaga odrzucenia standardowych ram myślowych i przyzwyczajień, które ograniczają pole widzenia, tym samym nie pozwalając na spojrzenie na problemy z szerszej perspektywy. W tym etapie tworzy się punkt widzenia, który jest oparty na spostrzeżeniach i potrzebach użytkowników. Dzięki temu możliwe jest odpowiedzenie na pytanie: *Jakie są potrzeby klientów?*

W etapie diagnozy potrzeb należy zdefiniować dokładny problem, do którego będzie trzeba się odnieść. Poszerzenie horyzontów i dotychczas obowiązujących ram jest tutaj konieczne, aby nie ograniczać swojej wyobraźni. Należy pamiętać, aby nie definiować problemu w zbyt wąskim lub zbyt szerokim zakresie, dzięki czemu dostępne rozwiązania nie będą ograniczone do sztywnych ram. W tym etapie wyciągamy wnioski z tego, co udało nam się dowiedzieć w poprzednim kroku (empatia). Analizujemy zgromadzony materiał w etapie pierwszym: odpowiedzi, raporty, statystyki, badania i ankiety, po to, aby znaleźć tam jakieś wzorce i schematy, aby te z kolei dały nam odpowiedź, w którym kierunku powinniśmy pójść³.

1. Brown T., Zmiana przez design: jak design zmienia organizacje i pobudza innowacyjność, tłum. Marta Höffner, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytet Wrocławski, Wydawnictwo Libron, Wrocław 2013.

2. Dewey J., Jak myślimy?, tłum. Zofia Bastgenówna, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1988.

3. Fisher R., Uczymy jak myśleć, tłum. Krzysztof Kruszewski, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 1999.

Etap ten jest niezmiernie istotny, ponieważ właściwe zdefiniowanie problemu znacząco ułatwi określenie kierunku poszukiwanych rozwiązań. Etap diagnozy potrzeb, jest więc tym momentem, w którym podsumowujemy to, czego udało się nam dowiedzieć, definiujemy jednoznacznie problem, z którym mamy się zmierzyć i wyznaczamy kierunek do dalszych prac. Najczęściej właśnie ten etap bywa najtrudniejszym zadaniem dla zespołu projektowego, ponieważ większość osób woli od samego początku pracować nad konkretnym rozwiązaniem, a nie poruszać się w niepewności wielu możliwych kierunków¹. Jednakże należy pamiętać, iż zbyt szybkie zdefiniowanie problemu zawęży widzenie pełnego obrazu, przez co może się okazać, iż mimo poświęcenia dużej ilości czasu, energii i nakładów finansowych, wypracowane rozwiązanie nie będzie optymalnie odpowiadało na potrzeby klienta².

Ważne, aby stosować się do zasad burzy mózgu i między innymi nie oceniać pomysłów innych lub nie przyzwyczajając się do swojego pomysłu. Taka sesja kreatywna powinna być zakończona konkretnym rozwiązaniem, które zostanie wybrane z wyselekcjonowanych pomysłów, na przykład poprzez głosowanie uczestników na najlepsze według nich rozwiązanie³.

Etap trzeci: Ideacja/generowanie pomysłów

Dotarliśmy do najbardziej ekscytującej części procesu. W trzecim etapie przychodzi moment na wymyślenie, tworzenie i szukanie rozwiązań. Z tego względu, że praca twórcza jest zazwyczaj najprzyjemniejsza i najbardziej emocjonująca lubimy od niej zaczynać. Niestety bez dokonania głębszej analizy we wcześniejszych etapach nasze działania mogą nie być efektywne. Konieczne jest więc wyraźne zdefiniowanie problemu i wyznaczenie konkretnego kierunku, żeby wymyślanie i tworzenie miało sens.

W tym etapie rodzą się pomysły, zadaniem zespołu jest koncentrowanie się na wygenerowaniu jak największej liczby możliwych rozwiązań dla zdefiniowanego problemu. Jednym z narzędzi ich generowania jest burza mózgów. Rady? Nie bój się szalonych propozycji, nie oceniaj i nie krytykuj innych, bądź otwarty, nie przyzwyczajaj się do swojego pomysłu, nie skupiaj się na ograniczeniach i koniecznie utrwalaj efekty wspólnej pracy. Należy pamiętać, iż szalone pomysły też są warte uwagi. Interdyscyplinarny zespół powinien skupić się na wygenerowaniu jak największej liczby potencjalnych rozwiązań dla zdefiniowanego we

wcześniejszym kroku problemu⁴. Wymaga to nie tylko silnego zaplecza merytorycznego, ale przede wszystkim odwagi w kreowaniu nowych, nieszablonowych rozwiązań oraz powstrzymywania oceny i krytyki pomysłów pozostałych członków zespołu.

Etap ten powinien zakończyć się oceną i demokratycznym wyborem najlepszego pomysłu, na bazie którego powstanie prototyp. Należy pamiętać, iż metody te nie są celem samym w sobie, a jedynie punktem wyjścia do określenia kolejnych kierunków działań. Przysłowiowe „kolorowe karteczki na ścianie” służą do zmapowania procesu myślowego, są tymczasowe, można je swobodnie przeklejać, układać w różnych konfiguracjach przez co przypominają, że proces wymaga sporej elastyczności i dystansu do własnych pomysłów⁵.

Etap czwarty: Wizualizacja/ budowanie prototypów

Idea tego etapu: musisz wyjść poza kartkę z opisem i stworzyć model oddający jej treść, tchnij życie w pomysł, który do tej pory stanowił pewnego rodzaju abstrakcję.

W czwartym kroku jest czas na to, aby wyselekcjonować nasze pomysły i idee. Z gąszczu różnych rozwiązań i kierunków, które wcześniej opracowaliśmy, wybieramy dwa lub trzy najlepsze, które chcielibyśmy sprawdzić dalej. Następnie tworzymy prototypy, czyli wstępną wersję rozwiązania naszego problemu. Tworzenie prototypów to nieodzowny element projektowania Design Thinkingu. Budowanie prototypów nie powinno być jednak skomplikowanym procesem. Na tym etapie buduje się reprezentację jednego lub większej liczby pomysłów, aby pokazać je innym. Dzięki temu możliwa jest odpowiedź na pytanie: *Jak mogę sprzedać pomysł?* Warto podkreślić, iż prototyp jest tylko wstępnym projektem produktu⁶.

Podczas tej fazy projektowania powstaje fizyczna reprezentacja rozwiązania problemu, jednak należy pamiętać, iż jej celem nie powinno być opracowywanie skomplikowanych modeli o cechach zbliżonych do produktu końcowego. Do budowy prototypów można użyć wszelakich materiałów: papieru, kartonu, pianki, plastiku. Można je także wycinać ze styropianu lub drewna albo korzystać z istniejących produktów. Coraz bardziej popularne stają się prototypowanie za pomocą druku 3D. Istotne, aby nie skupiać się na zaawansowanych szczegółach technicznych, a na własnych odczuciach i doświadczeniach.

1. Encyklopedia zarządzania, https://mfiles.pl/pl/index.php/Design_thinking [dostęp 28.04.2021]

2. Kaim A., Design Thinking w Kulturze. Myślenie projektowe krok po kroku, http://sieckultury.pl/wp-content/uploads/2020/02/Design_Thinking_w_kulturze_ebook.pdf [dostęp 1.05.2021]

3. Okraj Z., Design thinking. Inspiracje dla dydaktyki, Difin, Warszawa 2020.

4. Roth B., Nawyk Osiągania. Odrzuć myślenie życzeniowe, zacznij działać i przejmij kontrolę nad swoim życiem, tłum. Piotr Cieslak, Galaktyka, Łódź 2015.

5. Kelley T., Kelley D., Twórcza odwaga. Otwórz się na Design Thinking, MT Biznes, Warszawa 2019

6. <https://www.salestube.pl/blog/design-thinking> [dostęp 1.05.2021]

Najistotniejszą funkcją prototypu jest możliwość wizualnego przedstawienia rozwiązania użytkownikom i szybkie zebranie opinii na jego temat⁷. Najważniejsza jest wstępna wizualizacja pomysłu, ponieważ będzie wtedy można przetestować prototyp w środowisku naturalnym. Każdy z kolejnych prototypów powinien być budowany z myślą o użytkowniku i odpowiadać na konkretne pytanie. Najważniejsza jest możliwość wizualnego zaprezentowania pomysłu użytkownikom i szybkie zebranie opinii na temat rozwiązania. Lepiej szybko dowiedzieć się, że nasz pomysł rozmija się z realnymi potrzebami i zmienić kierunek, niż brnąć w kosztowną budowę czegoś według naszej własnej „idei fixe”. Dzięki temu możliwe jest określenie czy projekt spełnia wymagania klienta, czy należy zmienić koncepcję⁸. Robocze prototypy pomagają wyeliminować błędy na wczesnym etapie projektu (przy minimalnych kosztach).

Etap czwarty, to moment pośredni między pomysłem, a jego gotowym wykonaniem. To wtedy wychodzimy ze świata naszej wyobraźni do rzeczywistości – to ważny moment, o którym warto pamiętać.

Etap piąty: Testowanie

Etap ten, wbrew pozorom, jest niezwykle istotny i nie powinien być pomijany w przebiegu projektu. To istotny krok, to przetestowanie wypracowanego rozwiązania w środowisku, w którym będzie wdrażane, przez co można sprawdzić jego poprawne funkcjonowanie. Pozwala na skorygowanie wszystkich niedociągnięć modelu i pozyskanie gwarancji, że sprawdzi się właśnie tam, gdzie ma być używany.

W tym etapie powinni wziąć udział odbiorcy. Słuchaj opinii wszystkich i weź je pod uwagę, pamiętając, że empatia (etap pierwszy) jest fundamentem całego procesu Design Thinkingu. Każdy z prototypów oceniany jest przez grupę, a najlepszy zostaje wybrany do dalszego doskonalenia. Testowanie należy powtarzać do momentu uzyskania satysfakcjonujących wyników. Gdy proces testowania zakończy się pozytywnym wynikiem, oznacza to, że produkt gotowy jest do wejścia na rynek⁹. Podsumowaniem tego etapu jest przedstawienie prototypu rozwiązania pierwotnemu użytkownikowi w celu uzyskania opinii o wygenerowanym produkcie. Dzięki temu możliwa jest również odpowiedź na pytanie: *Co zadziało, a co nie?*

W etapie tym sprawdzamy i weryfikujemy efekty naszych działań, choć najlepszym rozwiązaniem jest zachęcenie do udziału w tym etapie docelowego

odbiorcy. Udział w tym procesie osób, które najbardziej będą zainteresowane naszym produktem kolejny raz, pozwoli nam uniknąć zamykania się wyłącznie w świecie twórców. Etap ten wymaga zaangażowania wielu osób i wsparcia od strony technicznej, formalnej, administracyjnej, a nawet prawnej.

Niestety, ten etap jest często pomijany przy realizacji wielu przedsięwzięć, co powoduje, iż z pozoru dobre pomysły i rozwiązania są bezpośrednio implementowane do codziennego użytku i dopiero tam okazuje się, iż nie spełniają one wymaganych założeń i oczekiwań odbiorców.

Podsumowanie

Warto dodać, że żaden z wymienionych etapów nie zabrania wracania do poprzednich kroków, wręcz przeciwnie. W ramach procesu Design Thinkingu musimy przejść przez każdy etap krok po kroku, czyli zacząć od zdefiniowania problemu i skończyć go na testach, ale nic nie stoi na przeszkodzie by wracać do poprzednich etapów i weryfikować naszą pracę¹⁰. Warto skakać po tych etapach, traktować ten proces jako pewien okrąg, po którym się poruszamy, a nie jak liniowy proces od „A” do „B”, który musimy przejść bez możliwości wrócenia do poprzednich etapów.

Cała siła Design Thinkingu tkwi właśnie w jego elastyczność. Dzięki zastosowaniu tego procesu tworzymy rozwiązania, które są przetestowane i zweryfikowane. Nasze działanie nie sprowadza się do tego, że mamy jakiś pomysł, wykonujemy go, wypuszczamy na rynek i dopiero wtedy martwimy się, jak to będzie funkcjonowało¹¹.

Dlaczego warto stosować Design Thinking w swoich projektach? Design Thinking jest o tyle uniwersalną metodą, że można z niej korzystać nie tylko w kwestii projektowania nowych produktów, ale również na przykład szukania innowacyjnych rozwiązań w nauczaniu¹².

Na polskim gruncie Design Thinking w edukacji promuje Szkoła z Klasą 2.0, która wydała gotowe do remiksowania materiały przewodnikowe oraz narzędzia do wykorzystania podczas zajęć w klasie¹³. Warty polecenia jest również poradnik Anny Krawczyk „Myślenie projektowe dla najmłodszych”¹⁴, w którym

7. <https://www.swps.pl/nauka-i-badania/blog-naukowy/14305-w-czym-pomaga-design-thinking> [dostęp 20.04.2021]

8. Wojtek Ławniczak o Design Thinking #4 Mariusz Łodyga Show [dostęp 30.04.2021]

9. Michalska-Dominiak B., Grocholiński P., Poradnik design thinking, czyli jak wykorzystywać myślenie projektowe w biznesie, Onepress, Gliwice 2019

10. Lenk K., Satalecka E., Podaj dalej. Design, nauczanie, życie, Karakter, Kraków 2018.

11. Żmijaska Małgosia, Kołowacik Emilia, Żmijski Janusz, Myślenie projektowe (Design thinking) z Klasą, Podręcznik opracowany dla programu Koduj z Klasą, CC by 3.0, Centrum Designu Gdynia, Centrum Edukacji Obywatelskiej [dostęp 3.05.2021]

12. Wróblewska A., „Newsweek Psychologia Extra” 7/16

13. <https://www.szkolazklasa.org.pl/wp-content/uploads/2016/11/narzedzia-do-design-thinking.pdf>

<https://www.szkolazklasa.org.pl/materiały/alfa-narzedzie-pracy/>

<https://www.szkolazklasa.org.pl/materiały/ciastek-narzedzie/>

14. https://www.zaprogramujprzyszlosc2.edu.pl/uploaded_files/158436632318_4-zanim-calosc-2019-08-05.pdf [dostęp 17.04.2021]

autorka pokazuje konkretne rozwiązania Design thinkingu w pracy z najmłodszymi.

Rozwiązania Design Thinkingu obecne są również w instytucjach kultury – arcyciekawe opracowanie B. Holmy pod tytułem „Myślenie projektowe w pigułce dla bibliotek”¹. Lektura dla osób zarządzających bibliotekami oraz pracujących w bibliotekach, zainteresowanych nowatorskimi metodami projektowania oraz twórczym podejściem do rozwiązywania problemów.

W kolejnym materiale przedstawię techniki i narzędzia, które można stosować w metodzie Design Thinking.

1. file:///Users/mardom/Downloads/MIC_material_educacyjny_3_creative_design-thinking.pdf

Mariusz Domański

Dyrektor II Liceum Ogólnokształcącego im. A. Mickiewicza w Słupsku, szkoły w Rankingu Liceów „Perspektywy” oraz Rankingu STIM. II Liceum notowane jest w prestiżowym Rankingu Szkoła Kompetencji Przyszłości, a także Microsoft Showcase Schools oraz Szkoły w Chmurze Microsoft. Nauczyciel dyplomowany z 24-letnim stażem pracy pedagogicznej. Absolwent studiów podyplomowych: Ewaluacja w edukacji oraz Zarządzanie zasobami ludzkimi. Ukończył Pomorską Akademię Liderów Edukacji 2020. Od 2018 roku Ekspert Microsoft Innovative Educator. Trener w programie „Aktywna Edukacja” organizowanym przez CEO oraz ORE. Ekspert ds. awansu zawodowego nauczycieli.

Marek Wróblewski

Jak ośwoić algorytm Euklidesa?

LEKCJA PROGRAMOWANIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Podstawa programowa z informatyki podkreśla znaczenie algorytmicznego myślenia. Algorytm Euklidesa – wybitnego, greckiego matematyka – służy do poszukiwania największego wspólnego dzielnika dwóch liczb naturalnych (NWD) i jako jedyny jest wymieniony z nazwy w podstawie programowej klasy VII i VIII. Jego realizacja w obu wersjach iteracyjnych – metodą przez odejmowanie i metodą przez dzielenie – jest obowiązkowa. Z zapisów podstawy programowej wynika, że uczeń powinien stosować różne sposoby przedstawiania algorytmów, w tym w postaci schematów blokowych dlatego, w tym i w kolejnych materiałach, przedstawię w możliwie kompletny sposób realizacji tego tematu. Rozpocznę od schematu blokowego.

Do wykonania schematu wybrałem program Magiczne Bloczki w wersji 1.0.2.22, która ma licencję Freeware. Program MB umożliwia wstawianie bloczków na planszę i tworzenie między nimi połączeń. Wbudowany prosty język sprawia, że możliwe jest sprawdzanie działania schematu. Świetnie sprawdza się możliwość uruchomienia układu wraz z oknem, w którym dynamicznie, podczas wykonywania algorytmu, widoczne są kolejne wartości zmiennych. Więcej informacji o programie można znaleźć na stronie producenta: <http://erissoftware.pl/dla-szkoly/schematy-blokowe-magiczne-bloczki>.

Schemat 1 przedstawia algorytm Euklidesa obliczający NWD – metodą przez odejmowanie.

Po obowiązkowym bloku „Start” następuje wczytanie zmiennych liczba1 i liczba2 (read liczba1,licz-

ba2). Następnie rozpoczyna się pętla, która będzie działała dopóki liczba1 i liczba2 nie są sobie równe. W pętli sprawdzane jest, która z dwóch liczb jest większa, po to, by w kolejnym kroku do większej liczby podstawić różnicę większej i mniejszej liczby. Na przykład jeżeli $liczba1 > liczba2$ to podstawiamy do liczba1 różnicę $liczba1 - liczba2$ ($liczba1 := liczba1 - liczba2$, := znak podstawiania). Podczas kolejnych przebiegów pętli, w skutek odejmowania i podstawiania różnicy liczb do większej z nich, liczby zrównają się. Po spełnieniu warunku ($liczba1 == liczba2$, == znak równości), nastąpi wyjście z pętli. Teraz możemy wyprowadzić jedną ze zmiennych: liczba1, liczba2 jako największy wspólny dzielnik (write liczba1). Blok „Koniec” jest obowiązkowym elementem schematu.

Warto zwrócić uwagę uczniom, że wadą tego algorytmu jest potencjalnie duża liczba operacji, jeżeli różnica pomiędzy liczbami jest znacząca.

Schemat 2 przedstawia algorytm Euklidesa obliczający NWD – metodą przez dzielenie.

Po bloku „Start” następuje wczytanie obu liczb (read liczba1, read liczba2). Następuje sprawdzenie czy liczba2 ma wartość 0 ($liczba2 == 0$). Właściwa pętla poszukująca NWD – metodą przez dzielenie będzie działała dopóki liczba2 jest większa od 0 ($liczba2 > 0$). Obliczana jest reszta z dzielenia liczba1 przez liczba2 i podstawiana do zmiennej reszta ($reszta := liczba1 \% liczba2$, % – operator modulo). Następnie podstawiamy do liczba1 wartość liczba2 ($liczba1 := liczba2$), a do zmiennej liczba2 wartość reszta ($liczba2 := reszta$). Wyjście

z pętli nastąpi, gdy liczba2 osiągnie wartość 0. Wtedy wyprowadzamy liczbą1 jako NWD. Metoda przez dzielenie jest bardziej wydajna, lepiej sprawdzi się w przypadku liczb, między którymi jest duża różnica.

Przejrzystość schematu blokowego i możliwość jego uruchomienia w programie Magiczne Bloczki, świetnie sprawdzą się na etapie tłumaczenia działania algorytmu.

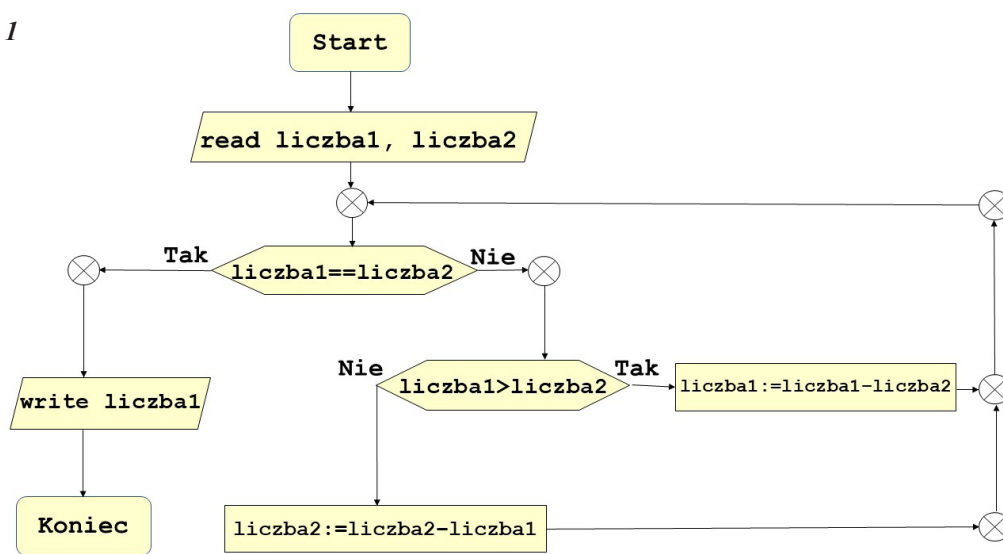
W kolejnym artykule zaprezentuję implementację obu wersji algorytmu Euklidesa w Scratch i Pythonie. Jednocześnie zapraszam na warsztaty z cyklu *Jak uczyć*

programowania? organizowane przez nasz Ośrodek, podczas których wyjaśniam tajniki skutecznej nauki programowania.

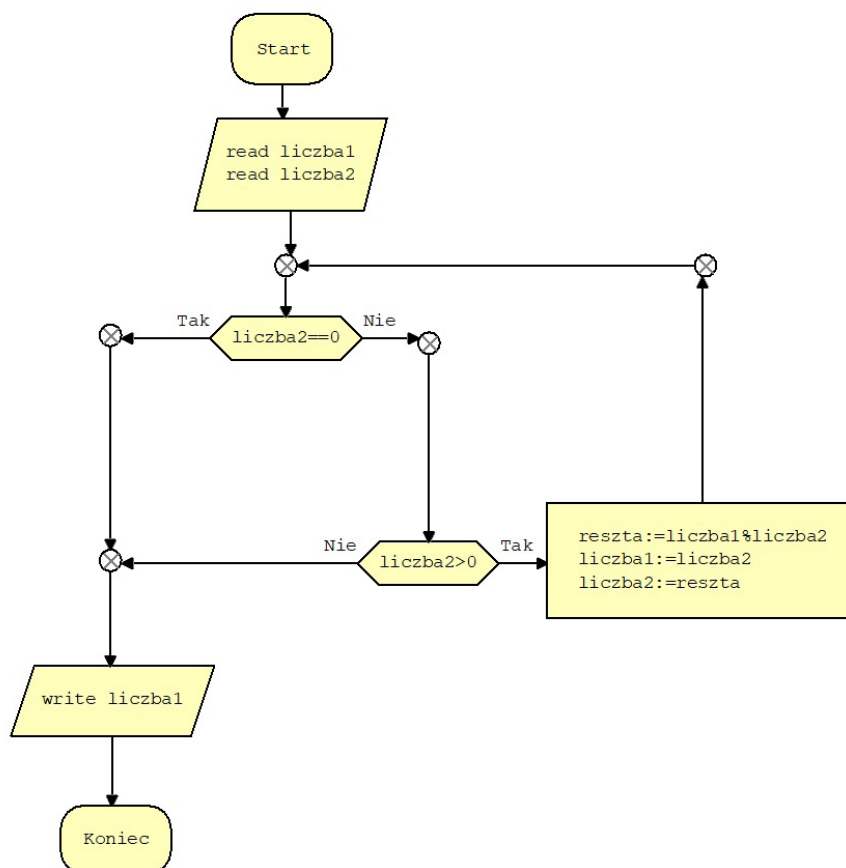
Marek Wróblewski

Nauczyciel konsultant ds. wspomaganie nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnej w ODN w Słupsku. Autor wielu form doskonalenia dla nauczycieli informatyki i przedmiotów nieinformatycznych. Moderator nauczycielskich sieci współpracy i samokształcenia.

Schemat 1

Schemat 2

Emilia Motyka

Każda kropla jest ważna...

KILKA AKTYWNOŚCI DYDAKTYCZNYCH DO WYKORZYSTANIA W PRZEDSZKOLU

Przyzwyczajaliśmy się, że wystarczy odkręcić kurek i popłynie woda – tyle, ile chcemy. Ale czy na pewno popłynie? Niestety w ostatnich latach coraz częściej słyszymy o okresowych deficytach wody. O problemie związanym z jej niedoborem przypominamy sobie zwłaszcza w miesiącach letnich, gdy media donoszą o wysychających rzekach, suszach, pożarach lasów, czy też konieczności racjonowania wody pitnej.

Czy można zatem coś zrobić, aby wody nie zabrakło? Owszem, można bardzo wiele! Przede wszystkim można racjonalnie wykorzystywać wodę, do której mamy dostęp. Tylko tyle i aż tyle! Racjonalne wykorzystanie wody to m.in.: mniejsza eksploatacja naturalnych złóż wody, mniejsza konsumpcja energii potrzebnej do wyprodukowania wody pitnej i jej przetransportowania. No dobrze, **no to weźmy się i racjonalnie korzystajmy z wody!** Łatwo się mówi. Jednak najpierw musimy wiedzieć, że powinniśmy „wziąć się” i zatroszczyć o wodę. Wiele wody jeszcze upłynie zanim wiedza i nawyki związane z racjonalnym wykorzystaniem wody staną się powszechne. Dlatego **musimy działać już teraz, już w przedszkolu!** W przedszkolu mamy wiele okazji i możliwości by mówić o wodzie. Jednak nie o samo mówienie chodzi! Dzieci powinny czegoś doświadczyć, coś przeżyć, aby przekaz był skuteczny i trwały. Proponuję więc zajęcia dydaktyczne

poświęcone racjonalnemu wykorzystaniu wody, które są pełne wielu aktywności angażujących dzieci.

Co będzie wyróżniać takie zajęcia?

1. **Aktywność** – kilka pomysłów na proste doświadczenia, które angażują wszystkie dzieci z grupy.
2. **Pomoce dydaktyczne** – proste i tanie, w większości można zrobić je samemu i wielokrotnie wykorzystać.
3. **Uniwersalność** – zajęcia z drobnymi modyfikacjami można przeprowadzić w każdej grupie wiekowej przedszkolaków.
4. **Realność** – doświadczenia i eksperymenty odwzorowują realne sytuacje, które dzieci już znają lub zjawiska, które łatwo mogą zaobserwować w życiu codziennym.

AKTYWNOŚĆ 1. Właściwości wody

Po co?

Każdy wie, jak woda wygląda i jak smakuje! No to jak smakuje woda? Aktywność wprowadzająca. Dzieci uporządkują swoją wiedzę o właściwościach wody.

Co będzie potrzebne?

3 szklanki, letnia woda, sól, cukier, butelka z atomizerem, kostki lodu.

Jak się przygotować?

Przygotuj szklankę zawierającą wodę, szklankę z roztworem wody słonej, szklankę z roztworem wody słodkiej. Poproś wybrane dzieci o powąchanie oraz spróbowanie.

Jak zrealizować?

1. Dzieci próbują wodę oraz przygotowane roztwory.
2. Poproś dzieci, aby powiedziały, jaki kolor, zapach oraz smak ma woda oraz przygotowane roztwory?

Na co zwrócić uwagę?

Zwróć uwagę na właściwości wody (brak smaku, brak zapachu, brak koloru – na jej neutralność, dzięki której może mieć bardzo wiele zastosowań). Wskaż, że woda rozpuszcza bardzo wiele substancji stałych (np. cukier, sól). A na koniec zrób dzieciom mgiełkę za pomocą butelki z atomizerem i daj kilorgu z nich kostki lodu do potrzymania w dłoniach (radość dzieci gwarantowana!) – wykorzystaj tę zabawę, by opowiedzieć o różnych postaciach wody: płynnej, stałej, gazowej.

AKTYWNOŚĆ 2. Do czego jest potrzebna woda?

Po co?

Wody nie może nam zabraknąć! Tylko dlatego ta woda jest taka ważna? Dzięki tej aktywności dzieci uporządkują i rozszerzą swoją wiedzę o wykorzystaniu wody.

Co będzie potrzebne?

Ilustracje przedstawiające sposoby wykorzystania wody (np. do mycia naczyń, do picia, do gaszenia ognia, do transportowania, do prania, do podlewania, do uprawiania sportów wodnych), kawałek tektury, kilka niebieskich kartek (do wycięcia kropli).

Jak się przygotować?

Powieś ilustracje na tekturze. Z niebieskich kartek wycinaj kształt kropli (tyle, ile jest ilustracji). Przyczep kropki do tektury tak, aby całkowicie zasłoniły ilustracje.

Jak zrealizować?

1. Dzieci opowiadają do czego potrzebna jest woda.
2. Dzieci podchodzą kolejno do tablicy i zrywają kolejno kropelki (każde dziecko może zerwać tylko jedną kropelkę).

Na co zwrócić uwagę?

Dzieci mogą zweryfikować swoją wiedzę lub ją uzupełnić, jeśli pod kropelką jest informacja o wykorzystaniu wody (której wcześniej nie podały).

AKTYWNOŚĆ 3. Źródła wody

Po co?

Skąd się bierze woda? Dzięki tej aktywności dzieci uporządkują i rozszerzą swoją wiedzę o źródłach wody.

Co będzie potrzebne?

Balony, kartki z ilustracjami ukazującymi źródła wody (morze, rzeka, studnia, deszcz, jezioro), pinezka do tablicy korkowej.

Jak się przygotować?

Włóż ilustracje do balonów i je nadmuchaj. Przyczep balony do sznurka i poproś dwójkę dzieci, by trzymały jego końce.

Jak zrealizować?

Poproś dzieci, by podchodziły do balonów i za pomocą pinezki je przebijały. Po przebiciu dziecko musi opowiedzieć, co widzi na obrazku.

Na co zwrócić uwagę?

Dzieci będą się świetnie bawiły i zaangażują się w odkrywanie wiedzy. Możesz zadawać dzieciom dodatkowe pytania np.: czy wodę z morza można pić?, skąd się bierze woda w rzece?

AKTYWNOŚĆ 4. Deszczówka

Po co?

Kap, kap, pada, ..., leje jak z cebra! A może wykorzystamy tę deszczówkę? Dzięki tej aktywności dzieci przekonają się, że deszczówkę można i warto gromadzić, by móc ją potem wykorzystać.

Co będzie potrzebne?

Karton, około 3 m plastikowej rury falistej (można kupić w sklepie budowlanym, cena około 2 zł za 1 mb), trójkąt plastikowy (cena około 5 zł), plastikowa taca lub plastikowa pokrywa od pudełka na klocki, klej na gorąco, dwie miski, gąbki, woda.

Jak się przygotować?

Karton posłuży za podstawę budynku. Narysuj na nim okna i drzwi. W tacy lub pokrywie (to będzie dach) zrób otwór o takiej średnicy, aby zmieścił się w nim trójkąt. Rurę falistą podziel na dwie części i każdą z nich osadź na trójkącie (to będą rynny).

Tak przygotowany dach przytwierdź do podstawy budynku pod lekkim skosem (możesz to zrobić używając kleju na gorąco).

Jak zrealizować?

1. Poproś dwójkę dzieci by przytrzymały „rynny” nad miskami.
2. Wręcz kilku dzieciom gąbki, które będą nasączać w pojemniku z wcześniej przygotowaną wodą. Ich zadaniem będzie wytworzenie „deszczu” nad dachem budynku.

Na co zwrócić uwagę?

Dzieci doświadczą, jak wiele „deszczu” musi spaść, aby zapełnić miski. Wprowadź pojęcie *deszczówki* i wskaż na możliwe jej zastosowania. Wskaż, że taka forma gromadzenia wody jest niemal bezkosztowa i nie wymaga dodatkowej energii (potrzebnej np. na przetransportowanie instalacją wodociągową). Zebraną deszczówką dzieci mogą podlać kwiaty w sali.

AKTYWNOŚĆ 5. Mycie zębów

Po co?

Szczotka pasta, kubek, ciepła woda... A ta woda jest w kubeczku, czy wypływa z kranu? Dzięki tej aktywności dzieci przekonają się, jak wiele wody marnuje się, gdy myje się zęby przy odkręconym kranie z wodą.

Co będzie potrzebne?

Karnister z kranem o pojemności 5 litrów (można kupić np. w sklepie ogrodniczym, cena około 12 zł), mazurek suchościerny, woda, dwie miski, dwa kubeczki i dwie szczoteczki do zębów.

Jak się przygotować?

Napełnij kanister wodą.

Jak zrealizować?

1. Poproś dziecko, by na kanistrze zaznaczyło poziom wody.
2. Daj dwójce dzieci zestaw do mycia zębów (szczoteczka i kubeczek).
3. Z innego zbiornika niż kanister nalej wodę do jednego z kubeczków.
4. Podstaw pod kanister miskę.
5. Odtwórz nagranie jednej zwrotki i refrenu piosenki *Myję zęby* (wszystkie dzieci niech włączą się do śpiewu).
6. Wraz z rozpoczęciem piosenki jedno z dzieci odkręca kran w kanistrze, a wybrana dwójka dzieci udaje mycie zębów.
7. Po zakończeniu piosenki poproś dowolne dziecko o zakręcenie wody w kanistrze.
8. Poproś dziecko, by na kanistrze zaznaczyło poziom wody.
9. Dziecko, które podczas mycia zębów miało pusty kubeczek przemierza kubeczkami wodę przelaną z kanistra do miski (przelewa kubeczkami wodę z miski spod kanistra do innej miski).

Na co zwrócić uwagę?

Podczas tej aktywności dzieci przekonują się, jak wiele wody zostało bezsensownie zużyte podczas mycia zębów przy odkręconym kranie z wodą.

AKTYWNOŚĆ 6. Prysznic czy wanna?

Po co?

Chłup, chłup...jaka przyjemna kąpiel! A ile wody zostało na nią zużyte? Dzięki tej aktywności dzieci uświadomią sobie, jak wiele wody jest zużywane na kąpiel a jak niewiele na prysznic.

Co będzie potrzebne?

Dwie butelki 1,5 l po wodzie mineralnej, woda, dwie miski.

Jak się przygotować?

W zakrętce jednej z butelek zrób otwór (o średnicy mniej więcej 0,5 cm). W zakrętce drugiej butelek zrób kilka drobnych otworów. Napełnij butelki wodą.

Jak zrealizować?

Ustaw miski na podłodze i poproś dzieci, by na słowo start zaczęły wylewać wodę ze swoich butelek. Poproś dzieci, by zwróciły uwagę, która butelka zostanie opróżniona jako pierwsza.

Na co zwrócić uwagę?

Zwróć uwagę dzieci na to, że wprawdzie ostatecznie wody w obu miskach jest tyle samo, jednak jest jej tak niewiele, by się umyć – tak naprawdę trzeba dolać jej

o wiele więcej. Użycie prysznica (butelka z wieloma drobnymi otworami) skutkuje mniejszym zużyciem wody bez straty dla skuteczności mycia.

Przypominajki

Na zakończenie zajęć każde dziecko losuje jedną naklejkę – przypominajkę. Ale po co? Naklejka powieszona w domu ma przypominać o zasadach racjonalnego korzystania z wody, ma być pretekstem do rozmowy i przyczyniać się do propagowania dobrych nawyków również wśród dorosłych. Takie przypominajki można łatwo przygotować. Wystarczy kilka piktogramów wydrukowanych na małych karteczkach, zalaminowanych i podklejonych taśmą dwustronną. Wiele ciekawych piktogramów można znaleźć np. na stronie flaticon.com.

I jeszcze jedna kropla na zakończenie...

Zajęciom można nadać specjalnego charakteru poprzez drobną charakterystykę: biały fartuch i okulary ochronne. Część z zaproponowanych tutaj aktywności, wymaga nieco większego przygotowania, ale naprawdę warto! Dlaczego? Przede wszystkim widok zaangażowanych dzieci, które uczą się „przy okazji”, wzmocni naszą motywację do pracy. Ponadto, mamy swój mały wkład w ochronę środowiska poprzez kształtowanie nawyków młodego pokolenia w zakresie racjonalnego wykorzystania wody. Z pozoru tak niewiele, ale kropla do kropli...

Emilia Motyka

Nauczyciel wychowania przedszkolnego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dębnicy Kaszubskiej.

Iwona Poźniak

Konkurs dla nauczycieli na scenariusz zajęć edukacyjnych o tematyce morskiej „Zajęcia na fali” PODSUMOWANIE

W styczniu 2021 r. spośród członków zespołu ds. edukacji morskiej Pomorskiej Rady Oświatowej został powołany zespół oceniający scenariusze zajęć o tematyce morskiej nadesłane na Konkurs „Zajęcia na fali”:

- **Małgorzata Bukowska-Ulatowska** – nauczyciel konsultant ds. edukacji języków obcych, redaktor naczelna dwumiesięcznika Edukacja Pomorska, Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku
- **Iwona Poźniak** – konsultant ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku
- **Krzysztof Zdziennicki** – podinspektor w Referacie aktywizacji zawodowej i społecznej, Departament Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Po wnikliwej analizie scenariuszy zajęć morskich przyznano następujące nagrody:

Nagroda w kategorii wychowanie przedszkolne

- **Marta Radziejewska** – Miejskie Przedszkole nr 1 w Ustce. Temat zajęć: Port morski. Zabawy z wodą – eksperymenty i doświadczenia.

Kategoria klasy I-III szkoły podstawowej – nagrody w tej kategorii nie przyznano.

Nagroda w kategorii klasy IV-VIII szkoły podstawowej

- **Joanna Lubiniecka** – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Damnicy. Temat zajęć: Co kryje się w Bałtyku?

Nagroda w kategorii szkoły ponadpodstawowe

- **Magdalena Król** – Zespół Szkół Technicznych w Człuchowie. Temat zajęć: Dodatkowe usługi hotelarskie świadczone w środkach transportu wodnego.

GRAND PRIX

- **Zdzisława Głowienka** – Szkoła Podstawowa nr 14 w Gdańsku. Temat zajęć: Moja mała Ojczyzna – Pomorze.

Gratulacje za wartość merytoryczną nadesłanych scenariuszy zajęć o tematyce morskiej otrzymały również:

- **Aneta Kołodziej** – Przedszkole Miejskie nr 12 w Słupsku. Temat: List w butelce.
- **Katarzyna Toruńczak** – Szkoła Podstawowa nr 5 w Redzie. Temat: W poszukiwaniu skarbu – matematyczny escape room. Powtórzenie wiadomości z działu liczby na co dzień.
- **Magdalena Ankiewicz-Kopicka** – X Liceum Ogólnokształcące w Gdyni. Temat: Na fali.

Podczas wirtualnej gali podsumowującej konkurs, w imieniu władz Samorządu Województwa Pomorskiego, laureatom i uczestnikom gratulacje złożył Józef Sarnowski – członek zarządu województwa. Na stronach 54-60 prezentujemy dwa z nagrodzonych scenariuszy.

Iwona Poźniak

Konsultant ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych w ODN w Słupsku, koordynator Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej.

Zdzisława Głowienka

Moja Mała Ojczyzna – Pomorze

1. **Imię i nazwisko autora:** Zdzisława Głowienka.
2. **Nazwa szkoły:** Szkoła Podstawowa nr 14 im. ks. Grzegorza Piramowicza w Gdańsku.
3. **Etap edukacyjny:** edukacja wczesnoszkolna.
4. **Przedmiot/rodzaj zajęć:** zajęcia interdyscyplinarne (edukacja polonistyczna, przyrodnicza, matematyczna, plastyczna, społeczna).
5. **Temat zajęć:** Moja Mała Ojczyzna – Pomorze.
6. **Adresat zajęć:** klasa II.
7. **Cel ogólny (główny):** Świadome kształtowanie przynależności społecznej do regionu pomorskiego oraz rozwijanie postawy poszanowania przyrody w swojej małej ojczyźnie.
8. **Cele operacyjne (szczegółowe):**
Uczeń:
 - zna podstawowe informacje o Pomorzu i Morzu Bałtyckim,
 - samodzielnie poszukuje i gromadzi informacje o swoim regionie z zastosowaniem TIK,
 - poznaje morskie dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze i gospodarcze Pomorza,
 - rozpoznaje stroje ludowe Kaszubów,
 - zna walory odżywcze bałtyckich ryb,
 - zna wybrane gatunki pomorskiej fauny i flory,
 - dokonuje podziału nowych wyrazów na sylaby, głoski i litery,
 - poprawnie pisze nazwy wybranych ptaków w języku polskim i angielskim,
 - czyta płynnie, ze zrozumieniem teksty o bursztynie i porcie w Gdyni,
 - utrwała poznane zasady ortograficzne,

- starannie, kształtnie pisze z zachowaniem zasad kaligrafii,
- rozpoznaje rzeczowniki i przymiotniki,
- sprawnie rozwiązuje krzyżówkę i zagadki,
- biegle dodaje i odejmuje w zakresie 20 z przekroczeniem progu dziesiątkowego,
- rozpoznaje kierunki świata na mapie,
- wskazuje Pomorze oraz największe miasta nadmorskie na mapie Polski,
- śpiewa „Kaszubski alfabet”,
- wykonuje pracę plastyczną „Moja mała ojczyzna”,
- składa z papieru łódkę techniką orgiami,
- koduje – tworzy układ, który naśladuje ruch łodzi na morzu (z wykorzystaniem iPada, aplikacji Sam Space i klocków SAM LABS (zestaw robotyki),
- dba o rośliny, które posadziliśmy w ogródku szkolnym.

Podczas zajęć rozwijane były kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w języku ojczystym,
 - porozumiewanie się w językach obcych (angielskim),
 - kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
 - kompetencje informatyczne,
 - kompetencje społeczne i obywatelskie,
 - świadomość i ekspresja kulturalna.
9. **Metody i techniki pracy dydaktycznej:**
 - podająca: rozmowa, wyjaśnienie,
 - oglądowa: pokaz,
 - praktycznego działania: tworzenie mapy, kodowanie,
 - elementy dramy,
 - poszukująca: praca z tekstem i mapą, obserwacja przyrody,
 - integracji sensorycznej,
 - techniki aktywizujące: burza mózgów, metoda TPR (Total Physical Response).
 10. **Formy pracy:**
 - indywidualna,
 - grupowa,
 - zbiorowa.
 11. **Środki dydaktyczne:**
 - ilustracje pomorskiej fauny i flory, zdjęcia z wycieczek z kl. I,

- iPad dla każdego dziecka,
- klocki SAM LABS – zestaw do kodowania,
- kolorowy papier, pastele olejne,
- mapa fizyczna Polski, mapa polityczna Europy, kontur mapy Polski z foliogramem dla każdego ucznia,
- znaki zakazu i „uśmiechu”,
- kserokopie tekstów i wierszy do czytania,
- karty pracy do pisania z kalką kreślarską,
- płyta z piosenką „Morze, nasze morze”,
- karty pracy z zadaniami,
- słowniki synonimów,
- komputer i rzutnik.

Uwaga: Wszystkie załączniki wymienione w scenariuszu do pobrania na stronie: <https://www.odn.slupsk.pl/pomorski-program-educacji-morskiej-2/kompetencje-kluczowe-w-edukacji-morskiej/mieszkanicy-krajow-nadbaaltyckich/>

Opis przebiegu zajęć

Część wstępna:

1. Powitanie – rytmiczne wymawianie „Dzień dobry dzieci”, „Dzień dobry pani” – do wymyślonych przez siebie melodii (nauczyciel bawi się z dziećmi).
2. Poszukiwanie przez chętne dziecko w klasie kapsuły przyszłości (kolorowa tuba, w której znajduje się temat zajęć).

Nauczyciel (N) – W kapsule przyszłości znajdziecie informację, o czym będziecie się uczyły w najbliższej przyszłości, czyli dzisiaj. Zrób 2 kroki do przodu, 2 kroki w prawo, 1 krok w prawo, 6 kroków do przodu, 4 kroki w lewo, itd. (aż dziecko znajdzie skrytkę, w której nauczyciel ukrył kapsułę przyszłości). Wszystkie dzieci klaszczą rytmicznie i liczą głośno kolejne kroki.

3. Wykonanie zadania, które znajdowało się w kapsule przyszłości. Wykonanie obliczeń (dodawanie i odejmowanie w zakresie 20 z przekroczeniem progu dziesiątkowego), ułożenie wyników rosnąco, rytmiczne odczytanie sylab z wyklaskiwaniem znajdujących się na odwrocie kartoników, które utworzą temat lekcji.

NA – SZA MA – ŁA OJ – CZY – ZNA
18–9 = 7+4 = 19–6 = 7+7 = 8+7 = 19–2 = 9+9 =

N – Czym jest dla was mała Ojczyzna?

Dziecko (D) – Mała Ojczyzna to jest miejsce, z którym jesteśmy związani.

D – To jest miejsce, w którym mieszkamy.

N – Jak nazywa się miejsce, w którym mieszkacie?

D – Mieszkamy w Gdańsku.

N – Czym jest Gdańsk?

D – Gdańsk jest naszym miastem.

N – W której części Polski znajduje się Gdańsk?

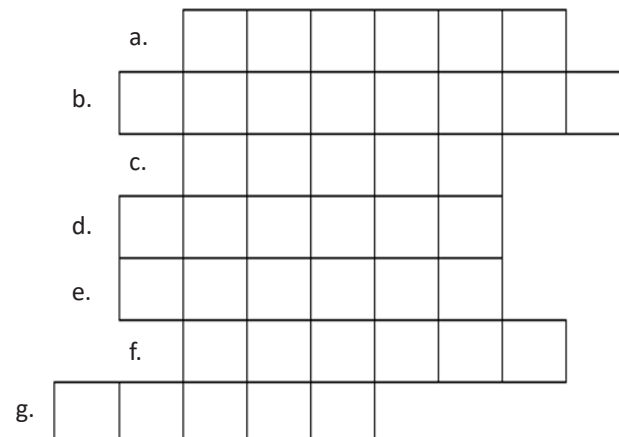
D – Gdańsk leży na północy Polski.

N – Wskażcie na mapie Polski Gdańsk.

4. Rozwiązanie krzyżówki z hasłem: Pomorze.

N – Rozwiążcie samodzielnie krzyżówkę, a dowiecie się, że nasza mała Ojczyzna to nie tylko miasto, w którym mieszkamy.

- a. Kierunek świata, który na mapie znajduje się u góry. (północ)
- b. Kierunek świata, który znajduje się na dole mapy. (południe)
- c. Bałtyk to ... (morze)
- d. Nasza ojczyzna to ... (Polska)
- e. Druga stolica Polski to ... (Kraków)
- f. Kierunek świata, który znajduje się po lewej stronie mapy to ... (zachód)
- g. Wisła to ... (rzeka)

Sprawdzenie poprawności rozwiązania krzyżówki. Wspólne, głośne odczytanie zapisanych wyrazów, odczytanie hasła, omówienie ciekawostek ortograficznych we wszystkich wyrazach.

Wskazanie zasad ortograficznych w wyrazach: morze – morski, zachód – zachodni, Kraków – końcówka –ów.

Nauczyciele często używają pojęcia „trudności ortograficzne”, co nie jest wskazane, bo dzieci odbierają to negatywnie. Z góry zakładają, że dany materiał ortograficzny jest trudny i nie da się z łatwością go opanować. Zaznaczamy „ó” czerwonym kolorem, „rz” na zielono, „ż” niebieskim kolorem.

N – Wskażcie w krzyżówce wyrazy z ciekawostkami ortograficznymi, wartymi zapamiętania. Podajcie zasady ortograficzne.

5. Samodzielne wyszukiwanie i głośne czytanie informacji o Pomorzu w encyklopediach (wspólne, głośne powtórzenie alfabetu) i za pomocą wyszukiwarki Google (korzystanie z iPadów).

W mojej szkole każdy uczeń otrzymał iPad. Trzymamy je w klasach w specjalnej szafie ładującej tablety i nasi uczniowie w każdej chwili mogą z nich korzystać na lekcjach. Każdy iPad przyporządkowany jest do konkretnego dziecka.

Mimo możliwości korzystania z iPadów i Internetu nigdy nie zapominam o tradycyjnych słownikach i encyklopediach w formie papierowej. Na półkach mojej klasy zgromadziłam w ciągu wielu lat, z pomocą rodziców moich uczniów, okazałą biblioteczkę z encyklopediami i różnymi słownikami.

6. Rozmowa na temat położenia geograficznego i dziedzictwa kulturowego Pomorza, przypomnienie i utrwalenie wiadomości z klasy pierwszej o Kaszubach.

N – Czego dowiedzieliście się o Pomorzu?

D – Jest to region Polski.

D – Jest to kraina leżąca nad morzem.

N – Od czego pochodzi nazwa Pomorze?

D – Nazwa Pomorze pochodzi od morza, bo ten region leży blisko morza.

N – Nad jakim morzem leży Pomorze?

D – Pomorze leży nad Morzem Bałtyckim.

N – Kto pamięta z pierwszej klasy jak mówimy Morze Bałtyckie po angielsku?

D – Baltic Sea.

N – W której części Polski leży Pomorze?

D – Na północy Polski.

N – Skąd to wiesz?

D – Pomorze to teren leżący nad morzem, a polskie morze znajduje się na północy.

N – Jak inaczej nazywamy Morze Bałtyckie?

D – Bałtyk

N – Wskażcie na mapie Polski Morze Bałtyckie i Pomorze (mapa Polski zawsze wisi w klasie, codziennie z niej korzystamy i powtarzamy kierunki świata).

Nauczyciel pokazuje dzieciom dokładnie odkąd dokąd rozciąga się polska część Pomorza (Pomorze Zachodnie i Pomorze Gdańskie).

N – Teraz wskażcie na mapie Gdańsk.

N – Co zauważyliście, dzieci?

D – Gdańsk leży na Pomorzu.

N – Dlatego możemy powiedzieć, że Pomorze to też nasza mała ojczyzna.

N – Jak nazywają się ludzie, którzy mieszkają na Pomorzu i posiadają własny język? Uczyliśmy się o nich w pierwszej klasie i śpiewaliśmy ich popularną pieśń.

D – To są Kaszubi.

N – Wskażcie na zdjęciach kaszubskie stroje.

N – Co oznaczają kolory na kaszubskich haftach i wycinankach? (nauczyciel podpowiada, gdy dzieci zapomniły).

żółty – łany zbóż na polach,

chabrowy – jeziora kaszubskie,

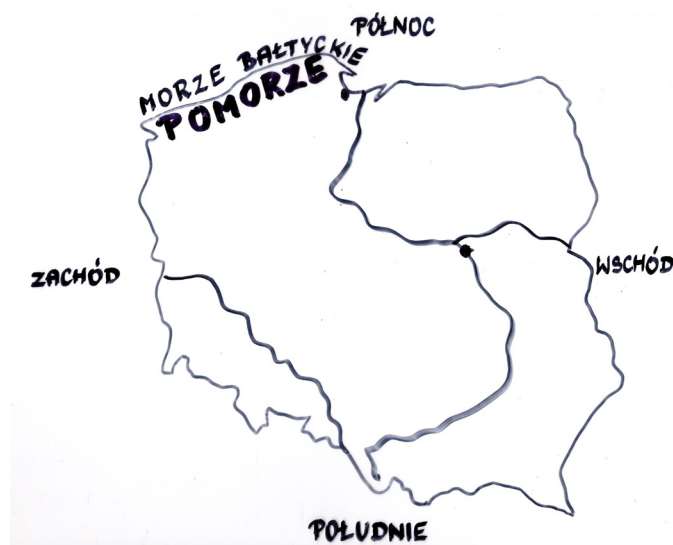
niebieski – niebo nad Kaszubami,

granatowy – głębia morza,

czerwony – krew, którą Kaszubi przelali walcząc w obronie ojczyzny,

czarny – kaszubska ziemia na polu.

7. Tworzenie własnej mapy Polski – rozmieszczenie i zapisanie na konturowej mapie Polski nazw: Pomorze, Morze Bałtyckie (i po angielsku Baltic Sea), Gdańsk, północ, południe, wschód, zachód. Najpierw dzieci przykładają foliogram z mapą Polski, na którym są zapisane te nazwy (załącznik nr 4 i nr 5), potem zapisują.

Foliogramy zrobiłam ze sztywnych koszulek biurowych, można też zrobić z kalki kreślarskiej. Duże ilości kalki kreślarskiej otrzymałam od rodzica, który jest geodetą i wykorzystuje je w swojej pracy.

8. Przerwa śródlekcyjna – śpiew i ilustracja ruchowa w pozycji stojącej pieśni „Kaszubski alfabet” (załącznik nr 2) – wersja kaszubska. Dzieci znają piosenkę z pierwszej klasy.

9. Ćwiczenia w „pisaniu” bezśladowym: palcem w powietrzu, na blacie ławki wyrazów: Pomorze, pomorskie, Kaszuby, kaszubski, Bałtyk.

Ćwiczenia w kształtnym pisaniu na foliogramie – pisanie wyżej wymienionych wyrazów bez liniatury przez kalkę kreślarską (załącznik nr 3).

10. Staranne zapisanie tematu lekcji i wspólne ułożenie notatki – zapisanie na tablicy i w zeszytach:

Lekcja; data

Temat: Moja mała ojczyzna – Pomorze.

Pomorze to region na północy Polski.

Położone jest nad Morzem Bałtyckim.

Gdańsk leży na Pomorzu.

Pomorze – pomorskie

Mieszkamy w województwie pomorskim.

Co? – Pomorze (rzeczownik)
 Jakie? – pomorskie (przymiotnik)
 województwo – wojewoda
 Może jutro pójdę na spacer nad morze.
 morze – morski
 może – mogą
 pójdę – poszedł

Zaznaczenie kolorowymi cienkopisami ciekawostek ortograficznych wartych zapamiętania.

Omówienie zasad ortograficznych – „ó” i „rz” wymienne, „ó” niewymienne, „ż” wymienne, pisownia nazw geograficznych wielką literą, rozpoznawanie rzeczowników i przymiotników (*realizuję autorski program nauczania „Umysły przyszłości”, na podstawie którego rzeczowniki i przymiotniki wprowadzam w klasie pierwszej, w drugim semestrze*).

Pisanie przymiotników pochodzących od nazw geograficznych małą literą.

11. Wspólne, głośne, rytmiczne odczytanie sylabami notatki z tablicy, następnie z zeszytu, z zastosowaniem metod integracji sensorycznej – wyklaskiwanie dłońmi, wystukiwanie stopami o podłogę, uderzanie dłońmi o uda. Literowanie wyrazów z ciekawostkami ortograficznymi – wychwytywanie wyrazów zapisanych błędnie, poprawa błędnie zapisanych wyrazów.

12. Słuchanie ze zrozumieniem – odczytanie przez nauczyciela tekstu Leonarda Życkiego pt. „Narodziny portu” (załącznik nr 6).

N – Gdzie wybudowano drugi port na Pomorzu Gdańskim?

D – Port wybudowano w Gdyni.

N – Dlaczego Polacy wybudowali w 1922 roku port w Gdyni?

D – Jedyne port w Gdańsku, z którego mogliśmy korzystać był zarządzany przez Niemców, a my chcieliśmy mieć swój własny port.

N – Czy Gdynia była wtedy miastem?

D – Gdynia była wtedy małą wioską, która była zamieszkiwana przez Kaszubów.

N – Czym zajmowali się Kaszubi?

D – Byli rybakami, którzy wypływali w morze swoimi małymi łodziami na połów ryb.

N – Jakie ryby łowili?

D – Najczęściej łowili węgorze i flądry (wskazanie na zdjęciach flądry i węgorza).

N – Jaką rybę jedliście w ubiegły piątek w szkolnej stołówce na obiad? Podpowiem, że również pochodziła z Morza Bałtyckiego – wyświetlenie zdjęcia z rybą z tego obiadu.

D – To był łoś. To był łoś.

N – Dlaczego prosiłam, abyście zjedli całą porcję swojej ryby?

D – Mówiła pani wtedy, że ryby trzeba jeść, bo mają jakieś zdrowe tłuszcze.

N – Ryby morskie posiadają kwasy tłuszczowe omega – 3, które są ważnym budulcem mózgu, dzięki nim są zdrowe też nasze oczy i serce.

N – Jakie ryby kupują Wasze mamy?

D – Śledzie, dorsze, szprotki, tuńczyki.

Pokazanie dzieciom za pomocą rzutnika zdjęć z różnymi gatunkami bałtyckich ryb.

N – Czy w końcu wybudowano port w Gdyni?

D – Wybudowano i do dzisiaj tam jest, a Gdynia jest pięknym, dużym miastem.

13. Kodowanie (praca w grupach) – użycie do kodowania: iPadów (aplikacja SAM Space) i klocków SAM LABS.

Zadanie 1.

Krok 1.

N – Obejrzyjcie zdjęcia, które wyświetliłam za pomocą rzutnika i powiedzcie, czym rybacy wypływają w morze na połów ryb?

D – Kutrami, łodziami.

N – Dzisiaj zrobimy sobie taką łódź, która będzie się poruszała. Włączcie iPady i otwórzcie aplikację SAM Space.

N – Stwórzcie układ, który naśladuje ruch łodzi poruszającej się po morzu.

Włącz i sparuj: 1 wirtualny Przycisk, 1 wirtualny Suwak, 2 Silniki DC i przeciągnij na obszar roboczy. Połącz bloki: Przycisk z jednym Silnikiem DC, Suwak z drugim Silnikiem DC. Użyj bloków fizycznych Przycisku i Suwaka. Suwak i Przycisk będą działać jako wejścia, a Silniki DC jako wyjścia. System napędza łódź do ruchu.

Krok 2.

N – Przygotuj klocki: podwozie i 2 koła.

Podłącz 1 koło do jednego z Silników DC, drugie koło do drugiego z Silników DC.

Silniki z kołami zamontuj w żółtym podwoziu.

Włóż jedno koło podporowe pod podwozie.

Wykonaj łódź techniką orgiami z kolorowego papieru. Połóż swoją łódź na zmontowane podwozie, przyklej taśmą, żeby nie spadała z podwozia.

Przetestuj swoje rozwiązanie.

N – Dlaczego łódź porusza się w kółko?

Co można zrobić, aby łódź przemieszczała się w jednym kierunku?

Krok 3.

N – W ustawieniach jednego z Silników DC ustaw opcję „W lewo” (zdjęcie z zajęć w załączniku nr 7). Zmiana kierunku obrotu jednego z Silników DC zatrzyma ruch łodzi po okręgu.

Prędkość obu Silników DC ustawcie na tym samym poziomie.

Krok 4.

Przeciagnij na obszar roboczy 1 blok Przełącz kierek. Połącz bloki tak, jak ja to zrobiłam (zdjęcie w załączniku nr 7). Suwak uruchamia układ, a jego przesunięcie zmieni prędkość obu Silników DC. Przycisk zmienia kierunek Silników DC.

Zadanie 2.

Stwórz układ symulujący oświetlenie łodzi.

Włącz i sparuj: 1 diodę RGB LED, 1 Czujnik światła i przeciagnij na obszar roboczy. Połącz bloki.

Zamocuj Czujnik światła na łodzi.

14. Rozwiązanie zadania tekstowego, zapisanie rozwiązań (dopełnianie do 10) w zeszyte do matematyki (zapisanie danych z zadania, pytanie, działanie – rozwiązanie, odpowiedź pełnym zdaniem).

Zadanie 1.

Rybacy sprzedawali swoje ryby na Przystani Rybackiej w Sopocie. Dorsz kosztował 8 zł, a flądra była o 3 zł droższa. Ile kosztowały obydwie ryby?

Dane:

dorsz – 8 zł

flądra – o 3 zł droższa

Ile kosztowała flądra?

$8\text{ zł} + 3\text{ zł} = 8\text{ zł} + 2\text{ zł} + 1\text{ zł} = 10\text{ zł} + 1\text{ zł} = 11\text{ zł}$

Ile kosztowały ryby?

$8\text{ zł} + 11\text{ zł} = 19\text{ zł}$

Odp.: Ryby kosztowały 19 zł.

15. Wyjście na boisko szkolne – zabawy ruchowe na świeżym powietrzu. Podlewanie drzew i krzewów, które posadziliśmy w pierwszej klasie na pamiątkę ślubowania. Obserwacja drzew, które rosną na szkolnym podwórku, kalkowanie ich kory i liści (wykorzystanie do tego celu kartki i kredek), zapisanie nazw drzew. Obserwacja ptaków, które latały nad szkolnym podwórkiem.

16. Powrót do klasy. Rozdanie dzieciom znaków zakazu i „uśmiechu” – grupowanie w pary. Opowiadanie w parach o roślinach i ptakach zaobserwowanych na boisku w języku „Dżaba – tok” (jest to wymyślony język z powtarzającą się częsteczką „dżaba”, który zachęca do wypowiedzi nawet najbardziej nieśmiałe dzieci).

N – Czego dowiedziałaś się od Tosi?

D – Tosia rozpoznała kilka gatunków drzew: lipę, brzozę, dąb szypułkowy i dąb czerwono listny.

N – O czym opowiedział ci Hubert?

D – Hubert zauważył sosnę, którą ktoś celowo złamał w ubiegłym roku, ale pięknie odrosła. Widział też cis z czerwonymi jagodami, których nie można zrywać, bo są trujące. A ja rozpoznałam grab, kosodrzewinę, jarzębinę i widziałam mewy, kawki, sikorki modre i bogatki oraz wróble.

N – Jakie jeszcze ptaki można spotkać na Pomorzu, do wiecie się po wykonaniu tego zadania.

Utwórz według wzoru nazwy ptaków w języku angielskim – wklejenie kartek z zadaniem do zeszytów do języka angielskiego.

black, bird = blackbird – kos

king, fisher = – zimorodek

green, finch = – dzwonec

gold, finch = – szczygieł

What birds live at the Baltic Sea? Jakie ptaki żyją nad Morzem Bałtyckim?

Seagulls, eagles, terns, cormorants. Mewy, orły, rybitwy, kormorany.

17. Przypinanie przez dzieci na tablicy znaków zakazu i „uśmiechu” pod ilustracjami przedstawiającymi środowisko leśne. Znaki „zakazu” dzieci przypinają tam, gdzie widać niewłaściwe zachowania ludzi w lesie (śmiecenie, deptanie roślin, rozbijanie butelek, itp.).

Znaki uśmiechu dzieci przypinają pod ilustracjami, gdzie las jest czysty i nikt go nie niszczy.

18. Ewaluacja – skrzynka pytań i zagadek (dzieci losują pytania i zagadki).

Jak nazywa się nasze miasto?

W jakim regionie Polski mieszkamy?

Nad jakim morzem leży Gdańsk?

Może być niebieskie, szare lub zielone.

Bywa spokojne lub bardzo wzburzone.

Kiedy jego brzegiem ludzie spacerują, jego małe fale stopy ich całują. (morze)

Gdy do ucha ją przyłożę,

morza szum powróci do mnie.

W tej skorupce małe morze

lato może nam przypomnieć. (muszelka)

Można na niej się opalać,

zamki z piasku też budować.

Gdy się znudzi, można z mamą

brzegiem morza spacerować. (plaża)

Zbierane na plaży

brązowe kamyki.

Pięknie zdobią nam pierścionki

albo naszyjniki. (bursztyny)

19. Wykonanie pracy plastycznej na temat „Moja mała ojczyzna”. Dzieci malują przy włączonej muzyce (szanty). Malują i śpiewają.

20. Praca domowa – przeczytajcie opowiadanie Stanisława Marciniaka pt. „Jantarek”.

Zgodnie z obecną podstawą programową dla pierwszego etapu – edukacji wczesnoszkolnej nadal obowiązuje nauczanie zintegrowane. Interdyscyplinarny scenariusz przeznaczony jest na 4 godziny lekcyjne, w tym 3 przerwy międzylekcyjne i przerwy śródlekcyjne – w zależności od możliwości percepcyjnych dzieci.

Dzięki zastosowanym metodom i formom pracy uczniowie byli zmotywowani do aktywnego uczestnictwa w zajęciach, chętnie współpracowali, zależało im na jak najlepszym wykonaniu zadań. Zaplanowanie każdego etapu lekcji i przygotowanie środków dydaktycznych, pozwoliło na jej sprawne przeprowadzenie i osiągnięcie zamierzonych celów. Dodać należy, że zagadnienia związane z morskością sprzyjają realizacji treści z zakresu różnych edukacji w nauczaniu wczesnoszkolnym. Różnorodność treści edukacji morskiej pozwala kompleksowo kształtować kompetencje kluczowe uczniów – młodych Pomorzan.

Zdzisława Głowienka

Nauczycielka dyplomowana edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego, pracuje w Szkole Podstawowej nr 14 w Gdańsku. Absolwentka Uniwersytetu Gdańskiego, uzyskała Pierwszy Stopień Specjalizacji Zawodowej w zakresie nauczania początkowego. Autorka artykułów z zakresu pedagogiki wczesnoszkolnej. Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania dwukrotnie uhonorowana Nagrodą Prezydenta Gdańska, odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, nagrodzona przez Pomorskiego Kuratora Oświaty. Laureatka ogólnopolskich projektów i konkursów na scenariusze zajęć o tematyce ekologicznej. Nagrodzona przez PTTK za upowszechnianie wśród uczniów turystyki i krajoznawstwa. Członek i wolontariusz Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków, organizatorka ogólnopolskich konkursów plastycznych i literackich o ptasiej tematyce, wielokrotnie otrzymała nagrody OTOP za działalność społeczną na rzecz ochrony przyrody. Od wielu lat bierze udział ze swoimi uczniami we wszystkich projektach edukacyjnych OTOP i BirdLife International (m.in. Europejskie Dni Ptaków, Zimowe Ptakolizowanie, Spring Alive). Uważa, że wykonuje najpiękniejszy zawód na świecie.

Marta Radziejewska

Port morski ZABAWY Z WODĄ – EKSPERYMENTY I DOŚWIADCZENIA

- 1. Imię i nazwisko autora:** Marta Radziejewska.
- 2. Nazwa placówki:** Miejskie Przedszkole nr 1w Ustce.
- 3. Etap edukacyjny:** wychowanie przedszkolne.
- 4. Przedmiot/rodzaj zajęć:** wychowanie przedszkolne – zajęcia otwarte.
- 5. Temat zajęć:** Port morski. Zabawy z wodą – eksperymenty i doświadczenia.
- 6. Adresat zajęć:** dzieci 5-letnie.
- 7. Cel ogólny (główny):** zapoznanie z morskim dziedzictwem miasta, rozbudzenie ciekawości otacza-

jącego świata oraz uczenie dzieci prowadzenia obserwacji i wyciągania wniosków z doświadczeń i eksperymentów.

8. Cele operacyjne (szczegółowe) – dziecko:

- zna obiekty wchodzące w skład portu w Ustce,
- wie, czemu służą poszczególne obiekty,
- zna zasady obowiązujące podczas prowadzenia doświadczeń,
- podejmuje próby przewidzenia wyniku doświadczenia oraz wytłumaczenia go,
- przeprowadza doświadczenia zgodnie z instruktażem nauczyciela,
- czerpie radość z doświadczania i eksperymentowania,
- wymienia i nazywa przedmioty (zarówno te, które pływają, jak i te, które toną),
- odkrywa właściwości wody wykonując doświadczenia.

9. Metody i techniki pracy dydaktycznej:

- podająca: rozmowa, wyjaśnienie,
- oglądowa: pokaz doświadczenia,
- poszukująca: zadania otwarte,
- praktycznego działania: wykonanie doświadczenia,
- techniki aktywizujące.

10. Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

11. Środki dydaktyczne:

- rzutniki laptop (wykorzystanie środków multimedialnych),
- prezentacja „Port morski”,
- muzyka A. Vivaldiego „Zima”,
- płyta cd z piosenką „Do góry i na dół”,
- napisy do globalnego czytania,
- pomoce do eksperymentu: niebieski materiał, butelka z niebieską cieczą, styropian, drewno, plastikowe piłki, worki strunowe, ołówki, papier, folia aluminiowa, kubki, miski, monety, gwoździe, magnesy.

12. Opis przebiegu zajęć:**Część wstępna:**

- Powitanie – zabawa taneczna do piosenki „Do góry i na dół” – wprowadzenie pozytywnego nastroju i radosnej atmosfery przed rozpoczęciem zajęć. Dzieci siedzą w kręgu na krzesłach słuchając muzyki A. Vivaldiego „Zima”. Nauczycielka podaje jednemu dziecku butelkę z niebieską cieczą. Butelka wędruje w kole. Nauczyciel zadaje pytanie: Z czym kojarzy się kolor zawartości butelki?; Z czym kojarzy się konsystencja cieczy w butelce?

Część główna:

- Obejrzenie prezentacji multimedialnej „Port morski”. Odczytanie ciekawostek na prezentacji (praca z dzieckiem zdolnym).
- Zabawa dydaktyczna „Skarby morza” – burza mózgów, sprawdzanie za pomocą dotyku, jakie przedmioty zostały ukryte pod niebieskim materiałem. Odsłonięcie przedmiotów, które nie zostały wyjęte. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat tego, dlaczego one się tu znalazły?
- Pytania nauczyciela: Jak myślicie, o czym będą dzisiejsze zajęcia?; Z czym kojarzą wam się te przedmioty?; Czym się różnią, a co mają wspólnego?
- Odczytywanie nazw przedmiotów przez dzieci potrafiące czytać (globalne czytanie). Układanie zdań poprawnych gramatycznie, w których występują nazwy wybranych przedmiotów.
- Zaproszenie dzieci do stołów – przeprowadzenie eksperymentów i doświadczeń. Dzieci dzielą się na 4 grupy, każdy zespół gromadzi się wokół wybranego przez siebie stołu. Uczestnicy zajęć zapoznają się z podstawowym składnikiem doświadczeń – wodą (badanie, sprawdzanie, dotykanie, wążanie, określanie cech wody).
- Doświadczenie nr 1 „Co pływa, a co tonie?”. Do miski z wodą dzieci wrzucają wcześniej znalezione pod materiałem przedmioty. Mówią, co się z nimi dzieje w wodzie i dlaczego tak się zachowują. Zastanawiają się dlaczego jedne toną, a inne utrzymują się na powierzchni wody. Jeżeli dzieciom nie uda się podać poprawnego wyjaśnienia, nauczyciel udziela odpowiedzi.

- Doświadczenie nr 2 „Do góry dnem”. Wypełniamy kubek wodą do połowy, na górę nakładamy folię aluminiową lub kartkę papieru i szybkim ruchem odwracamy kubek. Nauczyciel zadaje pytanie: Jak myślicie, dlaczego woda się nie wylała? Dzieci podają swoje odpowiedzi. Jeśli żadna z nich nie jest poprawna, nauczyciel udziela właściwego wyjaśnienia.
- Doświadczenie nr 3 „Sprytny ołówek”. Nad miską/tacą napełniamy worek wodą, trzymamy ręką u góry, żeby woda się nie wylała, natomiast drugą ręką przebijamy worek ołówkiem na wylot (najpierw my pokazujemy sposób wykonania doświadczenia, później prosimy dzieci o wykonanie zadania). Nauczyciel zadaje pytanie: Jak myślicie, dlaczego woda się nie wylewa? Dzieci podają swoje odpowiedzi. Jeśli żadna z nich nie jest poprawna, nauczyciel udziela właściwego wyjaśnienia. Na końcu wyciągamy ołówek, tak by woda wylała się do miski/na tacę.
- Omówienie z dziećmi wniosków płynących z przeprowadzonych doświadczeń.
- Podsumowanie zajęć – przeprowadzenie ewaluacji. Nauczyciel zadaje pytania: Co podobało wam się najbardziej?; Czego nie chcielibyście już powtórzyć?; Jakie są wasze propozycje na kolejne zajęcia?

Część końcowa:

- Spacer do portu morskiego w celu obserwacji jednostek pływających i pracy na nabrzeżu.

Woda jest żywiołem, który wywołuje zawsze dużo pozytywnych emocji u dzieci. Wychowankom najbardziej podobały się zabawy, w których mogły doświadczać i samodzielnie działać. Ich eksperymentowanie było pełne spontaniczności i naturalnych emocji. Spacer do portu utrwalił wiadomości zdobyte na początku zajęć i pozwolił na porównanie zdjęć z prezentacji z rzeczywistością.

Marta Radziejewska

Nauczycielka z 15-letnim stażem, pracuje w Miejskim Przedszkolu nr 1 w Ustce. W swojej pracy zawsze dba o to, by wychowanków zainteresować tematem i wywołać na ich twarzach autentyczne emocje. Codziennie, podążając za dziećmi, za ich działaniami – stara się lepiej ich rozumieć i uczy się od nich każdego dnia. Świadomość, z jaką radością przedszkolaki czekają na kolejne zajęcia, daje jej motywację do pracy, ogromną satysfakcję i poczucie spełnienia.

Iwona Poźniak

Ale jajo! Konkursu na morską pisanekę

Na przełomie marca i kwietnia 2021 r. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku – instytucja koordynująca działania Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej (PPEM) zaproponował przedszkolakom i uczniom klas 0-3 pomorskich przedszkoli i szkół podstawowych udział w konkursie plastycznym, którego tematem były wielkanocne pisaneki.

Zadanie konkursowe polegało na wykonaniu pracy plastycznej (rysunek, malunek, wyklejanki, praca przestrzenna) przedstawiającej pisanekę z motywem morskim/marynistycznym, przygotowanej według własnego pomysłu, a następnie sfotografowaniu jej i przesłaniu na adres mailowy Organizatora konkursu. Celem konkursu było: rozwijanie uzdolnień plastycznych, technicznych, pomysłowości i kreatywności, rozwijanie umiejętności TIK, promowanie morskości regionu, wzbogacenie oferty Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej skierowanej do przedszkolaków i uczniów pomorskich szkół i placówek oświatowych o kreatywne działania plastyczne i zdalne. W czasie nauki zdalnej zadanie konkursowe miało też być dla najmłodszych Pomorzaków odskocznią od zadań wyko-

nywanych wyłącznie przed ekranem komputera czy smartfonu.

Uczestnicy konkursu z Gdańska, Gdyni, Pucka, Objazdy, Trąbek Wielkich, Słupska, Łeby, Charzykowych, Korzeniewa, Ustki, Rumi, Sopotu, Zaleskich, Damnicy, Sztumu, Polnicy, Kobylnicy, Wocławów, Tychnowych i Biesowic przesłali na adres mailowy organizatora blisko 200 prac. Każda przygotowana w morskim klimacie pisanek była oryginalna i pomysłowa. Zgodnie z regulaminem, o miejscach w konkursie zdecydowali internauci poprzez głosowanie online pozostawionymi pod wybranymi pracami lajkami. Oprócz tego nagrody i wyróżnienia przyznali też jurorzy.

Oto wyniki głosowania internautów:

I miejsce – Ksawery Kubacki, SP 1 w Sztumie
– 782 głosów,

II miejsce – Laura Weltrowska, SP w Objęździe
– 495 głosów,

III miejsce – Aleksandra Kamińska, SP w Objęździe
– 356 głosów.

Ksawery Kubacki
I miejsce – internauci

Laura Weltrowska
II miejsce – internauci

Aleksandra Kamińska
III miejsce – internauci

Wyróżnienia:

- Kinga Pychańska, SP 1 w Sztumie – 271 głosów,
- ADAM SZPAK, SOSW w Damnicy – 244 głosy,
- Stella Sadowska, MSP w Gdańsku – 222 głosy,
- Maja Porzycz, SP w Objeździe – 197 głosów,
- Tymon Majewski, Przedszkole 42 w Gdańsku – 186 głosów,
- Adrianna Basiak, SP w Objeździe – 170 głosów,
- Dominik Sawicki, SP w Objeździe – 165 głosów,
- Szymon Maksymiuk, SP w Objeździe – 159 głosów,
- Iga Olewińska, Przedszkole w Trąbkach Wielkich – 156 głosów,
- Oliwia Łoszczuk, SP w Sztumie – 143 głosy,
- Magdalena Chyła, SP w Tychnowach – 142 głosy,
- Oskar Maksymiuk, Oddział Przedszkolny przy SP w Objeździe – 129 głosów.

W odpowiedzi na prośby i opinie opiekunów uczestników konkursu Organizator postanowił również powołać komisję, która wyłoniło swoich laureatów konkursu na morską pisanekę. Jury w składzie: **Ewa Misiewicz** – konsultant ds. edukacji kulturowej i arteterapii, **Dorota Iwanowicz** – konsultant ds. technologii informacyjno-komunikacyjnej, **Iwona Poźniak** – konsultant ds. edukacji morskiej oraz projektów edukacyjnych ustaliło werdykt:

I miejsce – Helena Mientka, Przedszkole w Trąbkach Wielkich,

II miejsce – Filip Klinkosz, Szkoła Podstawowa nr 11 w Słupsku,

III miejsce – Franciszek Kądziołka, Szkoła Podstawowa w Łebie.

Helena Mientka
I miejsce – jury

Filip Klinkosz
II miejsce – jury

Franciszek Kądziołka
III miejsce – jury

Wyróżnienia:

- Hanna Kierzkowska, Szkoła Podstawowa nr 3 w Ustce,
- Iga Szeszko, Pozytywna Szkoła Podstawowa w Gdańsku,
- Jakub Milewski, Szkoła Podstawowa w Objeździe,
- Julia Kamrowska, Szkoła Podstawowa nr 12 w Gdyni,
- Maja Dubiela, Szkoła Podstawowa nr 1 w Ustce,
- Michalina Laskowska, Szkoła Podstawowa w Łebie.

Szczególne gratulacje i podziękowani jurorzy kierują do Nauczycieli ze Szkoły Podstawowej w Objeździe, którzy licznie zachęcili i zainspirowali dzieci do wykonania pięknych i ciekawych prac. Gratulacje!

Wszystkim uczestnikom konkursu serdecznie dziękujemy za przesłane prace oraz gratulujemy oryginalności i kreatywności w tworzeniu morskich pisanek. Dziękujemy też wszystkim opiekunom małych artystów za wsparcie i pomoc techniczną przy przesłaniu prac.

Wszyscy uczestnicy otrzymali mailem dyplomy za udział w konkursie, a nagrodzeni i wyróżnieni – w obu głosowaniach: online i jurorskim – zostali uhonorowani nagrodami o morskiej tematyce i dyplomami.

Iwona Poźniak

Konsultant ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych w ODN w Słupsku, koordynator Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej.

Monika Skwarek

Własny projekt społeczny

Trwająca od dłuższego czasu edukacja zdalna wprowadziła nam wiele trudnień jak i ograniczeń w działaniu. Wiele wydarzeń artystycznych, kulturalnych, czy edukacyjnych zostało zawieszonych ze względu na brak możliwości przemieszczania się i wspólnego kontaktu. Sytuacja jednak zmusiła nas do poszukiwań, do nowych wyzwań, nowych doświadczeń i nowej wirtualnej rzeczywistości. Chęć niesienia pomocy innym, realizacji jak i rozwoju mimo przeszkód zwyciężyła. Bo przecież najważniejsze są chęci, motywacja i optymizm.

Dobrym przykładem jest społeczność Zespołu Szkół Informatycznych w Słupsku. W ramach Ogólnopolskiej Olimpiady Zwolnieni z Teorii, dwie grupy uczniów z Technikum Weterynarii, Policyjnego Liceum Ogólnokształcącego oraz Medycznego Liceum Ogólnokształcącego – pod opieką Moniki Skwarek, nauczycielki matematyki – podejmują różnego rodzaju akcje społeczne właśnie w okresie pandemii. Projekt, w którym uczestniczą pozwoli młodzieży m.in. zdobyć praktyczne umiejętności potrzebne na rynku pracy, uczy zarządzania, pracy zespołowej, komunikacji, rozwiązywania problemów. Młodzież walczy o międzynarodowy certyfikat zarządzania projektami, zgodny ze standardami międzynarodowego instytutu Project Management Institute, pomocny przy szukaniu pracy lub rekrutacji na studia. Warto zaznaczyć, że poszerzanie swoich umiejętności, rozwój kluczowych kompetencji jest ważnym aspektem w planowaniu dalszej kariery każdego z nas.

Oprócz korzyści dla uczestników, nauczyciel również czerpie ogromną satysfakcję z powyższych działań, m.in. uzyskuje dostęp do nowych narzędzi edukacyjnych wspieranych przez Google.org, korzysta ze szkoleń, scenariuszy lekcji, bazy wiedzy, pomocy eksperta czy wsparcia innych nauczycieli, zdobywa sam nowe umiejętności pomagające uczniom w pozyskiwaniu praktycznych kompetencji i najważniejsze, buduje partnerską relację ze swoimi uczniami.

Jedna z grup o nazwie „Łapka do góry” postanowiła połączyć swoje siły i możliwości, aby zwalczyć ogromny problem społeczny naszych przyjaciół – zwierząt. Uważają, że każda akcja w kierunku bezbronnych zwierząt jest bezcenna i nie mają oporów do działania.

Dlatego też młodzi, podążający ścieżką edukacyjną przyszłego weterynarza w ramach swoich działań

Logo projektu „Łapka do góry”

edukują innych, prowadzą webinaria, live’y, edukacyjne konta na instagramie, facebooku i tik toku. Zajęcia edukacyjne (w formie online, jak i stacjonarnej) przeprowadzili nie tylko w swojej placówce, ale także: w Szkole Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Sławsku, w Szkole Podstawowej z oddziałami integracyjnymi nr 318 im. J.Ch. Andersena w Warszawie oraz w kilku słupskich przedszkolach. Oprócz tego młodzież zachęca społeczeństwo do uczestnictwa w akcji pt. „Wiele zwierząt uratujesz, jak maseczkę poprawnie zutylizujesz”. Dopiero niedawno nauczyliśmy się walczyć z wszechogarniającą plagą plastiku, a teraz doszedł kolejny problem, jakim są maseczki jednorazowe.

Przekaz obrazkowy akcji „Wiele zwierząt uratujesz, jak maseczkę poprawnie zutylizujesz”

zowe. Obecna sytuacja epidemiologiczna wymusza na nas noszenie ich i częste wymiany. Z wiatrem i ludzką bezmyślnością trafiają one do mórz, rzek, lasów, jak i na ulice. Wyrzucajmy maseczki do śmieci odcinając niebezpieczne gumeczki – takie hasła wybrzmiewają wśród młodych ludzi. Zadbajmy o naszą planetę, środowisko i bezbronne zwierzęta, które zaplątują się w zużyte maseczki i giną w męczarniach.

Grupa przekazuje karmę do schroniska przy współpracy z producentem Husse

By nadać większej wiarygodności projektowi, uczniowie poszukali wsparcia, pozyskując samodzielnie partnerów swoich działań: Przychodnia Weterynaryjna w Sławnie pod kierunkiem Iwony Wieczorek-Miranowicz oraz producenta karmy Husse w Słupsku, z którymi współpracują.

Uczestnicy intensywnie działają, bo wiedzą, że w grupie siła. Stąd też powstały zbiórki na rzecz zwierząt: 1. <https://allegrolokalnie.pl/zbiorka/nie-badz-gapa-daj-piataka-pomagamy-potrzebujacym-zwierzetom-lapka-do-gory> 2. <https://zrzutka.pl/uc26dm> Na aukcji młodzież sprzedaje różne przedmioty, prace wykonane przez uczniów naszej szkoły, czy poradnik dla zwierząt stworzony przez grupę specjalnie na tę okazję, a także dobrowolne cegiełki. Zbiórka, w dużej mierze pomoże nam przede wszystkim choć trochę poprawić jakość życia naszych przyjaciół, którzy są zdani jedynie na swoich właścicieli. Daj łapkę do góry i razem z nami pomóż działać w tym kierunku oraz zachęć społeczeństwo do kochania czworonożnych przyjaciół. Czy tego nie pragnie każdy z NAS ?! Zwierzęta to nie jedyna tematyka jakiej się podjęli uczniowie Zespołu Szkół Informatycznych w Słupsku.

Druga z grup o nazwie wyOUTowani zajmuje się marginalizacją, czyli wykluczeniem w społeczeństwie. Każdy z nas jest inny. Każdy z nas inaczej się śmieje, inaczej tańczy, inaczej odczuwa radość. Każdy

z nas jest jednak człowiekiem – według tego wszyscy powinni mieć jednakowe prawa i jednakowo powinni być traktowani. Czemu więc tak się nie dzieje? Czemu niektórym żyje się w społeczeństwie łatwiej, a innym trudniej? Czemu nie jesteśmy sobie równi? Wykluczenie może mieć różne podłoże i nie sposób wymienić je wszystkie. Kolor skóry, ubóstwo, choroba, narodowość, płeć, orientacja – tak drobne rzeczy potrafią nas poróżnić, a przecież konsekwencje potrafią być ogromne. Uczestnicy dostrzegają ogrom tego problemu, dlatego uświadamiają o tym innych.

Logo projektu „wyOUTowani”

Rasizm oraz marginalizacja to nazwy fachowe, jednak czy wszyscy potrafimy wyjaśnić te pojęcia? – wiemy na pewno, że oba te problemy łączą się ze sobą bezpośrednio. Można rzec, że marginalizacja jest następstwem rasizmu. Przechodząc jednak do sedna: rasizm to poglądy, które przyjmują, że jedna rasa jest lepsza i wyższa od drugiej. Założeniem rasizmu jest to, aby rasa „wyższa” dominowała i rządziła rasami „niższymi”. Rasizm jest zjawiskiem, które występuje w historii od bardzo dawna i tym bardziej zaskakujące jest to, że w dzisiejszych czasach, czasach nowoczesnych, skomputeryzowanych taki problem nadal istnieje.

Następstwem rasizmu jest marginalizacja, czyli wykluczenie z życia społecznego jednostek lub nawet grup; konkretne wykluczenie z gospodarczych, politycznych oraz kulturalnych aspektów życia społecznego. Ludzie mają tendencję do „wyrabiania sobie” opinii na temat jakiejś osoby bądź grupy, mimo tego, że nigdy nie mieli z nią styczności. Taką opinię często wyrażają poprzez stereotypy lub przez swoje poglądy, w tym przypadku rasistowskie. Wykluczenie człowieka z życia społecznego może mieć opłakane w skutkach dla tej osoby konsekwencje, ponieważ jest on

przystosowany do życia w społeczeństwie. Jednym z skutków takiego wykluczenia jest m.in. odizolowanie rówieśników, czy innych ludzi, co może doprowadzić daną osobę do depresji, stanów lękowych i innych zaburzeń, których wyleczenie niestety nie jest łatwe, wymaga odpowiedniego podejścia, a czasem zostawia po sobie ślad na długie lata.

Przedstawione powyżej problemy dotyczą wszystkich i każdy powinien żyć tak, aby uczynić nasze otoczenie lepszym!

Netografia:

TV

- <https://www.tv-slupsk.pl/wiadomosci/4400,wiosenna-redakcja-tv-slupsk-20210430-czesc-2?fbclid=IwAR2hHj04VXDxYAOOhQ4a2jU3XZwarEnDGAobA30nMHuyTkW91FT4jurGKng> (od 14:14 minuty (dostęp: 27.05.2021)
- <https://www.youtube.com/watch?v=vuI3uJs0K1A> (dostęp: 27.05.2021)
- https://www.facebook.com/%F0%9D%98%84%F0%9D%98%86%F0%9D%97%A-2%F0%9D%97%A8%F0%9D%97%A7%F0%9D%97%BC%F0%9D%98%84%F0%9D%97%AE%F0%9D%97%BB%F0%9D%97%B6-101341168636469/videos/?ref=page_internal (dostęp: 27.05.2021)

Internet:

- Instagram: [lapka_do_gory](#) i [_wyoutowani_](#)
- Facebook: [łapka do góry](#) i [wyOUTowani](#)
- Tik tok: [lapka_do_gory](#)

Monika Skwarek

Mianowany nauczyciel matematyki, wychowawca, koordynator zespołu ds. uczniów zdolnych w Zespole Szkół Informatycznych w Słupsku. Tutor stopnia I, trener drużyn Odysei Umysłu, egzaminator maturalny. W 2019 roku otrzymała tytuł „Projektanta edukacji”, przyznanego przez wydawnictwo Nowa Era. W roku 2020 wyróżniona nagrodą Pomorskiego Kuratora Oświaty. W roku 2017 i 2018, w konkursie pt. „Nauczyciel na medal” organizowanym przez Dziennik Bałtycki zajęła III miejsce. Współautorka innowacji pedagogicznej pt. „Tutoring – pomoc w odkrywaniu samego siebie”.

#projekt
FFW

Konkursu „Szkoła zawodowa najwyższej jakości” na najlepsze praktyki szkół zawodowych w zakresie zapewnienia jakości kształcenia

Fundacja „Fundusz Współpracy” zaprasza wszystkie szkoły branżowe, technika, szkoły policealne do udziału w konkursie, którego celem jest promowanie najlepszych praktyk w szkołach zawodowych w zakresie zapewniania jakości kształcenia. Zgłoszenia można nadsyłać w terminie **od 14.06 do 02.07.2021, do godz. 23.59** – liczy się data i godzina wpływu zgłoszenia do Organizatora konkursu. **Praktykę należy zgłosić za pomocą formularza zgłoszeniowego**, który należy pobrać ze strony <https://najlepszazawodowa.pl/konkurs-edycja-v/#dopobrania>, wypełnić i zapisać jako plik pdf. **Obowiązkowym załącznikiem do formularza jest prezentacja albo film z przedstawieniem zgłaszanej praktyki** [plik z prezentacją lub filmem powinien mieć format nieedytowalny, np. pdf, mp4 itp.]. **Formularz zgłoszeniowy wraz z prezentacją lub filmem należy wysłać w jednej wiadomości pocztą e-mail na adres konkurs@najlepszazawodowa.pl**. Lista finalistów zostanie umieszczona na stronie Organizatora www.najlepszazawodowa.pl do 13 września 2021. Dodatkowe informacje o konkursie: *na stronie internetowej konkursu, *pod adresem e-mail: konkurs@najlepszazawodowa.pl lub *numerem telefonu: 724 590 517.

Iwona Poźniak

VI Pomorski Konkurs o Tytuł Mistrza Nawigacji

Pomorski Konkurs o Tytuł Mistrza Nawigacji i jego interdyscyplinarność na stałe wpisał się w edukacyjny krajobraz Pomorza. Konkurs, poza walorami edukacyjnymi, pełni ważną rolę w integracji środowiska zajmującego się edukacją morską, łączy wysiłki uczniów i nauczycieli, którzy w praktyce starają się jak najlepiej wykorzystać wiedzę i umiejętności matematyczne oraz geograficzne, by sprostać konkursowym wymaganiom i opanować podstawy nawigacji. Mimo trudnej sytuacji związanej z pandemią i licznymi ograniczeniami, z którymi musiała borykać się cała edukacja, w tym roku szkolnym również udało się przeprowadzić warsztaty nawigacyjne dla nauczycieli i uczniów z klas 6-8 szkół podstawowych województwa pomorskiego oraz rozegrać VI Pomorski Konkurs o Tytuł Mistrza Nawigacji.

Jak podkreślił kmdr ppor. rez. dr **Dariusz Kłoskowski** – pomysłodawca i inicjator Konkursu – tegoroczne przygotowania wymagały zarówno od uczniów, nauczycieli, ale i organizatorów turnieju nawigacyjnego znacznie więcej wysiłku i zaangażowania, niż w latach ubiegłych. Zdalnie prowadzone w ramach przygotowań konkursowych warsztaty nawigacyjne dla każdej ze stron były dużym wyzwaniem. Wymagały większego skupienia, koncentracji uwagi oraz znacznie większej liczby spotkań online, by zdobyta wiedza i umiejętności mogły zaowocować prawidłowymi rozwiązaniami zadań nawigacyjnych na mapach morskich.

25 lutego 2021 w szkołach województwa pomorskiego, które zgłosiły uczniów do udziału w VI Pomorskim Konkursie o Tytuł Mistrza Nawigacji, rozegrany został I etap turnieju. Zadaniem szósto, siódmo i ósmoklasistów ze szkół podstawowych z: Gdańska,

Gdyni, Wejherowa, Słupska, Łeby, Kobylnicy, Sztumu, Luzina, Zaleskich, Ustki i Bierkowa, było rozwiązanie testu wiedzy nawigacyjnej, złożonego z 20 pytań: zadań jednokrotnego i wielokrotnego wyboru oraz zadań otwartych. Aż 11 z 60 uczestników pierwszego etapu poradziło sobie z zadaniami testowymi perfekcyjnie i uzyskało maksymalną liczbę punktów.

Autor zadań – kmdr ppor. rez. dr **Dariusz Kłoskowski** – podkreślił wysoki poziom wiedzy uczestników I etapu, co jest powodem do szczególnego zadowolenia, gdyż tegoroczne przygotowania do Konkursu przebiegały wyłącznie zdalnie czyli w warunkach znacznie trudniejszych, niż bywało to w latach poprzednich – praktycznie i stacjonarnie.

11 maja 2021 r. uczestnicy zakwalifikowani do finału Konkursu zmierzali się z zadaniem nawigacyjnym na mapach morskich. Potyczki nawigacyjne odbyły się jednocześnie w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku i Pomorskiej Szkole Żeglarstwa i Edukacji Morskiej w Gdyni. Tym razem uczniowie spotkali się stacjonarnie, a ich celem było rozwiązanie zadania na-

wigacyjnego i przedstawienie go graficznie na mapie morskiej. Uczestnicy musieli dokonać:

- zliczenia graficznego drogi statku na mapie morskiej,
- wykreślenia czterech halsów, na które składają się następujące operacje:
 - naniesienie pozycji na mapę morską,
 - obliczenie kursu rzeczywistego (z uwzględnieniem deklinacji magnetycznej, obliczonej z mapy i dewiacji kompasu magnetycznego na podstawie dostępnej tabeli dewiacji),
 - wykreślenie kursu na mapie morskiej,
 - określenie drogi statku i odłożenie jej na danym kursie,
 - zliczenie drogi i opisanie jej na mapie.

Po wnikliwej analizie map i zapisów w dziennikach nawigacyjnych, jury konkursu w składzie: kmddr ppor. rez. dr Dariusz Kloskowski – przewodniczący, Leopold Naskręt, Pomorski Związek Żeglarski – członek, Iwona Poźniak, konsultant ds. edukacji morskiej w ODN w Słupsku – sekretarz, ustaliło werdykt:

- **I miejsce i tytuł Mistrza Nawigacji 2021 – Kornelia Czaja**, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słupsku, opiekun: **Anna Wolikowska**,
- **II miejsce – Wiktor Czaja**, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słupsku, opiekun: **Anna Wolikowska**,
- **III miejsce – Tomasz Olschewski**, Szkoła Podstawowa w Kobylnicy, opiekun: **Ewa Matczak**.

Wyróżnienia:

- **Paulina Wojtaszek**, Szkoła Podstawowa w Kobylnicy, opiekun: **Joanna Ploch**,
- **Marcin Kobiela**, Szkoła Podstawowa w Leźnie, opiekun: **Walter Rajkowski**,
- **Grzegorz Bednarz**, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słupsku, opiekun: **Anna Wolikowska**,
- **Gabriel Egzmond**, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słupsku, opiekun: **Anna Wolikowska**,

- **Adam Knapik**, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słupsku, opiekun: **Anna Wolikowska**.

Wszyscy uczniowie nagrodzeni i wyróżnieni oraz ich nauczyciele opiekunowie otrzymają dyplomy, podziękowania, statuetki i inne nagrody rzeczowe. Zdobywcy pierwszych 3 miejsc oraz uczniowie wyróżnieni i ich nauczyciele opiekunowie otrzymają też vouchery na rejs usteckim jachtem Gryfita. Dodatkowo 21 uczniów, którzy uzyskali najwyższe wyniki w Konkursie i 11 nauczycieli-opiekunów tych uczestników przez pięć dni pływało po Zatoce Gdańskiej na jachcie „PorFavor”. Była to nagroda dla finalistów VI Pomorskiego Konkursu o Tytuł Mistrza Nawigacji od Pomorskiego Związku Żeglarskiego, Fundacji Regaty Morskie i Fundacji Aktywnie i Zdrowo, a rejsy odbyły się w ramach projektu edukacji morskiej „Polska Morska Niepodległa”. Rejsy z młodymi miłośnikami nawigacji trwały od godziny 9 do 16. Podstaw żeglarstwa uczył kapitan jachtu, doświadczony regatowiec – Jan Piernikarczyk z JKM Gryf Gdynia.

Uroczysta gala uhonorowania laureatów Konkursu już 23 czerwca 2021 r. – tym razem jeszcze zdalnie, ale mamy nadzieję, że za rok już wszyscy spotkamy się na takim wydarzeniu osobiście.

Dziękujemy Fundacji Wspierania Inicjatyw Niekonwencjonalnych *Sub ventum*, Pomorskiemu Związkowi Żeglarskiemu, Fundacji Aktywnie i Zdrowo, Fundacji Regaty Morskie za współpracę przy organizacji konkursu. Dziękujemy też mediom za upowszechnienie tego ważnego dla Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej wydarzenia: Radio Gdańsk, GP 24, Kanał 6.

Iwona Poźniak

Konsultant ds. edukacji morskiej i projektów edukacyjnych w ODN w Słupsku, koordynator Pomorskiego Konkursu o Tytuł Mistrza Nawigacji.

Jolanta Betkowska

Nauczyciele do piór – czyli VII edycja konkursu literackiego w PBW w Słupsku

Pomorski Konkurs Literacki dla Nauczycieli wkrocza w drugą dekadę swojego istnienia. Pomyślany w 2010 roku jako odpowiedź na pytanie – co jeszcze biblioteka pedagogiczna w Słupsku może zrobić dla swoich nauczycieli – rozwinął skrzydła i obecnie odbywa się już jego siódma edycja. Do tej pory blisko 160 autorów zechciało powierzyć nam do oceny swoje wiersze i opowiadania, a liczba nadesłanych tekstów – 425 – stanowi piękny zbiór prac konkursowych. Można zatem stwierdzić, że główny cel konkursu, czyli wsparcie i promocja literackich talentów nauczycieli i innych pracowników pedagogicznych, jest, z każdą edycją, na nowo realizowany.

Organizatorzy konkursu, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku i Stowarzyszenie Edukacyjne Volumin, zapraszają do udziału nauczycieli (czynnych i emerytowanych), pedagogów, wychowawców i pracowników kulturalno-oświatowych, z województwa pomorskiego. Konkurs adresowany jest do osób, które nie publikowały dotąd samodzielnej książki poetyckiej czy prozatorskiej. Tematyka prac jest dowolna, a nadsyłać można poezję i krótkie formy prozatorskie. Termin składania prac upływa 30 września 2021 roku. VII Pomorski Konkurs Literacki dla Nauczycieli odbywa się pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Pomorskiego, Pomorskiego Kuratora Oświaty, Starosty Powiatu Słupskiego i Prezydenta Miasta Słupska, a patronat medialny objęły Radio Gdańsk, Głos Pomorza oraz Dziennik Bałtycki.

Sześć dotychczasowych edycji konkursu ukazało, iż nauczyciele są twórczy, literacko utalentowani. Piszą

wiersze, opowiadania, krótsze i dłuższe formy literackie, ale zazwyczaj chowają swoje teksty do szuflady, czy raczej, w obecnych czasach, do jakiegoś ukrytego pliku w komputerze. Konkurs organizowany przez bibliotekę pedagogiczną okazuje się, jak wiemy od uczestników, impulsem, by wyjawić swoją twórczość i pokazać ją szerzej, a także poddać ocenie kompetentnego jury.

Czy warto nadsyłać swoje wiersze czy opowiadania na Pomorski Konkurs Literacki dla Nauczycieli? Słowa Agaty Marzec, słupszczanki, autorki kilku już książek, laureatki konkursu w roku 2015, nie pozostawiają cienia wątpliwości: „udział w zorganizowanym przez Państwa konkursie otworzył mnie na pokazanie swoich tekstów czytelnikom i wydawnictwom. Wcześniej nie sądziłam, że mogą się one komukolwiek spodobać. Pisałam dla siebie, by ubrać w słowa własne myśli. Po otrzymaniu tytułu laureata uwierzyłam, że moje słowa mają moc docierania do innych ludzi. A potem wypadki potoczyły się już same: wydałam książkę „Reminiscencje”, zostałam nagrodzona w kilku innych konkursach ogólnopolskich. Dlatego, Drodzy Nauczyciele, nie wstydźcie się swoich emocji i nie bójcie się podzielić nimi z jury!”. Pięknie też zachęca do udziału w konkursie Małgorzata Wojtaszek, laureatka szóstej edycji: „Nie warto chować do szuflady naszych przemyśleń, tekstów. Nigdy nie wiemy, ile one mogą znaczyć dla innych ludzi. Nawet jeżeli jeden nasz tekst kogoś uszczęśliwi, rozśmieszy, da chwilę zadumy, to warto się nim podzielić. Wyciągajcie więc z szuflad, z głowy, z notesów swoje teksty. Pamiętajcie, że poeci – nawet ci bardzo wielcy – to tacy sami ludzie jak my wszyscy. Żyją w takim samym świecie, ale widzą więcej niż przeciętny człowiek. A to już jest COŚ! Może i Ty, nauczycielu, też widzisz więcej – napisz, wyślij, przekonaj się!”.

Zachęcamy zatem, wraz z laureatami poprzednich edycji, do udziału w VII Pomorskim Konkursie Literackim dla Nauczycieli. Niech po raz kolejny okaże się, że w Ciele Pedagogicznym drzemie Duch Literacki! Pełny regulamin i informacje kontaktowe na stronie <https://pbw.slupsk.pl/nauczyciele-do-pior>

REGULAMIN KONKURSU

Jolanta Betkowska

Od 1995 roku nauczyciel-bibliotekarz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Słupsku. Współtwórcza i koordynator Pomorskiego Konkursu Literackiego dla Nauczycieli.

PBW poleca...

✧✧ TO WARTO PRZECZYTAĆ ✧✧

Plebańska Marlena, Szyller Aleksandra, Sięńczewska Małgorzata, „Q edukacji cyfrowej”

Publikacja opiera się na wynikach największego polskiego badania Polska Szkoła w Dobie Cyfryzacji. Książka odnosi się do całego środowiska szkolnego, obejmującego uczniów, nauczycieli, rodziców, kadre zarządzającą. Głównym celem badania była kompleksowa diagnoza stanu wykorzystania technologii cyfrowych w szkołach. Cele szczegółowe odnosiły się do diagnozy: *potrzeb, oczekiwań oraz możliwości środowiska szkolnego w kontekście wykorzystania technologii cyfrowych; *metod, form i narzędzi wykorzystania technologii cyfrowych różnych typów szkół oraz poziomów edukacyjnych; *poziomu wykorzystania różnego typu sprzętu oraz oprogramowania w kontekście prowadzenia lekcji z wykorzystaniem technologii cyfrowych; *poziomu wykorzystania elektronicznych zasobów edukacyjnych w procesach dydaktycznych; *zalet, wad, szans i zagrożeń wykorzystania technologii cyfrowych. Książka podzielona jest na 6 rozdziałów: (1) Znaczenie cyfryzacji we współczesnym świecie (2) Pedagogiczne i psychologiczne podstawy edukacji XXI wieku (3) Infrastruktura polskich placówek edukacyjnych (4) Sprzęt i narzędzia cyfrowe w szkole (5) Wykorzystanie zasobów cyfrowych w szkole (6) Kompetencje cyfrowe nauczyciel.

Szarota Piotr „Od Facebooka do post-przyjaźni. Współczesne przeobrażenia bliskich relacji”

W XXI wieku świat stał się znacznie mniej stabilny, mniej bezpieczny i mniej zrozumiały, niż wydawał się jakiś czas temu. Jest dużo oznak wskazujących, że dla wielu ludzi świat współczesny jawi się jako chaotyczny i nieprzewidywalny. Przyjaźń wydaje się dla psychologii jednym z zagadnień fundamentalnych. Nawiązanie relacji przyjacielskich z innymi osobami traktowane jest jako ważne kryterium rozwoju emocjonalnego i społecznego człowieka, a sama przyjaźń daje okazję do zaspokajania najbardziej podstawowych ludzkich potrzeb. Autor przygląda się przeobrażeniom, jakim uległy nasze relacje z bliskimi nam ludźmi. Rozważa zależności między systemami rodziny i przyjaciół, analizuje relacje między przyjaźnią, miłością i erotyzmem. Pokazuje nieobecne dotychczas warianty bliskich relacji: przyjaźń skomercjalizowaną – „za pieniądze”, relacje paraspołeczne, na przykład z awatarem lub oparte na antropomorfizacji przyjaźnie ze zwierzętami. Píše wreszcie o przyjaciółkach „uszytych na miarę” – robotach i hiperrealistycznych lalkach. Publikacja podzielona jest na części i rozdziały. Część I – Przyjaźń, miłość i seks w płynnym świecie; Część II – Polowanie na przyjaźń.

Roguski Artur „Zrozumieć social media”

Publikacja przeznaczona jest dla każdej osoby korzystającej z serwisów społecznościowych oraz dla osób, których znajomi bądź bliscy z nich korzystają; dla rodziców, których dzieci zaczynają być aktywnymi użytkownikami serwisów społecznościowych. Książka podzielona jest na 11 rozdziałów: (1) Czym są media społecznościowe? (2) Dlaczego i jak używamy mediów społecznościowych? (3) Nowi idole w mediach społecznościowych (4) W pogoni za treściami, czyli strach przed niedoinformowaniem (5) Emocje w mediach społecznościowych (6) Cechy osobowościowe a korzystanie z mediów społecznościowych (7) Czy korzystanie z mediów społecznościowych powoduje depresję?. (8) Serwisy społecznościowe i ich wpływ na odbiorców (9) Wpływ mediów społecznościowych na duże grupy ludzi. (10) Media społecznościowe w reklamie i promocji. (11) Jak używać serwisów społecznościowych na co dzień?

Wybór i opracowanie:

Dorota Czapiewska

Wydział Wspomagania Edukacji PBW w Słupsku

❖❖ TEMATYCZNE ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE ❖❖

Na podstawie kartoteki zagadnieniowej PBW w Słupsku

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

Wydawnictwa zwarte

- Duda Wioleta. Mobilność edukacyjno-zawodowa uczniów szkół zawodowych. - Warszawa: Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2018. - 156 s.
- Nawój-Połoczańska Joanna. Metoda projektu w doradztwie zawodowym: scenariusze warsztatów dla dzieci i młodzieży. - Warszawa: Difin, 2018. - 206 s.
- Problemy nauk pedagogicznych. T. 1, Kształcenie zawodowe: dylematy i perspektywy / redakcja naukowa Beata Mydłowska. - Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls, 2019. - 268 s.
- Stańczyk Izabela. Nowe trendy w doradztwie personalnym i zawodowym. - Warszawa: Difin, 2019. - 171 s.
- Wykształcenie zawodowe: perspektywa systemu edukacji i rynku pracy / redakcja naukowa Urszula Sztanderska, Elżbieta Drogosz Zabłocka. - Warszawa: Wydawnictwo FRSE, 2020. - 303 s.

Artykuły z czasopism

- Absolwent z fachem. Jak technika i branżówki zabiegają o kandydatów / Wojciechowska-Narloch Justyna // Głos Nauczycielski. - 2019, nr 11, s.14
- Czy szkolne doradztwo zawodowe potrzebuje informacji o zawodach? / Górczyński Mirosław // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2018, nr 3, s.55-63
- Czynniki determinujące wybór profilu kształcenia przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną - uczniów pierwszych klas szkół branżowych I stopnia / Wos Klaudia, Szafranski Mateusz // Polityka Społeczna. - 2019, nr 7, s.15-21
- Czytam wędrując ku dorosłości... Scenariusz warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego z elementami biblioterapii / Matras-Mastalerz Wanda // Poradnik Bibliotekarza. - 2018, nr 2, s.34-38
- Doradca zawodowy w edukacji i na rynku pracy / Piekarski Marian // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2019, nr 2, s.75-82
- Europejski wymiar kształcenia nauczycieli Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich / Pawelec Anna, Wiśniewska Elwira // Edukacja Pomorska. - 2018, nr 87, s.35-38
- Informacje o zawodach - nowy zasób wiedzy integrujący rynek pracy z edukacją / Symela Krzysztof // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2019, nr 2, s.43-54
- Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy - od przeszłości do przyszłości / Majcher-Teleon Agnieszka, Flaszyńska // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2019, nr 2, s.15-30
- Kłopoty ze zdalną nauką zawodu / Kaleta Włodzimierz // Dyrektor Szkoły. - 2020, nr 6, s.16-19
- Kompetencje aksjologiczne doradcy zawodowego w pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie / Jabłonko Olga // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2020, nr 2, s.111-120
- Kształcenie branżowe - młodzi nauczyciele potrzebni od zaraz / Kazimierska, Teresa, Krusiewicz, Anna // Meritum. - 2020, nr 2, s. 43-51
- MEN o zmianach w szkolnictwie zawodowym / Szelewa Stanisław // Dyrektor Szkoły. - 2018, nr 6, s.14-17
- Minister Edukacji Narodowej powołała Radę Dyrektorów Szkół Zawodowych // Przegląd Oświatowy. - 2018, nr 2, s.17-18
- Młodzi zawodowcy / Satel Anna // Dyrektor Szkoły. - 2021, nr 3, s.64
- Multitechnik. Projektowanie i budowanie urządzeń i aplikacji z wykorzystaniem dostępnych narzędzi programistycznych / Kierbić Krzysztof, Korewo Krzysztof // Informator Oświatowy. - 2019, nr 2, s.15-18
- Niepewny los branżówek. Szkolnictwo zawodowe. Kłopoty z naborem / Wojciechowska-Narloch Justyna // Głos Nauczycielski. - 2018, nr 51-52, s.19
- młodzieży wyłączonej z systemu edukacji i rynku pracy - wybrane aspekty zjawiska z perspektywy europejskiej i polskiej. [NEET] / Subocz Elżbieta // Praca Socjalna. - 2020, nr 3, s.147-165
- Preorientacja zawodowa w kształceniu ogólnym / Nowel-Śmigaj Anna // Język Polski w Szkole Gimnazjum. - 2018, nr 2, s.25-46
- Prezent na wakacje. Nowe pensum, szkolenia - co czeka nauczycieli szkół branżowych / Skura Piotr // Głos Nauczycielski. - 2018, nr 29-30, s.8
- Prognoza zmian w szkolnictwie branżowym / Szelewa Stanisław // Dyrektor Szkoły. - 2018, nr 11, s.17-22
- Przedmioty zawodowe w edukacji zdalnej / Piegat-Hedeszyńska Dorota // Informator Oświatowy. - 2020, nr 2, s.18-19
- Relacje między postrzeganiem zmysłowym a modelami wyobrażeniowymi w procesie kształcenia zawodowego / Pardej Katarzyna // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2018, nr 1, s.44-56
- Rola doradcy zawodowego w kształtowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej w opinii studentów / Czerw Monika, Bielas Klaudia // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2020, nr 4, s.79-88
- Sposoby promocji szkolnictwa zawodowego / Fazlagić Jan // Dyrektor Szkoły. - 2019, nr 3, s.14-17
- Szkolenia branżowe dla nauczycieli / Szelewa Stanisław // Dyrektor Szkoły. - 2020, nr 1, s.78-81

- Szkolne zawodoznawstwo / Kaleta Włodzimierz // Dyrektor Szkoły. - 2018, nr 10, s.80-82
- Tworzenie centrów kształcenia zawodowego / Piszko Agata // Dyrektor Szkoły. - 2019, nr 4, s.40-42
- Ważne zmiany w szkolnictwie zawodowym / Wojtaczak Bogusława // Dyrektor Szkoły. - 2019, nr 8, s.39-44
- Wiem, że damy radę! Z Elżbietą Czernik, dyrektorem CKZiU oraz nauczycielką konstrukcji ubioru w Technikum nr 7 (...) rozmawia Katarzyna Piotrowiak. Koronalekcje w szkole zawodowej: pierwszoklasiści uszyją poduszki do przytulania // Głos Nauczycielski. - 2020, nr 14-15, s.15
- Zapotrzebowanie na umiejętności na rynku pracy i w przestrzeni życia społecznego w Polsce / Pater Robert // Edukacja. - 2019, nr 2, s.85-100
- Zawodowczy wymiar projektu INFODORADCA+ / Kwiatkowski Stefan M. // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2019, nr 2, s.9-14
- Zawody związane z polityką społeczną w projekcie INFODORADCA+ / Jeruszka Urszula // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2019, nr 2, s.92-101
- Pomorski Program Edukacji Morskiej rok szkolny 2018/2019. Założenia, cele, korzyści / Poźniak Iwona // Informator Oświatowy. - 2019, nr 2, s.22-27
- Pomorski Program Edukacji Morskiej. Certyfikacja 2018/2019. Nabór zgłoszeń 2019/2020 / Poźniak Iwona // Informator Oświatowy. - 2019, nr 3, s.68-71
- Pomorski Program Edukacji Morskiej. Program edukacji morskiej w Szkole Podstawowej w Łebie / Pająk Jolanta, Barański Maciej // Informator Oświatowy. - 2019, nr 2, s.34-36
- Pomorski Program Edukacji Morskiej. Rok szkolny 2019-2020 / Poźniak Iwona // Informator Oświatowy. - 2020, nr 2, s.4-5
- Program Edukacji Morskiej „Łeba Perłą jest Bałtyku” Jak zacząć? / Barański Maciej // Informator Oświatowy. - 2018, nr 2, s.11-12
- Samoocena młodych uczestników pełnomorskich rejsów a różne realizacje Szkoły pod Żaglami / Wawrzyniec Romaniuk Miłosz // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2020, nr 7, s.177-189
- Wychowanie morskie i jego miejsce wśród koncepcji pedagogicznych / Wawrzyniec Romaniuk Miłosz // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2020, nr 5, s.3-16
- Wychowanie przez żeglowanie i edukację morską / Grzebieniak Piotr // Informator Oświatowy. - 2018, nr 1, s.13-14
- Zaślubiny Polski z Bałtykiem / Figiel Martyna // Poradnik Bibliotekarza. - 2020, nr 7-8, s.11-15

Źródła elektroniczne

- Szkoły branżowe w Polsce [online] <https://szkoły-branżowe.edubaza.pl/> (dostęp: 22 marca 2021)
- Zainteresowania i predyspozycje zawodowe. Test predyspozycji zawodowych, który pomoże Ci zdecydować o tym, jakiego rodzaju pracę chciałbyś wykonywać [online] <https://predyspozycje-zawodowe.pl/> (dostęp: 22 marca 2021)
- Predyspozycje zawodowe. CKZiU Sosnowiec [online] https://ckziu.com/index.php?option=com_content&view=article&id=385&Itemid=910 (dostęp: 22 marca 2021)
- Pomorski kalejdoskop zawodów. Publikacja opracowana przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku w ramach projektu „Pomorski barometr zawodowy – diagnozowanie zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na regionalnym rynku pracy województwa
- pomorskiego [online] <https://wupgdansk.praca.gov.pl/documents/7776038/9287685/5cb2bfe60f6a0bdd1a-900fa90a57e0c8.pdf/d4fc0e57-d5ad-4bb3-8cb0-a63afb-8b970a> (dostęp: 22 marca 2021)
- Pomorski barometr zawodów [online] <https://pomorskie.eu/pomorski-barometr-zawodow> (dostęp: 22 marca 2021)

EDUKACJA MORSKA

- Mariusz Zaruski jako prekursor wychowania morskiego w Polsce / Romaniuk Miłosz Wawrzyniec // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2018, nr 9, s.3-13
- Morskie plotki // Bliżej Przedszkola. - 2018, nr 2, s.63-67
- Morskie przygody // Bliżej Przedszkola. - 2018, nr 2, s.74-77
- Pomorski Program Edukacji Morskiej Certyfikacja / Bąkowska Aleksandra // Informator Oświatowy. - 2019, nr 2, s.28-30

Źródła elektroniczne

- Pomorski Program Edukacji Morskiej. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku [online] <https://www.odn.slupsk.pl/pomorski-program-edukacji-morskiej-2/> (dostęp: 22 marca 2021)
- Program edukacji morskiej w Gdańsku [online] <http://edukacjamorska.gdansk.pl/> (dostęp: 22 marca 2021)
- Edukacja morska. Edukacja Pomorska [online] <https://www.cen.gda.pl/download/2019-08/154.pdf> (dostęp: 22 marca 2021)

Wybór i opracowanie
Agnieszka Stolarczyk, Jolanta Janonis
Wydział Informacyjno-Bibliograficzny
PBW w Słupsku

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGOOŚRODEK
DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI
W SŁUPSKUJEDNOSTKA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGOCENTRUM
EDUKACJI
NAUCZYCIELI
W GDAŃSKUJEDNOSTKA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

POMORSKI PROGRAM EDUKACJI MORSKIEJ

<https://www.odn.slupsk.pl/pomorski-program-edukacji-morskiej-2/>

POMORSKI PROGRAM
EDUKACJI MORSKIEJ

Na stronie PPEM znajdują się najważniejsze informacje na temat Programu: jego założenia i cele, moduły, obszary i warunki realizacji, korzyści wynikające z wdrażania PPEM w szkołach i placówkach oświatowych, informacje jak zgłosić szkołę/placówkę do Programu i wiele innych przydatnych w realizacji PPEM artykułów - w tym przykłady dobrych praktyk w zakresie realizowanych już przez szkoły/placówki/kluby żeglarskie województwa pomorskiego działań z zakresu edukacji morskiej.

MENU

O programie+

PPEM nabór 2020/2021

Potwierdzenie udziału w PPEM

Wydarzenia

Szkolenia+

Kompetencje kluczowe +

Publikacje+

Przydatne linki+

Certyfikacja+

Szkoły PPEM

Szkolne programy

Przykłady dobrych praktyk

Konkursy+

Galeria

Kontakt

Kompetencje kluczowe w edukacji morskiej

Kultura, tradycja
i praktyka
żeglarskaSkarby i tajemnice
BałtykuMieszkańcy krajów
nadbaltyckichMorze
BałtyckieWisłą do Gdańska /
Słupią do Ustki /
Łebą do ŁebyEdukacja morska
ONLINE

Scenariusze zajęć

INFORMATOR OŚWIATOWY NR 2/2021 ISSN 1505-0904

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: Irena Czyż, Dorota Iwanowicz, Renata Kołosowska, Iwona Poźniak, Bożena Żuk

WSPÓŁPRACA: Mariusz Barański, Władysława Hanuszewicz, Joanna Kierul-Cieślak, Dorota Czapiewska, Aldona Grzeszczak, Anna Kreft, Ewa Misiewicz, Marta Młyńska, Joanna Pawlak-Jęczewska, Wioletta Pajak, Katarzyna Rodziewicz, Agnieszka Stolarczyk, Agata Szklarkowska, Marzena Tuliszka, Marek Wróblewski

SKŁAD KOMPUTEROWY I DRUK: Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku

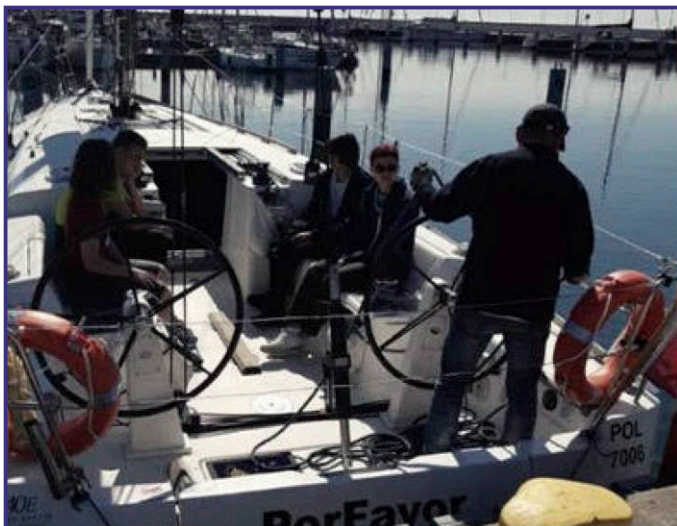
KOREKTA: Ewa Misiewicz, Anna Sobczyk

WYDAWCA: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku, ul. Poniatowskiego 4a, tel/fax sekretariat: 59 84-23-567, doskonalenie: 502 644 975, www.odn.slupsk.pl; e-mail: wydawnictwo@odn.slupsk.pl

NAKLAD: 300 egz.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za poglądy i opinie Autorów zamieszczonych tekstów. Zastrzegamy sobie prawo do skracania tekstów i do nadawania im własnych tytułów. Materiały prosimy przysyłać e-mailem: wydawnictwo@odn.slupsk.pl

Zeskanuj: WSKAZÓWKI
DLA PUBLIKUJĄCYCH

VI POMORSKI KONKURS O TYTUŁ MISTRZA Nawigacji

21 uczniów i 11 nauczycieli z całego województwa pomorskiego przez pięć dni pływało po Zatoce Gdańskiej na jachcie „PorFavor”.

Rejs był nagrodą dla finalistów VI Pomorskiego Konkursu o Tytuł Mistrza Nawigacji i ich nauczycieli-opiekunów.

